

Uradni list

Evropske unije

C 166

Slovenska izdaja

Informacije in objave

Zvezek 54

7. junij 2011

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina	Stran
	I Resolucije, priporočila in mnenja	
	RESOLUCIJE	
	Odbor regij	
	89. plenarno zasedanje 31. marca in 1. aprila 2011	
2011/C 166/01	Resolucija Odbora regij – Posledice naravnih katastrof na Japonskem in posledice jedrske nesreče: nauki za Evropsko unijo	1
	MNENJA	
	Odbor regij	
	89. plenarno zasedanje 31. marca in 1. aprila 2011	
2011/C 166/02	Mnenje Odbora regij – Poročilo o državljanstvu EU iz leta 2010	3
2011/C 166/03	Mnenje Odbora regij – Pregled proračuna EU	9
2011/C 166/04	Mnenje Odbora regij – Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti	18

SL

Cena:
4 EUR

(Nadaljevanje na naslednji strani)

<u>Obvestilo št.</u>	Vsebina (nadaljevanje)	Stran
2011/C 166/05	Mnenje Odbora regij – Strategija za Podonavje	23
2011/C 166/06	Mnenje Odbora regij – Usmeritve politike na področju varnosti v cestnem prometu v obdobju 2011–2020	30
2011/C 166/07	Mnenje Odbora regij – Peto poročilo o koheziji	35
2011/C 166/08	Predhodno mnenje Odbora regij – Prihodnost Evropskega socialnega sklada po letu 2013	45
2011/C 166/09	Mnenje Odbora regij – Akt za enotni trg	52

III *Pripravljalni akti*

Odbor regij

89. plenarno zasedanje 31. marca in 1. aprila 2011

2011/C 166/10	Mnenje Odbora regij – Sezonsko delo in premestitve znotraj podjetja	59
---------------	---	----

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

RESOLUCIJE

ODBOR REGIJ

89. PLENARNO ZASEDANJE 31. MARCA IN 1. APRILA 2011

Resolucija Odbora regij – Posledice naravnih katastrof na Japonskem in posledice jedrske nesreče: nauki za Evropsko unijo

(2011/C 166/01)

Odbor regij ter regionalne in lokalne oblasti, zastopane v Odboru,

je treba tudi v Evropski uniji na vseh ravneh upravljanja obnoviti razpravo o najpoglavitejših varnostnih problemih;

1. želijo izreči sožalje ter izraziti sočutje in solidarnost državljanom Japonske in vsem žrtvam potresa, tsunamija, nesreč v jedrski elektrarni in posledic teh dogodkov;

2. izražajo pripravljenost za nudenje pomoči prebivalstvu ter regionalnim in lokalnim oblastem na prizadetih območjih Japonske ter pozivajo Evropsko komisijo, naj ponudi in po potrebi usklajuje ustrezne ukrepe pomoči v skladu s potrebami in kulturnimi posebnostmi Japoncev;

3. pozivajo japonske oblasti k čim večji transparentnosti in pravočasnem seznanjanju z informacijami o posledicah jedrske nesreče, ki ima lahko resne posledice tudi v drugih delih sveta, hkrati pa ponovno potrjujejo svojo pripravljenost za nudenje podpore in strokovnega znanja;

4. pozivajo svoje člane, naj pokažejo solidarnost v okviru obstoječih partnerstev in struktur sodelovanja z japonskimi regionalnimi in lokalnimi oblastmi ter izvajajo učinkovite projekte pomoči na kraju samem, kjer je to mogoče, pri čemer naj izkoristijo svoje obstoječe stike;

5. poudarjajo, da nas dogodki na Japonskem opominjajo na neposredno prizadetost regionalnih in lokalnih oblasti pri naravnih nesrečah ter nesrečah, ki jih povzroči človek, in da

6. v zvezi s tem opozarjajo na načela solidarnosti, sodelovanja, usklajevanja in podpore pri preprečevanju nesreč in odzivanju nanje ter podpirajo predlog za sistem civilne zaščite v EU ⁽¹⁾ in zlasti načrtovano okrepitev Centra za spremljanje in informiranje (MIC); spominjajo na zavezo Evropske komisije za izboljšanje sposobnosti Evrope za odzivanje na nesreče s pomočjo enot in človeških virov, ki bi jih dale na razpolago države članice, ter pozivajo Evropsko komisijo, da v okviru svojih podpornih pristojnosti predlaga ustrezne ukrepe za izboljšanje izmenjave nepogrešljivih operativnih informacij ne le na nacionalni, temveč tudi na regionalni in lokalni ravni;

7. podpirajo pobudo Evropske komisije za takojšnji začetek strogega pregleda vseh jedrskih elektrarn v EU, ki naj ga opravijo neodvisni strokovnjaki v skladu s strogimi skupnimi varnostnimi standardi, ter za spodbujanje nadaljnjega razvoja tovrstnih skupnih standardov ne le za jedrsko varnost, temveč tudi za obvladovanje kriznih razmer in civilno zaščito. Prepričani so, da bi morali biti tovrstni pregledi obvezni, zato obžalujejo, ker Evropski svet na marčevskem zasedanju ni sledil temu predlogu;

⁽¹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Za učinkovitejšo evropsko odzivanje na nesreče: vloga civilne zaščite in humanitarne pomoči, COM(2010) 600 konč.

8. zato pozivajo države članice, naj se sporazumejo o skupnih merilih ter nemudoma začnejo opravljati obsežne ocene tveganj in varnosti („teste izrednih situacij“) v obstoječih in bodočih jedrskih elektrarnah ter pri tem ocenijo tudi njihov vpliv na sosednje države članice in regije; poudarjajo, da bi morale biti v ta proces vključene tudi države zunaj EU, ki imajo ali načrtujejo jedrske obrate, ter da je treba sprejeti ustrezne določbe za nadaljnje izboljšanje obstoječih mehanizmov čezmejne izmenjave informacij o varnostnih vprašanjih jedrskih obratov ter posebne čezmejne razsežnosti kriznega upravljanja in pomoči pri nesrečah; poudarjajo, da bi morali biti takšni „testi izrednih situacij“ vključeni v prihodnja pristopna pogajanja ter da bi bilo treba optimizirati sodelovanje sosednjih držav in regij v procesu odobritve jedrskih obratov; pozivajo k zaprtju vsakega jedrskega objekta, ki takšnega testa ne bi opravil uspešno;

9. pozivajo, da se takoj pregleda stanje izvajanja Direktive Sveta 2009/71/Euratom z dne 25. junija 2009 o vzpostavitvi okvira Skupnosti za varnost jedrskih objektov in da se direktiva po potrebi spremeni;

9a. pozivajo Evropsko komisijo, naj pripravi predloge ustreznih zahtev za zavarovanje jedrskih obratov, da bo primerno krito njihovo finančno tveganje v primeru nesreč v reaktorjih, ki lahko povzročijo uhajanje radioaktivnih snovi v okolje;

10. podpirajo visoke varnostne standarde, opredeljene v predlogu Direktive Sveta 2010/0306(NLE) o ravnanju z jedrskimi odpadki, da se zagotovi varno odstranjevanje visoko radioaktivnih odpadkov in izrabljenega jedrskega goriva, ter zahtevajo tudi vključitev prizadetih lokalnih in regionalnih oblasti;

11. izražajo pripravljenost, da v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi in evropskimi organi pregledajo področja v svoji pristojnosti (npr. v zvezi s postopki izdajanja dovoljenj, načrti za ukrepanje ob nesrečah itd.) ter jih po potrebi posodobijo ob upoštevanju izkušenj z nesrečo na Japonskem in najnovejših izsledkov raziskav;

12. pozivajo Evropsko komisijo, naj zagotovi več finančnih sredstev za sodelovanje s tretjimi državami pri preprečevanju naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, ter pri usposabljanju na tem področju;

13. pozivajo k še odločnejšemu spodbujanju ukrepov, potrebnih za varčevanje z energijo, znatno povečanje energetske učinkovitosti in preusmeritev energetske oskrbe EU na varne, trajnostne in cenovno dostopne obnovljive vire energije; še posebej se zavzemajo za tako imenovano tretjo industrijsko revolucijo oz. demokratizacijo pridobivanja energije, ki bo v prihodnosti omogočila decentralizirano proizvodnjo, shranjevanje in distribucijo energije ter s tem zagotovila zanesljivost oskrbe z energijo in gospodarstvo obnovljive energije, ljudem ter lokalnim in regionalnim oblastem pa dala možnost neposrednega vplivanja. Zavzemajo se za nujne spremembe infrastrukture, da bi ustvarili odprta in pametna električna omrežja, ter pozivajo Evropsko komisijo, naj čim prej poveže lokalne in regionalne oblasti ter zadevne udeležene strani, da se sproži preoblikovanje evropske proizvodnje energije;

14. pozivajo upravljavce jedrskih elektrarn, naj izvajajo odprto in pošteno politiko komuniciranja ter vzpostavljajo učinkovita partnerstva z državami članicami ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi;

14a. se zavzemajo za večjo decentralizacijo proizvodnje in distribucije energije, še posebej v sektorju obnovljivih virov energije. To bi okrepilo proizvodnjo na lokalni in regionalni ravni, skrajšalo razdalje med proizvajalci in potrošniki, zmanjšalo odvisnost od velikih svetovnih dobaviteljev energije, povečalo decentralizirano ustvarjanje bogastva ter, kar je najpomembnejše, izboljšalo zanesljivost energetske oskrbe v primeru nesreč; pozivajo Evropsko komisijo, naj nenazadnje ob upoštevanju strategije Evropa 2020 zagotovi večjo podporo lokalnim in regionalnim oblastem pri njihovem, že zdaj znatnem, prizadevanju na področju obnovljivih virov energije ter doseganju obsežne energetske samozadostnosti;

15. ob upoštevanju ciljev v zvezi s podnebnimi spremembami in dejstva, da 30 % električne energije v EU danes izvira iz jedrskih elektrarn, menijo, da je potreben realističen razmislek o prihodnji kombinaciji energetskih virov EU, zato pozivajo Evropsko komisijo, naj si prizadeva za obnovljive in učinkovitejše oblike energije, da bi okrepila energetske neodvisnosti Evrope in postopno zmanjšala odvisnost od jedrske energije;

16. so predsednico Odbora regij zadolžili, da to resolucijo predloži predsedniku Evropskega sveta, madžarskemu predsedstvu EU, Evropski komisiji, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in pristojnim japonskim oblastem.

V Bruslju, 1. aprila 2011

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

MNENJA

ODBOR REGIJ

89. PLENARNO ZASEDANJE 31. MARCA IN 1. APRILA 2011

Mnenje Odbora regij – Poročilo o državljanstvu EU iz leta 2010

(2011/C 166/02)

ODBOR REGIJ

- se zaveda, da državljanstvo EU poleg tega, da v Evropski uniji omogoča soobstoj različnih nacionalnih identitet ne glede na postopke za priznanje nacionalnega državljanstva, prispeva tudi k utrjevanju evropske demokracije, saj državljane vključuje v proces evropskega povezovanja;
- podpira vse pobude, ki bi omogočale intenzivnejše vključevanje državljanov v demokratični proces Unije, sodelovanje pri ukrepih spodbujanja neposredne in participativne demokracije ter bistven prispevek k premagovanju primanjkljaja demokracije v EU;
- poudarja, da je treba okrepiti ozaveščenost državljanov glede njihovega statusa državljanov EU, njihovih pravic in obveznosti ter pomena teh pravic v njihovem vsakdanjem življenju;
- meni, da je treba splošne določbe o državljanstvu Unije razumeti v smislu načela, po katerem je treba odločitve sprejemati čim bolj odprto in čim bliže državljanom;
- ugotavlja, da so regionalne in lokalne oblasti v najboljšem položaju za spodbujanje boljšega razumevanja državljanstva EU in predstavitev njegovih konkretnih koristi za posameznike;
- poudarja, da lokalne in regionalne oblasti kot spodbujevalke in podpornice državljanstva že dolgo dajejo uspešne pobude;
- poudarja, da je treba sprejeti ukrepe, s katerimi bo mogoče zagotoviti usposabljanje in izobraževanje o državljanstvu, odpraviti različne ovire, neenakosti in vrzeli pri informiranju ter udejanjiti zavestno in prosto uresničevanje pravic in obveznosti;
- poudarja, da morajo vse ravni oblasti prispevati k oblikovanju „kulture pravic“.

Poročevalec	Roberto PELLA (IT/EPP), član občinskega sveta Valdengo
Referenčni dokument	Poročilo o državljanstvu EU iz leta 2010 – Odpravljanje ovir za pravice državljanov EU COM(2010) 603 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Ozadje: državljanstvo EU po sprejetju Lizbonske pogodbe

1. odobrava Poročilo o napredku na področju dejanskega uveljavljanja državljanstva EU v obdobju 2007–2010⁽¹⁾, ki opisuje različne smeri razvoja na področju državljanstva v tem obdobju in spremlja Poročilo o državljanstvu EU iz leta 2010 – Odpravljanje ovir za pravice državljanov EU;

2. se strinja s pristopom v poročilu, da je treba ugotoviti, katere so glavne ovire, s katerimi se državljani še vedno vsakodnevno soočajo, kadar morajo v različnih življenjskih okoliščinah uveljavljati svoje pravice, povezane z državljanstvom Evropske unije; strinja se s ciljem, da je treba ovire najprej opredeliti, da jih je nato mogoče odpraviti in tako državljanom Unije omogočiti, da lahko v celoti uresničujejo svoje pravice; pozdravlja tudi namen Komisije, da konkretno in učinkovito okrepi „državljanstvo EU“;

3. pozdravlja sporočilo, ki spremlja poročilo o državljanstvu, z naslovom *K aktu za enotni trg – Za visokokonkurenčno socialno tržno gospodarstvo*⁽²⁾, ki obravnava odpravljanje ovir za državljanstvo EU pri uveljavljanju pravic, ki so jim podeljene s pravnim redom o enotnem trgu, zlasti kadar na enotnem trgu delujejo kot gospodarski subjekti (direktorji podjetij, potrošniki ali delavci);

4. opozarja, da je bila uvedba koncepta državljanstva EU z Maastrichtsko pogodbo temeljni in simbolični korak k oblikovanju evropske identitete in evropske demokracije; državljanstvo EU je bilo priznано vsem državljanom posamezne države članice Evropske unije in se po sprejetju Amsterdamske pogodbe razume kot dopolnitev nacionalnega državljanstva;

5. poudarja, da novi predpisi, ki jih uvaja Lizbonska pogodba, zaznamujejo krepitev državljanstva EU, ki se razume kot dodatno (ne le dopolnjujoče) in ne nadomešča nacionalnega državljanstva;

6. se zaveda, da državljanstvo EU poleg tega, da v Evropski uniji omogoča soobstoj različnih nacionalnih identitet ne glede na postopke za priznanje nacionalnega državljanstva, prispeva tudi k utrjevanju evropske demokracije, saj državljane vključuje v proces evropskega povezovanja, kakor je to predvideno v

Pogodbi o Evropski uniji, ki je državljanstvo EU v okviru načela enakopravnosti evropskih državljanov vključila med demokratična načela;

7. poudarja, da v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije državljani Unije uživajo pravice in imajo obveznosti, predvidene v Pogodbah, h katerim je treba dodati še temeljne pravice Evropske konvencije za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, h kateri je Unija nameravala pristopiti s sprejetjem Lizbonske pogodbe, ter pravice in svoboščine iz Listine temeljnih pravic Evropske unije z dne 7. decembra 2000, kakor je bila spremenjena in objavljena 12. decembra 2007 v Strasbourgu, ki je z Lizbonsko pogodbo postala pravno enakovredna Pogodbam;

8. poudarja, da so pravice, navedene v poročilu o državljanstvu EU, po eni strani pravice, ki veljajo izključno za državljane Unije, po drugi strani pa temeljne pravice, ki veljajo tudi za državljane tretjih držav;

9. se zaveda, da državljanstvo Unije danes predstavlja temeljni status posameznika, ki je politični akter procesa evropskega povezovanja, in omogoča enako obravnavo za vse ne glede na njihovo nacionalnost;

10. se zaveda, da sta poznavanje in spodbujanje državljanstva EU temeljna in strateška dejavnika zlasti v državah, ki so se Uniji pridružile v zadnjih letih, in državah, ki so kandidatke za članstvo;

11. opozarja, da Pogodba o Evropski uniji od držav, ki želijo postati članice Unije, in od držav članic zahteva spoštovanje in spodbujanje vrednot, na katerih temelji Unija, tj. spoštovanje človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakopravnosti, pravne države in človekovih pravic, vključno s pravicami manjšin; to so skupne vrednote držav članic v družbi, za katero so značilne pluralnost, nediskriminacija, strpnost, pravičnost, solidarnost in enakost spolov;

12. poudarja, da je Odbor ministrov Sveta Evrope že v priporočilu državam članicam z dne 16. oktobra 2002 ugotovil, „da bi bilo na izobraževanje za demokratično državljanstvo treba gledati kot na izobraževanje, ki vključuje vse formalne in neformalne izobraževalne in učne dejavnosti, tudi tiste v družini, kar posameznikom omogoča, da vse življenje ravnaajo kot dejavni in odgovorni državljani, ki spoštujejo pravice drugih“;

⁽¹⁾ COM(2010) 602 konč.

⁽²⁾ COM(2010) 608 konč.

13. opozarja, da je Komisija v sporočilu iz leta 2005 o skupnem programu za vključevanje, v katerem je predstavljen okvir za vključevanje državljanov tretjih držav v Evropsko unijo, države članice pozvala, naj poudarijo „državlansko komponento v uveljavljenih programih in drugih dejavnostih za novo prispele državljane tretjih držav, da se zagotovi, da bodo priseljenci razumeli, spoštovali in imeli ugodnosti od skupnih evropskih in nacionalnih vrednot“;

14. opozarja, da OR od začetka razprave o prihodnosti Unije podpira vse pobude, ki bi omogočale intenzivnejše vključevanje državljanov v demokratični proces Unije, sodelovanje pri ukrepih spodbujanja neposredne in participativne demokracije ter bistven prispevek k premagovanju primanjkljaja demokracije v EU, in pozdravlja predvsem napredek, ki je bil v zvezi s tem dosežen z Lizbonsko pogodbo;

15. opozarja, da je Odbor regij v mnenju *Nove oblike upravljanja: Evropa, okvir za državljanske pobude* že pozval EU, naj svoje politike in strukture odločanja oblikuje bolj demokratično in pregledno, da bi se lahko oblikoval idealen okvir za sodelovanje državljanov in njihove pobude na ravni Unije; poleg tega je zahteval vzpostavitev mehanizmov za spodbujanje interaktivnega političnega dialoga in uresničitev načela participativne demokracije;

16. poudarja, da je OR v povezavi s političnimi prednostnimi nalogami za obdobje 2010–2012 večkrat dejal, da je za utrditev njegove institucionalne vloge pomembno priznati prednost izvajanju določb Lizbonske pogodbe, ki se nanašajo na regije ali tako ali drugače vsebujejo teritorialni element, kot je npr. državljanska pobuda; pozdravlja sprejetje Uredbe (EU) št. 211/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o državljanski pobudi, v kateri so upoštevane številne zahteve Odbora regij (CdR 167/2010 fin);

17. poudarja, da je za državljane EU nujno, da se odpravijo ovire za prosto gibanje in lahko v celoti uresničujejo pravice, ki jim jih dajeta Pogodbi, ne glede na izbrani kraj bivanja ter pridobivanja blaga in storitev;

18. opozarja, da v državah članicah še naprej obstaja razhajanje med veljavnimi pravnimi določbami in vsakdanjim življenjem državljanov, zlasti v okoliščinah čezmejnega značaja;

19. poudarja, da se največji problemi pojavljajo pri izvajanju evropskih predpisov v posameznih državah članicah in pri usklajevanju nacionalnih pravnih ureditev z zakonodajnimi novostmi;

20. poudarja, da je treba okrepiti ozaveščenost državljanov glede njihovega statusa državljanov EU, njihovih pravic in pomena teh pravic v njihovem vsakdanjem življenju;

21. meni, da je treba posebno pozornost nameniti priseljencem, ki želijo pridobiti državljanstvo ene izmed držav članic in na ta način postati „državljeni EU“.

Vloga regionalnih in lokalnih oblasti

ODBOR REGIJ

22. meni, da je treba splošne določbe o državljanstvu Unije, ki so v Pogodbi o Evropski uniji navedene pod naslovom *Določbe o demokratičnih načelih*, razumeti v smislu načela, po katerem je treba odločitve sprejemati čim bolj odprto in čim bližje državljanom, tj. v skladu z modelom demokracije, ki je blizu državljanom in katerega učinkovito izvajanje je odvisno predvsem od popolnega in dejanskega vključevanja regionalnih in lokalnih oblasti, tj. oblasti, ki so državljanom najbližje;

23. ugotavlja, da poročilo Komisije ne namenja dovolj pozornosti prispevku, ki ga lahko regionalne in lokalne oblasti prinesejo k učinkovitosti in kakovosti državljanstva EU;

24. ugotavlja, da so regionalne in lokalne oblasti zaradi svoje bližine državljanom v najboljšem položaju za spodbujanje boljšega razumevanja državljanstva EU, izboljšanje njegove prepoznavnosti in predstavitev njegovih konkretnih koristi za posameznike, in sicer predvsem tako, da pokažejo konkreten vpliv politik Unije na življenje državljanov;

25. se zaveda, da bodo regionalne in lokalne oblasti imele ključno vlogo v postopkih sodelovanja, vzpostavljenih za izvajanje resničnega pristopa od spodaj navzgor, s čimer bodo lahko državljani občutno prispevali k opredeljevanju politik EU, ki konkretizirajo njihove pravice;

26. meni, da lahko lokalne in regionalne oblasti evropskim institucijam omogočijo, da dosežejo predvsem tiste skupine, katerih stopnja udeležbe je sicer pogosto nižja, npr. mlade in priseljence;

27. meni, da imajo lokalne in regionalne oblasti odgovornost za obvladovanje problemov v zvezi s prostim gibanjem in bivanjem državljanov EU, vključno s sprejemom;

28. meni, da poročilo sicer navaja ovire, ki preprečujejo uresničevanje pravic državljanov EU, vendar ne posveča potrebne pozornosti pogojem, potrebnim za uveljavitev vseh oblik državljanstva ter odpravljanje geografskih, kulturnih, jezikovnih, tehnoloških in informacijskih ovir, ki preprečujejo zavestno in prosto uresničevanje pravic in obveznosti posameznikov;

29. meni, da *Poročilo o državljanstvu EU iz leta 2010* ne posveča ustrezne pozornosti instrumentom za krepitev družbene zavesti, ki predstavljajo nove načine za širjenje demokracije in državljanstva;

30. poudarja, da poročilo ne upošteva ustrezno potrebe po ukrepih za poenostavitev upravnih postopkov na lokalni in regionalni ravni za učinkovito uresničevanje pravic iz državljanstva EU;

31. opozarja, da v novih multikulturnih okoliščinah državljanstva ne smemo več opredeljevati zgolj kot zaščito identitete in pripadnosti, temveč kot stopnjo integracije in socialnega vključevanja;

32. poudarja, da lokalne in regionalne oblasti kot spodbujevalke in podpornice državljanstva že dolgo časa dajejo uspešne pobude, zlasti s pomočjo procesov participativne in posvetovalne demokracije;

33. ugotavlja, da ob upoštevanju statističnih podatkov, ki kažejo, da večina državljanov EU ne ve, niti kaj pomenijo pravice, ki jim jih daje državljanstvo EU, zlasti prosto gibanje in bivanje, niti da te pravice obstajajo, lokalne in regionalne oblasti zaradi svoje bližine državljanom predstavljajo pravi način (instrument) za širjenje tovrstnih informacij, namenjenih državljanom Unije;

34. meni, da so lokalne politične institucije, ki so odraz „evropskega“ volilnega telesa v pravem pomenu besede in so zato prvi pravi organi evropskega upravljanja, najprimernejše za obveščanje državljanov EU o njihovih volilnih pravicah;

35. poudarja prispevek pri spodbujanju tem v zvezi z državljanstvom in ozaveščanju o njih, ki ga lahko imajo zlasti v primeru novih držav članic mreže mest in partnerstva med občinami kot sredstva za vključevanje in sodelovanje v državljanstvu življenju;

36. soglaša z namenom Komisije, da okrepi pravico državljanov EU do pomoči diplomatskih in konzularnih organov vseh držav članic v tretjih državah, tako da bi v letu 2011 predlagala zakonodajne ukrepe in bolje poučila državljane; poudarja vlogo, ki jo lahko imajo regionalne in lokalne oblasti pri vsestranskem širjenju informacij o tej pravici, in poziva Komisijo, naj se z njim posvetuje pri pripravi tovrstnih predlogov.

Prednostni cilji lokalnih in regionalnih oblasti

Pogoji za uresničevanje državljanstva

ODBOR REGIJ

37. poudarja, da je treba sprejeti ukrepe, s katerimi bo mogoče zagotoviti usposabljanje in izobraževanje o državljanstvu, odpraviti kulturne, jezikovne in tehnološke ovire, udejanjiti zavestno in prosto uresničevanje pravic in obveznosti ter odpraviti neenakost in vrzeli pri informiranju.

Aktivno državljanstvo

ODBOR REGIJ

38. meni, da je državljanstvo EU mogoče okrepiti z utrjevanjem aktivne udeležbe državljanov v življenju lokalnih skupnosti, zlasti mladih, ki so v evropskem prostoru bolj mobilni;

39. priporoča Evropski komisiji, da v okviru instrumenta za predpristopno pomoč poudari vidike, povezane z državljanstvom Unije, da bodo bodoči državljani EU obveščeni o svojih pravicah in obveznostih ter jih bodo poznali;

40. poudarja pomen prostovoljstva pri spodbujanju udeležbe in aktivnega državljanstva ter meni, da je treba podpirati prostovoljske dejavnosti.

Socialno državljanstvo

ODBOR REGIJ

41. meni, da je treba na ravni Unije okrepiti pobude za spodbujanje socialnega državljanstva, glede na to, da je dostop do socialnih pravic vezan na merila in zahteve, ki imajo značilnosti diskriminatornega, kar je v nasprotju z načelom enakosti in enake obravnave, po katerem se pravo Unije uporablja tako za državljane drugih držav članic Evropske unije, ki uveljavljajo pravico do prostega gibanja, kot tudi za državljane tretjih držav, ki jih štiti pravo Evropske unije;

42. zahteva, naj Komisija v ukrepih, s katerimi namerava olajšati čezmejni dostop do zdravstvenega varstva in uvesti pilotne projekte za zagotavljanje varnega spletnega dostopa do nekaterih zdravstvenih podatkov državljanov Unije, predvidi tudi sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti kot nacionalnih organov, ki so najbližje državljanom;

43. želi, da bi bile lokalne in regionalne oblasti vključene v ukrepe, s katerimi namerava Komisija informacijske storitve za državljane izboljšati tako, da bo razvila nov sistem elektronske izmenjave podatkov ter tako zmanjšala zaostanke in težave pri izmenjavi informacij v sektorju socialne varnosti.

Civilno državljanstvo

ODBOR REGIJ

44. želi, da bi bile lokalne in regionalne oblasti vključene v nove ukrepe, predvidene v zvezi s poenostavitvijo prostega gibanja državljanov Unije in njihovih družinskih članov iz tretjih držav, kar vključuje nediskriminacijo, spodbujanje dobre prakse in poznavanje pravil Unije, in sicer s pomočjo obsežnejšega razširjanja informacij o pravicah glede prostega gibanja med državljani Unije;

45. priznava, da bi lahko razlike pri prenosu Direktive 2004/38/ES predstavljale težave za učinkovito izvajanje temeljnih pravic državljanov.

Politično državljanstvo

ODBOR REGIJ

46. meni, da sta pravici do popolnoma prostega gibanja in aktivne politične udeležbe državljanov temeljna vidika državljanstva Unije;

47. podpira prizadevanja, da se državljanom tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju Unije, zagotovi možnost sodelovanja v življenju njihove občine glede na dolžino njihovega bivanja; pravica državljanov tretjih držav, da sodelujejo v političnem življenju, je zapisana tudi v Konvenciji o udeležbi tujcev v javnem življenju na lokalni ravni;

48. poziva Komisijo, da sprejme posebne ukrepe za spodbujanje učinkovitega uresničevanja pravice državljanov EU do sodelovanja na občinskih volitvah v državi, kjer bivajo, in do sodelovanja na evropskih volitvah;

49. poudarja, da je treba državljanom EU zagotoviti popoln dostop do informacij na ozemlju držav članic kot predpogoj za njihovo aktivno politično udeležbo.

Upravno državljanstvo

ODBOR REGIJ

50. poudarja, da je treba na lokalni in regionalni ravni sprejeti ukrepe za upravno poenostavitev, s katerimi bi uresničili pravice državljanov EU, zlasti pravico do prostega gibanja, in odpraviti vse odvrčajoče prakse ali druge oblike diskriminacije, ki pomenijo neenako obravnavo državljanov EU, zlasti pri priznavanju pravice do bivanja. Poleg tega bi morale biti lokalne in regionalne oblasti s pomočjo opredelitve problemov, s katerimi se soočajo, sposobne ponuditi ustrezne rešitve;

51. poudarja, da je treba izboljšati izmenjavo digitalnih podatkov med javnimi upravami držav članic in njihovo komuniciranje z državljani, če želimo omogočiti uresničevanje pravice do prostega gibanja državljanov;

52. poudarja, da je treba zlasti pri čezmejnem sodelovanju uporabiti instrumente za upravno poenostavitev, saj imajo na tem področju državljani največ težav z uresničevanjem pravic;

53. opozarja na možnost podpore različnih oblik teritorialnega sodelovanja, s čimer bi bilo mogoče izvesti projekte in ukrepe, katerih namen je uresničevanje državljanstva EU in ki lahko prispevajo k zmanjšanju ovir in upravnega bremena, tudi z razširjanjem številnih dobrih praks v zvezi s čezmejnimi storitvami, na primer na področju zdravja in večjezičnosti;

54. meni, da je nujno treba čim prej okrepiti in izboljšati upravno sodelovanje in izmenjavo informacij o dobrih praksah

med pristojnimi organi, če želimo zagotoviti neomejeno uresničevanje pravic in obveznosti državljanov EU.

Kultura državljanstva

ODBOR REGIJ

55. ponovno opozarja, da morajo vse ravni oblasti z ozavešanjem državljanov o njihovih pravicah in obveznostih prispevati k oblikovanju „kulture pravic“;

56. poudarja pomen skupnih ukrepov, namenjenih spodbujanju državljanskih pravic in obveznosti, ki bi morali biti predvsem sestavni del politike informiranja in komuniciranja Evropske komisije;

57. se zavezuje, da bo v letu 2011 med evropskim letom prostovoljstva lokalne in regionalne oblasti spodbujal k opaznejšemu in dragocenejšemu prispevku, pri čemer bo veliko prostora namenil pobudam, ki temeljijo na konceptu aktivnega državljanstva;

58. podpira namero Evropske komisije, da leto 2013 razglasi za evropsko leto državljanov; Odbor bi lahko k uspehu te pobude med drugim prispeval tako, da bi to temo vključil v organizacijo dogodka *Open Days*;

59. opozarja, da so lokalne in regionalne oblasti tiste ravni upravljanja, na katerih je mogoče sprožiti pobude za „evropsko državljansko vzgojo“ šoloobveznih in odraslih državljanov, zlasti pa oseb, ki želijo pridobiti državljanstvo ene izmed držav članic;

60. meni, da je treba spodbujati ukrepe ozaveščanja in usposabljanja priseljencev, ki želijo pridobiti državljanstvo ene izmed držav članic in na ta način postati „državljeni EU“;

61. meni, da je treba začeti pobude za „evropsko državljansko vzgojo“ uradnikov, zaposlenih v javni upravi na evropski, nacionalni, lokalni in regionalni ravni;

62. poziva Evropsko komisijo in države članice, naj spodbujajo uvajanje teme državljanstva EU v izobraževalne in šolske programe ter podpirajo ukrepe usposabljanja odraslih za državljanstvo, pri čemer naj uporabijo tudi medije in IKT;

63. poudarja pomen projekta *Evropske prestolnice kulture* za spodbujanje identitete in državljanstva EU;

64. poziva Komisijo, naj razširja in podpira ukrepe ter projekte, namenjene spodbujanju državljanstva EU in njegovemu spoznavanju med državljani držav, ki so se Uniji pridružile v zadnjih letih, in držav, ki so kandidatke za članstvo, kar naj zlasti poteka prek sodelovanja z lokalnimi in regionalnimi oblastmi v teh državah;

65. poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe za odpravo ovir – upravnih, zakonodajnih, informacijskih, motivacijskih ali jezikovnih – ki še naprej zavirajo mobilnost na področju izobraževanja, in za določitev strategij, s katerimi bi lahko te ovire premagali in tako spodbudili mednarodno mobilnost mladih, pri čemer naj poskrbi, da bodo vključene tudi javne institucije in organizacije civilne družbe, podjetja in druge udeležene strani;

66. bo kot odziv na interes, ki ga je izrazila Evropska komisija, proučil ustanovitev prožne in nefor-

malne platforme, ki bi spodbudila sodelovanje med Evropsko komisijo, Odborom regij in nacionalnimi združenji lokalnih in regionalnih oblasti z namenom spodbujanja in podpiranja razprave o državljanstvu EU, ugotavljanja aktualnih vprašanj in težav, s katerimi se lokalne oblasti srečujejo pri uresničevanju pravic, povezanih z državljanstvom EU, ter spodbujanja izmenjave izkušenj in dobre prakse, s čimer bi prispeval k aktivnemu uresničevanju državljanstva EU; poziva Evropsko komisijo, naj predvidi možnost zagotovitve primerne podpore tej dejavnosti v okviru študije izvedljivosti.

V Bruslju, 31. marca 2011

Predsednica

Odbora regij

Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Pregled proračuna EU

(2011/C 166/03)

ODBOR REGIJ

- opozarja, da mora imeti EU verodostojen proračun nad 1 % BND Evropske unije, da bo lahko dosegla velike evropske cilje v skladu s posebnimi potrebami različnih lokalnih danosti ter uresničila nove pristojnosti, ki izhajajo iz Lizbonske pogodbe;
- v celoti soglaša s pomenom strategije Evropa 2020, vendar poudarja, da pomen, ki se ji pripisuje, ne sme voditi v omejevanje drugih ciljev, ki jih določajo pogodbe, zlasti socialne, ekonomske in teritorialne kohezije;
- izraža zadovoljstvo, da je Komisija sprejela njegov predlog za podaljšanje obdobja večletnega finančnega okvira na 10 let z obsežnim vmesnim pregledom („5+5“); v vmesnem pregledu je treba omejiti višino sredstev, ki jih je mogoče dodeliti različnim prednostnim nalogam, in tako zagotoviti, da ostane pravi desetletni program namesto dveh petletnih programov;
- meni, da je treba zagotavljati prilagodljivost proračuna, da bi bilo po eni strani s pomočjo „rezerve za pregled“ mogoče izvesti vmesno strateško preusmeritev ter se po drugi strani z „rezervo za prilagodljivost in evropski interes“ spoprijeti z nepredvidenimi in izrednimi dogodki, hkrati pa si prizadevati za večjo učinkovitost evropskih odhodkov;
- odločno nasprotuje predlogu, po katerem bi nespoštovanje vodilo v prenehanje financiranja v okviru kohezijske politike ter skupne kmetijske in ribiške politike, saj občin in regij ni mogoče kriviti za nezmožnost nacionalnih institucij za izpolnjevanje makroekonomskih kriterijev ali pravilno izvajanje zakonodaje EU;
- pozdravlja dejstvo, da Komisija tudi v prihodnje kohezijsko politiko ocenjuje za potrebno v celotni Uniji in podpira predlog o skupnem strateškem okviru, ki bi zajemal strukturne sklade in druge sklade za teritorialni razvoj; zato meni, da bi morala struktura proračunskih postavk zlasti omogočati, da se v okviru istega naslova ugotovijo vsi skladi, ki ustrezajo skupnemu strateškemu okviru;
- meni, da bi bilo treba opustiti sedanjo strukturo proračuna, ter priporoča, da bi nova struktura omogočala razvidnost delitve nalog v skladu z upravljanjem na več ravneh in da se število postavk ne zmanjša na tri glavne postavke;
- meni, da je nujno omogočiti uvedbo obveznih evropskih projektnih obveznic (EU project bonds), in je prepričan, da bi cilj dolgoročnega povečanja obstoječih lastnih virov in/ali uvedbe novih virov moral biti nadomestitev nacionalnih prispevkov v proračun EU.

Poročevalca	Mercedes BRESSO (IT/PES), članica sveta dežele Piemont Ramón Luis Valcárcel SISO (ES/EPP), predsednik regije Murcia
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in nacionalnim parlamentom – <i>Pregled proračuna EU</i> COM(2010) 700 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Uvod

1. pozdravlja sporočilo Komisije o pregledu proračuna EU, saj vsebuje celostno vizijo reforme, ki zajema odhodke in prihodke ter skuša doseči resnično spremembo;

2. želi potrditi ter podrobneje opredeliti stališča in predloge, izražene v prejšnjem mnenju, sprejetem aprila 2008, ⁽¹⁾ zato opozarja:

— da mora imeti EU verodostojen proračun nad 1 % BND Evropske unije, da bo lahko dosegla velike evropske cilje v skladu s posebnimi potrebami različnih lokalnih danosti ter uresničila nove pristojnosti, ki izhajajo iz Lizbonske pogodbe;

— da mora biti proračun Unije zmožen odzivati se na nove izzive, ob tem si pa še naprej prizadevati za povezovanje in kohezijo ter izkazovati resnično solidarnost pri svojem delovanju;

— da je treba zaradi omejenih javnih finančnih virov držav članic reformirati sistem virov evropskega proračuna ter določiti prednostne naloge in se usmeriti na področja, na katerih bodo evropski ukrepi sami ali pa skupaj z drugimi ravni upravljanja prispevali čim večjo dodano vrednost;

— da je cilj, izkoristiti ves potencial, ki izhaja iz upravljanja na več ravneh, treba postaviti v ospredje strategije reforme proračuna EU, in poudarja, da regionalne in lokalne oblasti lahko znatno prispevajo k snovanju, načrtovanju, sofinanciranju in izvajanju evropskih politik.

Načela za proračun EU

ODBOR REGIJ

3. meni, da so dolgoletne izkušnje na področju izvajanja evropskega proračuna, zlasti kohezijske politike, pokazale, da regije ali organi oblasti na lokalni ravni, ki so državljanom najbližji, prepoznavajo potrebe evropskih območij in najbolj neposredno ukrepajo na tem področju. Zato Evropska unija ob vsaki priložnosti poudarja pomen procesa upravljanja na več ravneh, da bi zagotovila boljšo porabo evropskih sredstev, saj meni, da je to učinkovit instrument, ki bi ga ob upoštevanju načela subsidiarnosti lahko uporabili za vse evropske politike;

4. izraža obžalovanje, da na področju vseh javnih izdatkov v EU kljub finančnemu prispevku in čedalje bolj aktivnemu sodelovanju regionalnih in lokalnih oblasti upravljanje na več ravneh ni jasno v korist končnim uporabnikom; zato poziva Komisijo, da že zdaj vsem vpletenim pojasni trenutno stanje javnih financ v Evropski uniji in sprejme proračunsko strukturo, ki se bo bolj skladala z upravljanjem na več ravneh;

5. se strinja s Komisijo, ki navaja, da bi moral „obseg porabe odražati ključne prednostne naloge politik EU, pa tudi nove usmeritve politik, določene v Lizbonski pogodbi“; na podlagi tega sklepa, da je treba ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, pa tudi npr. združljivosti proračuna s horizontalno socialno klavzulo, dati zelo veliko prednost;

6. predlaga, da se hiter začetek prihodnjih programov olajša z določeno stopnjo kontinuitete temeljnih pravil o njihovem delovanju ter po možnosti obsežnem predvidevanju ukrepov na področju zakonodaje in predpisov, katerih namen je poenostavitev.

a) Dodana vrednost

ODBOR REGIJ

7. meni, da je potrebno in koristno, da Odbor regij prispeva k razpravi o medinstitucionalnem letnem proračunskem postopku in izvajanju proračuna, da bi bil ta skladen z načelom dobrega upravljanja in bi temeljil na odločanju na različnih ravneh; ta prispevek bi lahko predstavljal stališča lokalnih in regionalnih oblasti o tistih proračunskih postavkah EU, iz katerih prejmejo največ sredstev;

⁽¹⁾ Cdr 16/2008 fin.

8. meni, da se koncept dodane vrednosti nanaša na učinek vzvoda ali multiplikacijski učinek izvajanja evropskega proračuna v vsej Evropski uniji, zato ga ni mogoče razumeti samo v računovodskem smislu; pri čemer se upoštevajo samo javne finance. Upoštevati bi bilo treba tudi dodano vrednost proračuna Unije za zasebne akterje v gospodarstvu in za potrošnike, pa tudi dodano vrednost porabe Unije z vidika upravljanja; poleg tega meni, da je treba dodano vrednost proračuna EU ocenjevati na podlagi novega modela rasti, pri katerem se rast meri s kazalniki, ki dopolnjujejo BDP in ki bolje odražajo stopnjo razvitosti posamezne regije;

9. se seznanja z zavezo Komisije, da bo predložila aktualizirano analizo stroškov „neobstoja Evrope“ (non-Europe), vendar jo poziva, naj to analizo pripravi pravočasno, da bo lahko vplivala na pogajanja o novem finančnem okviru;

10. meni, da učinek vzvoda strukturno prispeva k sprostitvi virov za strateške cilje EU, ki jih določa Pogodba, kot je kohezijska politika, in za evropske strategije, kot je strategija Evropa 2020, da je odločilnega pomena za krepitev institucionalnih zmogljivosti in da je v okviru enotnega trga v korist vseh zasebnih akterjev in javnih oblasti, od najbolj uspešnih do tistih z največjim zaostankom;

11. meni, da si je za prepoznavnost ukrepov EU, ki so usmerjeni v velike naložbe ali v nematerialne naložbe (raziskave, socialno vključevanje, usposabljanje ...) treba prizadevati na vseh ravneh, od organa političnega odločanja in vodje programa do državljana in končnega prejemnika. Doseči jo je mogoče na različne prožne načine, prilagojene razmeram, in se tako izogniti nesorazmernemu upravnemu bremenu, morala pa bi se opirati na številne obstoječe dobre prakse in pri tem upoštevati možnosti posameznih regij;

12. soglaša s Komisijo, da „EU omogoča izkoriščanje ekonomij obsega“ in da „lahko zapolni vrzeli, ki nastanejo zaradi dinamike oblikovanja politik na nacionalni ravni, kar je zlasti očitno pri reševanju čezmejnih problemov, npr. na področju infrastrukture, mobilnosti, teritorialne kohezije ali sodelovanja EU pri raziskavah“;

13. poudarja potrebo po razvoju dinamične in stalne komunikacijske strategije, ki bi se prenesla na lokalne in regionalne skupnosti in bi se nanašala na cilje in dosežke evropskega proračuna, ob tem pa izraža pripravljenost za pripravo decentraliziranega akcijskega načrta;

b) Solidarnost

14. OR meni, da solidarnost med državami članicami, lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter državljani ni le politični cilj,

skladen z evropskimi vrednotami, marveč je tudi element gospodarske učinkovitosti za celotno EU, zato bi na uresničevanje solidarnosti bolj kot na odhodek morali gledati kot na naložbo, ki EU omogoča soočanje z današnjimi in jutrišnjimi izzivi.

Proračun za prihodnost: odhodki

ODBOR REGIJ

15. v celoti soglaša s pomenom strategije Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast in tako kot Komisija poudarja, da je za njen uspeh potrebno „partnerstvo med EU, državami članicami in regijami“, pa tudi partnerstvo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi; poudarja, da pomen, ki se pripisuje strategiji Evropa 2020, ne sme voditi v omejevanje drugih ciljev, ki jih določajo pogodbe, zlasti socialne, ekonomske in teritorialne kohezije;

16. čaka na predlog večletnega finančnega okvira, da se bo lahko podrobno izrekel o odhodkih, vendar že zdaj izreka naslednja načelna stališča:

Raziskave, inovacije in izobraževanje

ODBOR REGIJ

17. poudarja, da se za raziskave namenja premalo sredstev EU, saj predstavljajo samo 4 % sredstev za javne raziskave v Evropi; zato meni, da je treba bolje povezati nacionalne in regionalne programe z evropskim okvirnim programom za raziskave, da bi dosegli ekonomijo obsega in množični učinek;

18. se ne strinja s trditvijo Evropske komisije, da se Evropa „sooča z obsegom družbenih sprememb, kakršnega do zdaj ni poznala in ki jih je mogoče obvladati le s pomočjo pomembnih znanstvenih in tehnoloških prebojev“, saj takšno razmišljanje podcenjuje zmožnost političnih organizacij, institucij in državljanov za reformiranje naših družb, ne da bi pri tem nujno uporabili znanstvene in tehnološke rešitve. Vendar pa meni, da inovacije prispevajo k spoprijemanju z najpomembnejšimi družbenimi izzivi, s katerimi se soočamo. Zato v celoti soglaša s stališčem Evropskega sveta z dne 4. februarja 2011, da je za to, „da bi družbeno koristnim inovacijam zagotovili hitrejši vstop na trg“, „treba usklajeno izkoristiti strokovno znanje in vire v Evropi ter pospeševati sinergije med EU in državami članicami“. V zvezi s tem poudarja možnosti, ki bi jih prinesla prenova direktiv o javnih naročilih z vidika spodbujanja socialnih in ekoloških inovacij;

19. meni, da je podpora inovacijam odločilnega pomena za preoblikovanje evropskega gospodarstva in da mora vodilna pobuda *Unija inovacij* zlasti spodbuditi države članice

k posodobitvi izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja na vseh ravneh, tudi na delovnem mestu, saj je napredek lokalne ali regionalne skupnosti odvisen predvsem od razvoja njenega človeškega kapitala. V okviru vodilne pobude je oblikovan načeloma razumen politični pristop, ki upravičeno temelji na široko opredeljenem pojmu inovacij, središčna pozornost je namenjena velikim izzivom naše družbe, upoštevane pa so tudi možnosti, ki jih ponujajo nove tehnologije. Odbor tudi podpira predlog Komisije za razvoj raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti v EU in za pripravo strategij za pametno specializacijo regij, tudi s pomočjo programov tehnične pomoči, ki se financirajo v okviru ESRR. Poleg tega opozarja, da je te strategije treba pripraviti v posvetovanju z vsemi zadevnimi stranmi, zlasti lokalnimi in regionalnimi podjetniki, da ne bi vsiljevali predpisov, ki niso v skladu s stvarnostjo in potencialom lokalnih in regionalnih skupnosti in ki bi utegnili povzročiti upravno in finančno breme;

20. pozdravlja dejstvo, da Komisija v sporočilu upošteva prispevek lokalnih in regionalnih oblasti ter civilne družbe na področju inovacij in jih tako priznava kot pomembne akterje. Meni, da bi se to v proračunu EU moralo odraziti z okvirnim raziskovalnim programom, ki bi mu bila dodeljena zadostna finančna sredstva. Proračun EU je treba uporabiti za ustvarjanje večjih sinergij in dopolnjevanja med evropskimi sredstvi za raziskave in inovacije, za zagotavljanje stroškovne učinkovitosti, vključno s prednostnim vzpostavljanjem raziskovalnih zmogljivosti v revnejših delih Evrope. Nujno je tudi zagotoviti zanesljive podatke o udeleženiosti regij v okvirnem programu in drugih programih EU za financiranje raziskav in inovacij, da bi tako lokalnim in regionalnim oblastem omogočili merjenje uspešnosti na ravni EU ter natančno opredelitev strukturnih pomanjkljivosti glede učinkovitosti;

21. meni tudi, da je obstoječe nove tehnologije, ki so bile deležne finančnih sredstev za raziskave in razvoj in jih je že mogoče uporabljati, treba v celoti izkoristiti.

Infrastrukture prihodnosti

ODBOR REGIJ

22. meni, da ima odprava čezmejnih ozkih grl strateških transnacionalnih osi prometnih, komunikacijskih in energijskih mrež veliko dodano vrednost za družbo in se sklada z novim pristopom za rast EU. Zaradi gospodarske konkurenčnosti EU in tudi uravnoteženega in trajnostnega razvoja je treba razširiti visokokakovostno infrastrukturo, ki bo ustrezala potrebam, in odpraviti kritična ozka grla;

23. poudarja, da je financiranje infrastrukture prihodnosti potrebno iz dveh enako pomembnih razlogov: zaradi povečanja mobilnosti in notranje kohezije v okviru EU ter povečanja evropske konkurenčnosti v primerjavi s tretjimi državami, kot pravilno poudarja Komisija; priporoča logične korake s političnimi odločitvami o infrastrukturnih projektih ter hkrati soglasje o instrumentih in s tem povezanih finančnih rešitvah;

24. ponovno izreka nasprotovanje ustanovitvi enotnega sklada, ki bi zlasti s sredstvi, ki so na voljo v okviru kohezijske politike, združil vse evropske instrumente za financiranje prometne infrastrukture. Prenos sredstev bi lahko povzročil ne le neto izgubo sredstev, ki so na voljo za prometno politiko, marveč bi lahko postavil pod vprašaj tudi vključitev prometnih projektov v decentralizirane strategije razvoja.

Energija in podnebje

25. OR ne podpira možnosti ustanovitve posebnih velikih skladov, namenjenih izvajanju naložb na področju energije in podnebja. Prednost daje določitvi prednostnih nalog in njihovi večji vključitvi v vsa zadevna politična področja, kjer bi upravljanje z vključitvijo vseh ravni zagotovilo učinkovitost in prepoznavnost evropskih ukrepov. Obstajale bi lahko tudi posebne obveznice, ki bi jih izdajala EIB in bi se uporabljale v transnacionalnih in čezmejnih projektih proizvodnje čiste energije in energetske učinkovitosti kot eden od ciljev za energetsko varnost in zmanjšanje posledic podnebnih sprememb.

Skupna kmetijska politika

ODBOR REGIJ

26. priznava dodano vrednost ene redkih skupnih evropskih politik in pozdravlja obete za obvladovanje odhodkov skupne kmetijske politike, tako da bi jo tudi z vidika proizvodnje bolj usmerili k cilju socialne in teritorialne kohezije, zeleni rasti in večji sinergiji z drugimi politikami EU;

27. ponovno poudarja pomen skupne kmetijske politike (SKP) pri ohranjanju tkiva podeželskih skupnosti po Evropi, s čimer prispeva k širšemu cilju socialne in teritorialne kohezije; priznava tudi vrednost njenega prispevka k širši družbi pri zagotavljanju visokokakovostne hrane, upravljanju s pokrajino EU in prizadevanjih za boj proti podnebnim spremembam in njihovo ublažitev ter poudarja, da ima SKP še posebej velik vpliv na izvajanje ciljev strategije Evropa 2020;

28. meni, da SKP, ki je na eni strani v primežu zaradi zahtev po konkurenčnosti evropske proizvodnje visokokakovostnih živil in na drugi zaradi zahtev družbe na področju okolja, podnebja, upravljanja voda in biotske raznovrstnosti ter ohranjanja vitalnosti podeželja, za spoprijemanje s prihodnjimi izzivi potrebuje učinkovit 1. in 2. steber; priznava potrebo po nadaljnjih reformah SKP, tudi potrebo po proračunu z ustreznimi viri, da bi bilo tako sredstva mogoče uporabiti še za druge prednostne naloge EU; vendar ponavlja, da bi takšne reforme morale biti postopne ter bi se morale preusmeriti na pravičnejši sistem dodeljevanja neposrednih plačil po EU in dodeljevanja sredstev v okviru drugega stebra (razvoj podeželja) med države članice; poenostavitev in učinkovitost bi morali biti glavni prednostni nalogi v naslednji fazi reforme.

Kohezijska politika

ODBOR REGIJ

29. z zadovoljstvom sprejema analizo Komisije o vplivu kohezijske politike na evropsko gospodarstvo in prikaz glavnih kumulativnih učinkov na nacionalne BDP ter meni, da je kohezijska politika eden najuspešnejših instrumentov za solidarno spodbujanje šibkejših regij in prispeva tudi k rasti in blaginji v vsej Evropi, zlasti zaradi trgovine in izvoza;

30. pozdravlja dejstvo, da Komisija tudi v prihodnje kohezijsko politiko ocenjuje za potrebno v celotni Uniji in s tem v vseh regijah, da bi spodbudila gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo ter usklajen razvoj Unije kot celote s pomočjo inteligentne, trajnostne in celovite rasti. Poudarja pa, da je pri pripravi prihodnje kohezijske politike treba predvideti velike naložbe v infrastrukturo najmanj razvitih regij. V prihodnje bi bilo zato treba velik del proračunskih sredstev EU nameniti pospeševanju razvoja v najmanj razvitih regijah in odstranjevanju ovir za razvoj;

31. podpira predlog o skupnem strateškem okviru, ki bi zajemal strukturne sklade in druge sklade za teritorialni razvoj, kot sta EKSRR in ESR, in meni, da bi lahko v prihodnosti takšno poenostavitev razširili na druge sklade; podpira zamisel o pogodbah o razvojnem in naložbenem partnerstvu, ki natančno ponazarjajo teritorialne pakte s proračunskega vidika, in jih priporoča kot nacionalne programe reform. Takšne pogodbe je treba v skladu z načeli upravljanja na več ravneh razviti v partnerstvu z lokalnimi in regionalnimi oblastmi in ne le med državami članicami in Komisijo, kot predlaga peto poročilo o koheziji; podpira zamisel o razširitvi upravljanja kohezijske politike na druge politike, saj meni, da je to po izkušnjah najbolj učinkovita in uspešna metoda;

32. izraža upanje, da bo teritorialni razsežnosti, zlasti podeželju ter morskim in najbolj oddaljenim regijam, namenjena pozornost, ki si jo v prihodnji kohezijski politiki zasluži, ter da bodo programi za razvoj, ki jih podpirajo ESR, ESS in EKSRR, med seboj tesneje povezani in v večji sinergiji;

33. meni, da so institucionalne in finančne zmogljivosti javnega sektorja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni bistvenega pomena za doseganje ciljev strategije Evropa 2020 in da mora kohezijska politika še naprej imeti poglobljeno vlogo pri njihovi krepitvi; zahteva tudi pojasnitev glede financiranja ukrepov, ki se predlagajo v okviru sedmih vodilnih pobud, iz različnih finančnih programov EU;

34. pozdravlja namero po povečanju prepoznavnosti in področja uporabe ESS, vključno z njegovo usmerjenostjo v socialno vključevanje, ter ponovno izreka podporo temu, da

bi ESS ostal del kohezijske politike; poudarja, da je za prepoznavnost ESS in učinkovitost njegovih projektov potreben celostni pristop za naložbe v človeški kapital, infrastrukturo, raziskave, razvoj in inovacije;

35. pozdravlja pozornost, ki jo Komisija posveča podpori novim podjetjem, zlasti MSP, ki bodo igrala poglobljeno vlogo pri povečanju evropske konkurenčnosti; zato poziva k bolj prepoznavni vključitvi politik, naklonjenih MSP, v proračun EU in k večji pozornosti podjetnicam;

36. meni, da je treba zagotoviti večjo učinkovitost odhodkov, ne strinja pa se z zamisljo o rezervi za uspešnost, ki bi temeljila na ciljnih strategijah Evropa 2020;

37. predlaga, da se za strukturne sklade uvede poseben nov mehanizem opozarjanja v vseh regijah, da bi tako gradili na obstoječih odnosih, pri katerih Evropska komisija organom upravljanja svetuje glede stopnje porabe in možnosti odprave proračunske obveznosti, če stopnja porabe in rezultati ne dosežajo sprejetih ciljev;

38. meni še, da je treba v prihodnosti sredstva, ugotovljena vsako leto s tem mehanizmom opozarjanja, za katera obstaja tveganje, da zaradi težav regij in organov upravljanja ne bodo porabljena, prenakazati v splošni proračun in z njimi napolniti „rezervo za prilagodljivost in evropski interes“, predvsem zato, da bi tako države članice odvrnili od sedanje prakse, da zadržujejo prispevke za sofinanciranje projektov, da bi nato neporabljena sredstva dobile nazaj;

39. poziva k temu, da se sklad za prilagajanje na globalizacijo vključi v proračun Unije, zlasti zaradi hitrejši zagotovitve sredstev, pa tudi zato, da bi bilo mogoče učinkoviteje prispevati k uresničevanju ciljev strategije Evropa 2020, zvišati stopnjo zaposlovanja in zmanjšati brezposelnost, preprečiti izključevanje iz trga dela, izboljšati kakovost, produktivnost in privlačnost delovnih mest ter povečati socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo.

Proračun, ki daje rezultate**Nove možnosti financiranja**

ODBOR REGIJ

40. je naklonjen pregledu drugih možnosti evropske podpore, ki ne sodijo med subvencije, a ob popolnem spoštovanju načela subsidiarnosti in za vsak primer posebej, glede na vrsto odhodka in gospodarski položaj upravičencev. Instrumente finančnega inženiringa je treba jemati kot dragoceno dopolnilo nepovratnim sredstvom in ne kot nadomestilo;

41. vendar pa poudarja, da je pri snovanju in množitvi novih finančnih instrumentov potrebna preudarnost; meni, da je gospodarska kriza pokazala na potrebo po predpisih na ravni EU, saj je njihova odsotnost večkrat ogrozila finančno ravnovesje lokalnih in regionalnih javnih proračunov; opozarja, da je državljanom treba polagati račune in da se ne bi smeli preveč oddaljevati od realnega gospodarstva;

42. poleg tega podpira poziv k vzpostavitvi povezave med evropskim mehanizmom za finančno stabilizacijo in proračunom Evropske unije, da bi tako zagotovili, da ta mehanizem po letu 2013 ne bi bil financiran samo na meddržavni podlagi iz neporabljenih sredstev, marveč bi v skladu z načelom evropske solidarnosti vseboval tudi proračunske mehanizme Unije, ki jih določa Lizbonska pogodba;

43. opozarja na potrebo po boljši opremljenosti regionalnih in lokalnih oblasti za doseganje rezultatov, zlasti takrat, ko se uvajajo novi finančni mehanizmi (EIB, javno-zasebna partnerstva, projektne obveznice EU), ki zahtevajo visoko raven strokovnosti;

44. Evropsko komisijo poziva, naj prouči izvedljivost „državljskih obveznic“ (lokalnih skladov, ki bi jih financirali državljani za lokalni razvoj), s čimer bi lahko državljani vlagali v razvoj svojih skupnosti in regij ter tako podprli večje infrastrukturne in energetske projekte v večletnem časovnem obdobju;

45. vendar poziva Komisijo, naj bo ambiciozna in učinkovito izkoristi učinek vzvoda, ki ga je mogoče doseči z vključitvijo lokalnih in regionalnih oblasti na področju političnih prednostnih nalog; poudarja multiplikacijski učinek lokalnih in regionalnih javnih financ, tudi v zvezi z zasebnimi partnerstvi in možno povezovalno vlogo EU;

46. meni, da je nujno omogočiti uvedbo obveznih evropskih projektnih obveznic (*EU project bonds*), s katerimi bi financirali obsežne projekte s srednjeročnimi ali dolgoročnimi gospodarskimi učinki. S tem mehanizmom bi povečali prepoznavnost ukrepov EU, zlasti pa njihovo učinkovitost. Mehanizem ima lahko zelo koristen vpliv na dinamiko notranjega trga in prispeva h krepitvi teritorialne kohezije. Je jasno v skladu s prizadevanji za racionalnejšo porabo sredstev v EU in za osredotočenje na evropsko dodano vrednost;

47. pozdravlja javno posvetovanje, ki ga je Evropska komisija uvedla o „projektih obveznic Evropa 2020 za financiranje infrastrukture“, in meni, da ima v zvezi s tem krepitev teritorialne kohezije prednostni pomen. Kljub temu pa ima pomisleke glede uporabe evropskih projektih obveznic samo za vseevropske projekte tehnične infrastrukture, saj imajo lahko tudi

drugi infrastrukturni projekti na regionalni ravni dodano vrednost na evropski ravni. Poleg tega meni, da je treba pojasniti povezavo med evropskimi projektinimi obveznicami in evropskimi pomočmi in da je treba sprejeti ukrepe, da bodo lokalne in regionalne oblasti lahko dostopale do novih finančnih instrumentov;

48. poziva Evropsko komisijo k podrobnejši analizi predlagane izdaje euroobveznic, ki bi poleg tega, da bi združila del javnih dolgov, vsem državam euroobmočja omogočila posojila po obrestnih merah, ki so blizu najboljših na trgu, zmanjšala špekulacije v zvezi z državnimi posojili in izboljšala usklajevanje proračunske politike;

49. meni, da je verodostojen proračun eden izmed odgovorov na sedanjo gospodarsko krizo, saj učinkuje kot vzvod za gospodarski, socialni in teritorialni razvoj.

Struktura odhodkov

ODBOR REGIJ

50. meni, da bi bilo treba opustiti sedanjo strukturo proračuna, ter priporoča, da bi bila nova struktura praktična, stvarna, pregledna in lahko razumljiva ter bi omogočala razvidnost delitve nalog v skladu z upravljanjem na več ravneh, pa tudi, da bi se odhodkovne postavke določale glede na konkreten način izplačil ter izvajanje politik v praksi. Ocenjuje, da ni razloga za zmanjšanje števila postavk na tri glavne postavke (notranji, zunanji in upravni odhodki). Če bo samo nekaj velikih postavk, bodo informacije združene in se bodo temu primerno izgubile. Glavne postavke bi morale biti razdeljene v ustrezne podkategorije, ki bi zagotovile jasne informacije. Ta predlog ne bi prispeval k preglednosti;

51. meni, da je strategija Evropa 2020 sicer pomembna gonilna sila za politično ukrepanje, vendar pa nobenega izmed njenih treh sklopov (pametna, trajnostna in vključujoča rast) in nobene izmed sedmih vodilnih pobud ni mogoče uporabiti za opredelitev strukture proračuna. Ker noben od treh sklopov sam ne bi mogel zajeti nekaterih politik, kot sta kohezijska politika ali SKP, bi struktura, ki jo predlaga Komisija, ob dodeljevanju sredstev in izvajanju vodila v neskončna trgovanja;

52. meni, da bi bilo zlasti treba paziti na to, da bi bila v prihodnji strukturi proračuna izrecno navedena kohezijska politika ter bi se upoštevala krepitev pravne podlage na področju (gospodarske, socialne in teritorialne) kohezije v okviru Lizbonske pogodbe;

53. zato meni, da bi morala struktura proračunskih postavk zlasti omogočati, da se v okviru istega naslova ugotovijo vsi skladi, ki ustrezajo skupnemu strateškemu okviru (tj. ESRR, ESS, Kohezijski sklad, EKSRP in ESR). Ta struktura bi bila lahko naslednja:

- 1) teritorialne politike (kohezijska politika, SKP – 2. steber, skupna ribiška politika, teritorialni vpliv podnebnih sprememb in velike naložbe v infrastrukturo, raziskave in inovacije za teritorialno ravnoesje);
- 2) politike za trajnostno prihodnost (SKP – 1. steber, podnebne spremembe, energija, raziskave);
- 3) evropsko državljanstvo (med drugim kultura, mladi, komuniciranje ter območje svobode, varnosti in pravice);
- 4) zunanje delovanje (med drugim zunanja, sosedska in razvojna politika);
- 5) rezerva za prožnost in evropski interes ter rezerva za pregled;
- 6) upravni odhodki.

Trajanje finančnega okvira

ODBOR REGIJ

54. izraža zadovoljstvo, da je Komisija sprejela njegov predlog za podaljšanje obdobja večletnega finančnega okvira na 10 let z obsežnim vmesnim pregledom („5+5“), saj je to mogoč kompromis med stabilnostjo, prožnostjo in demokratičnim parlamentarnim nadzorom evropske javne porabe; v vmesnem pregledu je treba omejiti višino sredstev, ki jo je mogoče dodeliti različnim prednostnim nalogam, in tako zagotoviti, da ostane pravi desetletni program namesto dveh petletnih programov, kar bi bilo manj zaželeno kot sedanji sedemletni programi;

55. poudarja, da naložbenih in razvojnih politik, kot je kohezijska politika, ni mogoče prilagoditi obdobju, krajšemu od 7 let. Zato je podaljšanje na 10 let dober obet in daje zadostno trdnost, hkrati pa zares omogoča vmesno prilagodljivost, ki zdaj manjka v proračunu EU;

56. meni, da bi glede na nove postopke in nove finančne instrumente, ki izvirajo iz Lizbonske pogodbe, ta nov pregled lahko dobil velik pomen s pomočjo mehanizma na dveh ravneh:

- na prvi, najbolj splošni ravni, bi lahko uvedli „rezervo za pregled“ v višini 5 % celotnega evropskega proračuna v petih

zadnjih programskih letih. O natančni namembnosti tega zneska bi odločili na pogajanjih ob vmesnem pregledu; tako bi lahko navsezadnje potrdili sklepe, sprejete na začetku obdobja, ter jih natančno sorazmerno razdelili med razdelke, poglavja, države članice itd., ali pa bi novo porazdelitev lahko prilagodili razvoju evropskih prednostnih nalog in političnega, socialnega in ekonomskega okvira. Tej „rezervi za pregled“ bi nazadnje dodali še „rezervo za prilagodljivost in evropski interes“, o kateri v okviru novih mehanizmov za prožnost razmišlja Evropska komisija;

- na drugi ravni, pri kohezijski politiki in drugih politikah teritorialnega razvoja, ki jih zajema skupni strateški okvir, bi državam članicam v soglasju z regijami lahko dovolili reprogramiranje do 25 % zneskov, vsebovanih v pogodbah o partnerstvu za naložbe in napredek. To načrtovanje bi lahko izvajali med različnimi vpletenimi skladi, in sicer ESRR, ESS, EKSRP in ESR.

Odzivanje na spreminjanje razmer - prožnost in prenos sredstev

ODBOR REGIJ

57. meni, da je treba zagotavljati prilagodljivost proračuna, da bi bilo po eni strani s pomočjo „rezerve za pregled“ mogoče izvesti vmesno strateško preusmeritev ter se po drugi strani z „rezervo za prilagodljivost in evropski interes“ spoprijeti z nepredvidenimi in izrednimi dogodki, hkrati pa si prizadevati za večjo učinkovitost evropskih odhodkov;

58. pozdravlja predloge Komisije, vendar poudarja, da prožnost ne bi smela biti izgovor za podcenjevanje proračunskih potreb politik EU in da obveznost 5 odstotkov, ki jo predlaga Komisija, mora ostati okvirna, saj je meja prožnosti vsekakor odvisna od kazalnikov in se spreminja glede na politične in gospodarske okoliščine;

59. poudarja, da „rezerve za prilagodljivost in evropski interes“ nikakor ne bi smeli uporabiti za nagrajevanje najboljših dosežkov pri črpanju finančnih sredstev, marveč za povečanje zmožnosti EU, da se hitreje odziva na nove izzive ali nepredvidene pretrese, podporo novim prednostnim nalogam in spodbujanje sodelovanja in eksperimentiranja na evropski ravni. Ta rezerva ne bi smela biti dodeljena vnaprej, marveč bi zanjo morala biti potrebna izredna odločitev proračunskega organa. Z njo bi lahko nagradili uspešnost nekaterih proračunskih postavk, ocenjenih z vidika učinkov in dosežkov;

60. meni, da prožnost neporabljenih sredstev v evropskem proračunu mora pomeniti, da se ta sredstva prerazporedijo v skladu z objektivnim merilom odličnega upravljanja, nikakor pa se ne smejo uporabiti za druge namene;

61. meni, da je možnost prerazporeditve, ki omogoča prenose med razdelki za določeno leto in o kateri razmišlja Komisija, potrebna, saj se je sedanji sistem izkazal za preveč togega. Treba je preučiti poenostavitev takšnih prenosov v okviru potreb večletnega finančnega okvira, pri tem pa zagotavljati popolno spoštovanje načel zdravega finančnega upravljanja in proračunske discipline;

62. pozdravlja predlog o uvedbi možnosti prenosa neporabljenih rezerv iz enega leta v drugo, tako da ta sredstva niso samodejno prerazporejena državam članicam, in razporejanja sredstev na začetek ali konec programskega obdobja znotraj posameznega razdelka večletnega okvira;

63. opozarja na potrebo po prožnosti na vseh ravneh z zagotovitvijo manevrskega prostora lokalnim in regionalnim oblastem, da bodo po potrebi lahko prerazporedila sredstva ter spremenila prednostne naloge in odhodke.

Učinkovitost

ODBOR REGIJ

64. pozdravlja zahtevo Komisije po večji učinkovitosti upravljanja proračuna EU, saj učinkovitejše upravljanje odhodkov prispeva k boljšim rezultatom, in spodbuja Komisijo, naj to čim prej uresniči;

65. močno spodbuja lokalne in regionalne oblasti, da povečajo svoje zmogljivosti na področju tehnologije in človeških virov, hkrati pa meni, da je treba močno zmanjšati zapletenost projektov, ki se financirajo s sredstvi EU, predvsem upravne obremenitve in birokracijo; v okviru gospodarske krize, zaradi katere je prišlo do večjih proračunskih rezov, za učinkovito uporabo proračuna EU zato poudarja potrebo po zagotovitvi ustreznih ravni financiranja, da bi tako lokalnim in regionalnim oblastem omogočili sodelovanje v večjih projektih, financiranih iz strukturnih skladov;

66. se strinja tudi s predlogom za usmeritev odhodkov v oprijemljive prednostne naloge, pri čemer bi bilo treba manj razvitim regijam dati možnost, da opredelijo več prednostnih nalog; zato predlaga, da nabora ciljev tudi glede na to, da so se z zaporednimi širitvami EU povečale razlike v Uniji, ne bi preveč širili;

67. ugotavlja, da učinkovitost izvajanja evropskega proračuna in torej odhodkov zahteva usklajevanje, skladnost in sodelovanje tako med različnimi ravnimi uprave kot med skladi; zato se lahko zdi protislovna vrnitev – do katere je že prišlo – k načelu enega sklada, kar zahteva pripravo novih mehanizmov usklajevanja med skladi, da bi se tako izognili prekrivanju in podvojevanju; upravičenci za finančna sredstva se namreč soočajo s težavami zaradi premalo usklajevanja, ki je nujno potrebno za izboljšanje učinkovitosti upravljanja.

Evropski proračun in gospodarsko upravljanje Unije

ODBOR REGIJ

68. znova svari pred možnostjo povezovanja dodeljevanja sredstev iz strukturnih skladov s tem, da države članice spoštujejo pakt za stabilnost in rast, ter izraža resno zaskrbljenost zaradi predlaganih pogojev, ki naj bi se izvajali na lokalni in regionalni ravni in ki bi kršili načela dobrega upravljanja in odgovornosti na vseh ravneh;

69. odločno nasprotuje predlogu, po katerem bi nespoštovanje vodilo v prenehanje financiranja v okviru kohezijske politike ter skupne kmetijske in ribiške politike, saj občin in regij ni mogoče kriviti za nezmožnost nacionalnih institucij za izpolnjevanje makroekonomskih kriterijev ali pravilno izvajanje zakonodaje EU, takšen ukrep pa bi utegnil najbolj prizadeti regije, ki zaostajajo v razvoju in ki za spopadanje s strukturnimi pomanjkljivostmi nujno potrebujejo te sofinancirane programe;

70. poziva k temu, da se lokalne in regionalne oblasti zgodaj vključijo v proučevanje razmer in iskanje rešitev;

71. izraža pripravljenost za sodelovanje z drugimi institucijami pri vzpostavljanju resničnega sistema navzkrižne skladnosti pri izplačilih skladov ter prizadevanju za poenostavitev povsem formalnih postopkov nadzora;

72. poziva k celoviti prenovi finančnih predpisov EU, da bi bila finančna pravila preprostejša tako za izvajanje kot uveljavljanje in bi spodbudili več potencialnih upravičencev, da bi se prijavili na javne razpise EU.

Reforma financiranja

ODBOR REGIJ

73. ponavlja, da mora novi sistem financiranja proračuna EU temeljiti na preglednosti in novih lastnih virih ter izključevati kakršne koli finančne popravke in izjeme;

74. meni, da so pogajanja o evropskem proračunu zgolj z vidika neto prispevkov držav članic v nasprotju s filozofijo ustanovitve Evropske unije in cilji strategije Evropa 2020; takšen pristop utegne voditi v zahteve po ponovni nacionalizaciji politik, čemur OR odločno nasprotuje;

75. pozdravlja zamisli o oblikovanju finančnega mehanizma na podlagi virov lastnih sredstev, ki jih navaja Komisija. Ugotavlja, da vplivi teh različnih možnosti na teritorialno raven med seboj niso enaki in da lokalne in regionalne oblasti v nekaterih državah članicah že uporabljajo nekatere od teh možnosti, o katerih se razmišlja;

76. bo skrbno ocenil vpliv vsake možnosti na teritorialno raven, pri tem pa bo posebej zainteresiran za tiste, ki so bolj povezane s trajnostnim razvojem, pod pogojem, da bodo dodeljeni viri neposredno usmerjeni v projekte, ki spodbujajo energetsko učinkovitost, varstvo okolja, preprečevanje tveganj ali ukrepanje v primeru velikih katastrof;

77. meni, da bi cilj dolgoročnega povečanja obstoječih lastnih virov in/ali uvedbe novih virov moral biti nadomestitev nacionalnih prispevkov v proračun EU. Poudarja, da:

— je treba izvesti poglobljeno oceno učinka in izvedljivosti, preden se je mogoče sporazumeti o novih lastnih virih;

— mora biti kateri koli nov vir prihodkov stabilen in ne sme biti odvisen od nepredvidljivih sprememb;

78. poudarja, da je treba uporabo finančnih virov podpreti s prožnimi upravnimi postopki.

V Bruslju, 31. marca 2011

*Predsednica
Odbora regij*
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti

(2011/C 166/04)

ODBOR REGIJ

- priznava, da imajo pristojnost za izvajanje ukrepov s tega področja na terenu v glavnem države članice ter lokalne in regionalne oblasti, Komisija pa lahko pomaga s sredstvi EU in lažanjem izmenjave najboljših praks in skupnega znanja ter z ustrezno oceno socialnega vpliva ukrepov EU;
- izraža zadovoljstvo, da se odpravljanje revščine otrok omenja med prednostnimi nalogami vodilne pobude, vendar obžaluje, da je zavezanost temu omejena, revščina otrok pa ozko opredeljena, ter meni, da ni razloga za prelaganje sprejetja priporočila o revščini otrok v letu 2011;
- poziva Komisijo, naj nedvoumno podpre ohranjanje in nadgradnjo dela v zvezi z odprto metodo koordinacije za socialno vključenost in socialno zaščito (socialna OMK) ter preuči, kako bi bilo mogoče v ta proces učinkoviteje vključiti regionalne in lokalne akterje;
- predlaga Komisiji, naj za države članice pripravi smernice na ravni EU, da bi zagotovila dejansko udeležbo lokalnih in regionalnih oblasti ter drugih akterjev pri pripravi nacionalnih programov reform; ugotavlja, da so „teritorialni pakti“ potencialno najcelovitejši in najskladnejši mehanizmi za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v ta proces;
- podpira razširitev osredotočenosti Evropskega socialnega sklada z zaposljivosti in količine delovnih mest na boj proti revščini in socialni izključenosti pod pogojem, da celostna politika zaposlovanja kot osrednji element uspešnega odpravljanja revščine ostane ključna prednostna naloga v okviru Evropskega socialnega sklada;
- ugotavlja, da so sodelujoči v raziskavi Odbora regij v veliki meri podprli obvezno in prednostno pozornost boju proti socialni izključenosti in revščini v prihodnjih regionalnih programih kohezijske politike EU.

Poročevalka	Christine CHAPMAN (UK/PES), članica nacionalne skupščine Walesa
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – <i>Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti: evropski okvir za socialno in teritorialno kohezijo</i> COM(2010) 758 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Prepoznavnost in zavezanost – dejanja so pomembnejša od besed

1. pozdravlja zavezanost EU, da do leta 2020 vsaj 20 milijonov Evropejcev reši pred pretečo revščino in socialno izključenostjo, ter pozdravlja sporočilo Komisije „Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti: evropski okvir za socialno in teritorialno kohezijo“ (COM(2010) 758 konč.), ki je dinamičen okvir ukrepanja za doseg tega cilja;

2. pozdravlja dejstvo, da strategija Evropa 2020 namenja več pozornosti revščini in socialni izključenosti, ter se strinja, da bi morala biti socialna razsežnost v ospredju te strategije; opozarja, da revščina grozi vsaj enemu od šestih evropskih državljanov;

3. ugotavlja, da se bo uspešnost te vodilne pobude pokazala s tem, v kolikšni meri bo – v političnem, tehničnem in finančnem smislu – uvedla, spodbudila in podprla ukrepe, ki bodo prinesli resnične trajnostne spremembe v življenje ljudi;

4. v tem okviru priznava pomen sodelovanja ljudi, ki se spopadajo z revščino, in NVO, ki se z njimi ukvarjajo;

5. poziva Komisijo in države članice, da pokažejo resnično politično voljo, da zaveze glede revščine, sprejete na ravni EU, prenesejo v resnična dejanja, s pristopom, ki upošteva Listino EU o temeljnih pravicah in vključuje horizontalno socialno klavzulo, pri tem pa tesno sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi oblastmi ter to priložnost izkoristijo za ustvarjanje bolj poštene, pravične in enakopravne družbe;

6. kljub temu ugotavlja, da ni mogoče trajno zmanjšati revščine in socialne izključenosti niti doseči vključujoče rasti, če ne začnemo odpravljati neenakosti in diskriminacije. Poleg tega ugotavlja, da povečanje rasti in zaposlovanja v obdobju

2000–2008 ni bistveno vplivalo na revščino, obenem pa se je v številnih državah povečala neenakost; te razmere so se dodatno poostriale zaradi vpliva še vedno prisotne socialne in gospodarske krize;

7. poudarja, da je treba prednostno sprejeti okvir in časovni razpored izvajanja priporočila o dejavnem vključevanju, kakor tudi direktivo, ki bo zagotavljala ustrezen minimalni dohodek, ki bo vsaj nad pragom revščine;

8. izraža globoko zaskrbljenost zaradi razkoraka med prejšnjo zavezo Evropske komisije k „pametni, trajnostni in vključujoči gospodarski rasti“ in nedavnim sporočilom o letnem pregledu rasti, ki se osredotoča na močnejšo fiskalno konsolidacijo;

9. opozarja na pomen dela, vendar tudi ugotavlja, da zgolj zaposlovanje ne zagotavlja izhoda iz revščine in da bodo potrebni dodatni ukrepi za odpravo revščine med zaposlenimi in zagotovitev dostopa do kakovostne trajnostne zaposlitve, ter obžaluje, da ključno vprašanje zagotavljanja ustreznega prihodka v skladu s Priporočilom Sveta 92/441/EGS in priporočilom Komisije o dejavnem vključevanju ni bolj poudarjeno;

10. meni, da si je treba prizadevati za visoko kakovost življenja in blaginjo za vse državljane EU ter s tem zmanjšati revščino in socialno izključenost, s katerima se sooča preveč državljanov EU. Treba je sprejeti ukrepe za zmanjšanje učinkov praga, izključenim pa odpreti več in širše poti za vstop na trg dela;

11. priznava, da imajo pristojnost za izvajanje ukrepov s tega področja na terenu v glavnem države članice ter lokalne in regionalne oblasti, Komisija pa lahko pomaga s sredstvi EU in lajšanjem izmenjave najboljših praks in skupnega znanja ter z ustrežno oceno socialnega vpliva ukrepov EU. V zvezi s tem pozdravlja zavezanost Komisije ocenjevanju socialnega vpliva, vendar poziva, naj se pri ocenjevanju upoštevajo teritorialna vprašanja;

12. ponovno opozarja, da je treba uvesti horizontalno socialno klavzulo v smislu člena 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije, da bo zakonodaja, ki se nanaša na enotni trg, upoštevala zahteve glede spodbujanja socialne kohezije, zlasti visoko stopnjo zaposlenosti, zagotavljanje ustrezne socialne zaščite, boj proti socialni izključenosti in diskriminaciji ter zagotavljanje visoke stopnje izobraženosti, poklicne usposobljenosti, zaščite zdravja ljudi in primerne stanovanjske politike, ter da na noben način ne bo omejevala uveljavljanja temeljnih pravic, ki jih priznavajo države članice in so priznane tudi v pogodbah EU;

13. priznava, da bo delo, opravljeno v času evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti (2010), povečalo prepoznavnost teh vprašanj, ter se zavzema, da bi *Evropska platforma proti revščini in socialni izključenosti* služila uveljavljanju sporočila tega evropskega leta v političnih prednostnih nalogah EU v prihodnjem desetletju.

Več razsežnosti revščine in posebej ranljive skupine

ODBOR REGIJ

14. pozdravlja dejstvo, da sporočilo priznava večplastnost revščine in socialne izključenosti ter izrecno omenja revščino otrok, mladih, starejših, delovno aktivnih (vključno s samohranilci in družinami z eno samo plačo), žensk, invalidov, priseljencev, etničnih manjšin in Romov;

15. pozdravlja priznavanje zapletenih dejavnikov, ki sovplivajo na revščino, kot so dostop do zaposlitve, nizki prihodki in osebni dolгови, dostop do osnovnih storitev, izobraževanje, zdravje, duševno zdravje, stanovanjska vprašanja, diskriminacija, izziv medgeneracijskega prenosa revščine in teritorialna razsežnost revščine;

16. pozdravlja omembo pomembnega boja proti brezdomstvu in opozarja na svoje nedavno sprejeto mnenje o tej temi; ⁽¹⁾

17. opozarja na svoje mnenje o zeleni knjigi o pokojninah ⁽²⁾ in pozdravlja napoved Komisije, da bo leta 2011 pripravila belo knjigo o obravnavi vzdržnosti in ustreznosti pokojnin;

18. ponovno poziva Komisijo, naj pripravi ambiciozen evropski program zagotavljanja socialnih stanovanj, kar bo okrepilo njihov pomen v okviru politik vključevanja v družbo v naslednji generaciji strukturnih skladov, in potrdilo, da je treba naloge javne službe za zagotavljanje socialnih stanovanj opredeliti na ravni držav članic;

19. se strinja, da je za zmanjšanje in preprečevanje revščine potreben integriran in celosten pristop, ki upošteva potrebe in posebne težave različnih skupin;

20. ponovno poudarja bistveno vlogo, ki jo lahko imajo v tem okviru osebe, ki imajo lastne izkušnje z revščino, ter NVO, ki se ukvarjajo z osebami, ki živijo v pomanjkanju, poleg tega pa priznava, da bi bilo v ta celostni pristop dobro vključiti tudi vse druge udeležene akterje, kot so socialni partnerji, ponudniki javnih in zasebnih storitev, organizacije civilne družbe ter regionalne in lokalne oblasti in uprave;

21. poudarja negativne zunanje vplive, povezane z revščino in socialno izključenostjo, kot so vpliv na zdravje in duševno zdravje ter na solidarnost družbe, pomanjkanje zaupanja, nezavzetost, nasilje in morebitne socialne nemire;

22. poziva Komisijo in države članice, naj odločneje priznajo, da je revščina skupna odgovornost in izziv celotne družbe, ki se ga ne sme razumeti kot stigma ali neuspeh ljudi, ki so revni ali socialno izključeni;

23. pozdravlja namero Evropskega sveta, da na junijskem zasedanju sprejme strategijo za socialno vključevanje Romov.

Revščina otrok

ODBOR REGIJ

24. zlasti opozarja na pomen obravnavanja revščine otrok, ki je prava sramota za družbo EU, ter se strinja, da je reševanje revščine otrok pomemben dejavnik pri odpravljanju medgeneracijskega prenosa revščine, ki zahteva celosten pristop k preprečevanju, pri čemer morajo biti v ospredju otrokove pravice;

25. je razočaran, ker se voditelji EU niso uspeli sporazumeti o specifičnem cilju oz. zavezi glede revščine otrok v okviru strategije Evropa 2020;

26. izraža zadovoljstvo, da se odpravljanje revščine otrok omenja med prednostnimi nalogami vodilne pobude, vendar obžaluje, da je zavezanost temu omejena, revščina otrok pa ozko opredeljena, ter meni, da ni razloga za prelaganje sprejetja priporočila o revščini otrok v letu 2011;

27. poziva k celovitejšemu pristopu k revščini otrok in ugotavlja, da je delo v EU na tem področju že napredovalo: opredeljena so bila „skupna načela“, kar je bilo potrjeno z izjavo, ki jo je septembra 2010 na konferenci o revščini otrok podpisala trojka predsedstev (Belgija, Madžarska in Poljska), Svet za zaposlovanje pa je v sklepih z dne 6. decembra 2010 pozval, da mora biti boj proti revščini otrok prednostna naloga;

⁽¹⁾ CdR 18/2010, sprejeto oktobra 2010.

⁽²⁾ ECOS-V-008, CdR 319/2010 final, sprejeto 28. januarja 2011.

28. ugotavlja tudi, da so bili na regionalni ravni sprejeti ukrepi za reševanje revščine otrok na celovitejši način, ter še naprej spodbuja najboljše prakse za doseganje čim boljših rezultatov na tem področju;

29. zahteva, da se v okviru analize socialnega učinka izrecno upošteva morebitni vpliv ukrepov na že zdaj negotove razmere, v katerih živijo otroci v družinah, ki so izpostavljene nevarnosti revščine.

Socialna, finančna in gospodarska kriza

30. pozdravlja omembo gospodarske in finančne krize, vendar je razočaran, ker sporočilo ne seže dlje; poziva k večjemu priznavanju znatnih socialnih stroškov, ki so že nastali, Komisijo pa poziva, naj podrobno analizira sedanj in prihodnji vpliv varčevalnih ukrepov nacionalnih vlad po vsej Evropi na revščino in socialno izključenost, vključno z vplivom na opravljanje ključnih storitev splošnega gospodarskega pomena na lokalni in regionalni ravni;

31. poziva k oceni sprejetih reform, zlasti obsega, stroškov in vpliva družbenih inovacij, ter k razvoju in izvajanju novih rešitev, ki so se izkazale za učinkovite, po vsej Evropi;

32. ponovno opozarja na nevarnost pojava izgubljene generacije mladih zaradi krize, kar dokazuje porast brezposelnosti mladih na okoli 21 % leta 2010; poudarja pa, da je brezposelnost mladih trdovraten in nenehen problem, saj je v obdobju 2000–2008 nihala med 14,5 % in 18 %. Ugotavlja, da ti podatki ne odražajo znatnih razlik znotraj EU, med državami članicami, znotraj držav članic in celo med manjšimi skupnostmi;

33. opozarja na težave revnih pri dostopu do običajnih bančnih in finančnih storitev ter na vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri zagotavljanju finančnih informacij, podpore in svetovanja;

34. poziva k nujnim ukrepom za odpravo posledic visoke osebne zadolženosti; v zvezi s tem pozdravlja ponovljeno zaveznanost mikrofinančnemu instrumentu Progress za mikroposojila, vendar svari pred ukrepi za spodbujanje novih oblik komercialnega mikrofinanciranja, ki jih vodi dobičkarstvo posojilodajalcev, namesto prizadevanja za finančno in socialno vzdržno gospodarsko dejavnost.

Upravljanje in partnerstvo

ODBOR REGIJ

35. pozdravlja omembo vključitve lokalnih in regionalnih oblasti prek Odbora regij, da bi povečali osredotočenost na teritorialno razsežnost revščine in okrepili sinergije pri izvajanju

skladov EU. Sprašuje se, zakaj v oddelku 3.5 o okrepitvi sodelovanja med državami članicami niso omenjene lokalne in regionalne oblasti, glede na to, da imajo te v številnih državah članicah neposredne pristojnosti na področju socialne politike;

36. poziva Komisijo, naj nedvoumno podpre ohranjanje in nadgradnjo dela v zvezi z odprto metodo koordinacije za socialno vključenost in socialno zaščito (socialna OMK) ter preuči, kako bi bilo mogoče v ta proces učinkoviteje vključiti regionalne in lokalne akterje; poudarja pomen te metode za povečanje prepoznavnosti vprašanj, kot sta dejavno vključevanje in revščina otrok;

37. poziva k pojasnitvi statusa nacionalnih akcijskih načrtov za socialno vključenost in sprašuje, ali bodo vključeni v nacionalne programe reform za strategijo Evropa 2020; če je to namen Komisije, jo poziva, naj poskrbi, da tak pristop ne bo vodil v ozko osredotočenost na „makroekonomske“ cilje, in naj znova razmisli o ponovni uvedbi nacionalnih akcijskih načrtov za socialno vključenost, če medsektorski pristop ne bo imel učinka;

38. predlaga Komisiji, naj za države članice pripravi smernice na ravni EU, da bi zagotovila dejansko udeležbo lokalnih in regionalnih oblasti ter drugih akterjev pri pripravi nacionalnih programov reform; ugotavlja, da so „teritorialni pakti“, predvideni v petem kohezijskem poročilu, potencialno najcelovitejši in najskladnejši mehanizmi za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti v ta proces;

39. je zaskrbljen zaradi prelaganja sporočila o dejavnem vključevanju na leto 2012 ter poziva Komisijo, naj ga objavi že leta 2011, vanj pa vključi oceno izvajanja dejavnega vključevanja;

40. pozdravlja omembo udeležbe ljudi, ki so izkusili revščino, kot ključnega cilja politik vključevanja in želi, da bi Komisija v okviru vodilne pobude bolj izrecno navedla, kako želi to izvesti, tudi kar zadeva glavne ciljne skupine, opredeljene v sporočilu. Treba je pojasniti, ali je to predvideno na primer v okviru usmerjevalnega odbora na visoki ravni, ki bo ustanovljen za spodbujanje ukrepov socialnih inovacij.

Teritorialna kohezija in prihodnja sredstva EU

ODBOR REGIJ

41. pozdravlja omembo teritorialne kohezije v naslovu sporočila ter opozarja, da predlagana platforma in strukturni skladi EU niso le nosilci strategije Evropa 2020, temveč imajo širšo vlogo pri doseganju cilja socialne in teritorialne kohezije, ki je zapisan v pogodbah EU;

42. se strinja, da je treba razmisliti o možnostih za boljše in učinkovitejšo uporabo teh strukturnih skladov za podporo ciljev strategije Evropa 2020 ter razširiti osredotočenost Evropskega socialnega sklada z zaposljivosti in količine delovnih mest na boj proti revščini in socialni izključenosti pod pogojem, da celostna politika zaposlovanja kot osrednji element uspešnega odpravljanja revščine ostane ključna prednostna naloga v okviru Evropskega socialnega sklada. Treba bi bilo zlasti ustvariti in razširiti družbene inovacije, tako da se lahko razvijejo nove rešitve za odziv na težave in izzive ter zberejo preverjeni pristopi in uporabijo kot merilo uspešnosti za države, regije in lokalne oblasti. Ugotavlja, da zgolj prizadevanje za cilj 75-odstotne zaposlenosti ne zadostuje za zmanjšanje revščine in socialne izključenosti, zato bi se bilo treba bolj osredotočiti na odpravljanje revščine med aktivnim prebivalstvom ter na izboljšanje kakovosti in trajnosti delovnih mest po vsej Evropi, kar obsega ukrepe za zagotavljanje ustreznih dohodkov, vključno s socialnimi nadomestili;

43. poudarja, da so bili v večini držav članic sprejeti varčevalni ukrepi, in opozarja na njihov neposreden vpliv na ljudi, ki živijo v revščini in izključenosti; ugotavlja, da so sodelujoči v raziskavi Odbora regij v veliki meri podprli obvezno in prednostno pozornost boju proti socialni izključenosti in revščini v prihodnjih regionalnih programih kohezijske politike EU; zato poziva Komisijo, naj to upošteva v zakonodajnih predlogih v letu 2011, ter poudarja pomen zagotavljanja prožnosti na lokalni in regionalni ravni, s pomočjo katere bo mogoče izbrati najustreznejše pristope v izvajanju boja proti socialni izključenosti in revščini na terenu;

44. podpira prizadevanja za izboljšanje usklajevanja oz. sinergij med različnimi strukturnimi skladi EU, s čimer bi zagotovili skupen pristop k obravnavanju mnogih razsežnosti revščine in socialne izključenosti, vključno s teritorialno razsežnostjo revščine;

45. je s platformo za spremljanje strategije Evropa 2020 pripravljen pomagati Evropski komisiji, ko bo spremljala, kako lokalne in regionalne oblasti izvajajo strategijo Evropa 2020.

Socialno gospodarstvo, socialne inovacije in socialno eksperimentiranje

ODBOR REGIJ

46. pozdravlja prispevek, ki ga lahko imajo socialno gospodarstvo, prostovoljstvo in družbena odgovornost

gospodarskih družb v obliki dodane vrednosti k obstoječemu zagotavljanju univerzalnih javnih storitev;

47. priznava dodano vrednost aktivne udeležbe vseh akterjev, vključno s tistimi, ki se soočajo z revščino in socialno izključenostjo, NVO, ki se ukvarjajo z ljudmi, ki živijo v revščini, socialnih partnerjev, ponudnikov storitev in seveda lokalnih, regionalnih in nacionalnih oblasti ter organov EU;

48. se strinja z vodilnimi načeli, ki jih je v zvezi z evropskim letom prostovoljstva 2011 sprejel Evropski center za prostovoljno delo, in zlasti poudarja, da prostovoljstvo kot prostovoljna neplačana dejavnost ne sme nadomestiti plačanega dela in se ne sme izkoriščati kot poceni alternativa delovni sili ali za znižanje stroškov v javnem sektorju;

49. pozdravlja pobude za spodbujanje podjetij, da zaposlujejo ljudi iz prikrajšanih skupin in v javnih naročilih bolj upoštevajo socialne vidike;

50. priznava pomen podpiranja socialnega gospodarstva in zaščitene delavnice s ciljem prispevati k boljšim delovnim pogojem in trajnejšim delovnim mestom;

51. ponovno opozarja na pomen ukrepov, ki poenostavljajo dostop NVO in majhnih partnerstev do sredstev EU, vključno z lajšanjem dostopa majhnim organizacijam do globalnih neopratnih sredstev;

52. se strinja, da so lahko z dokazi podprte socialne inovacije ključne za razvoj novih rešitev ali odzivanje na nove izzive, vendar poudarja, da mora takšen pristop priznavati dobre prakse po vsej Evropi ter poskušati podpirati in spodbujati izmenjavo najboljših praks, medsebojno učenje in vzajemne preglede NVO/organizacij civilnih skupnosti, pri čemer se je treba še posebej osredotočiti na manjše ukrepe in nebirokratske projekte takšnih organizacij na terenu. Tovrstne ukrepe je treba izvajati previdno, da se prepreči tveganje stigmatizacije revnih, zato Odbor svari pred uporabo izraza „socialno eksperimentiranje“.

V Bruslju, 31. marca 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Strategija za Podonavje

(2011/C 166/05)

ODBOR REGIJ

- izrecno pozdravlja evropsko strategijo za Podonavje (COM(2010) 715 konč.) (v nadaljevanju: strategija za Podonavje), v kateri je upoštevanih več priporočil Odbora, podanih v mnenju z dne 7. oktobra 2009. Ta strategija je dejansko ključnega pomena za regionalno in lokalno sodelovanje v Podonavju;
- izrecno opozarja, da bo dosledno in stalno vključevanje vseh zainteresiranih krogov na območju Podonavja tudi v prihodnje temeljnega pomena za izvajanje in uspeh ciljev strategije;
- pozdravlja vključitev nacionalnih oz. regionalnih koordinatorjev, čeprav so njihove naloge v sporočilu le približno opisane. Makroregije so še v začetni fazi razvoja, zato Odbor regij poziva k temu, da se koordinatorje za strategijo povabi k rednim izmenjavam izkušenj in da se omogoči tudi izmenjava izkušenj, pridobljenih s strategijama za Baltsko morje in za Podonavje;
- poziva Komisijo, naj si prizadeva za to, da bodo postopki za izbor projektov v okviru makroregionalnih strategij vključevali ustrezna varovala, ki bodo zagotovila, da bodo razpoložljivi sistemi financiranja in sredstva lahko dejansko uporabljeni za te strategije;
- poziva, da se preveri, ali bi bilo mogoče zaradi nove makroregije Podonavje in njenega posebnega geografskega, zgodovinskega in kulturnega pomena ustrezno prilagoditi območje sodelovanja jugovzhodne Evrope v okviru evropskega teritorialnega sodelovanja (operativni program B). Tako bi evropska kohezijska politika upoštevala novo makroregijo in omogočila skupno delo na enotnem območju sodelovanja.

Glavni poročevalec	Wolfgang REINHART (DE/EPP), minister za zvezne in evropske zadeve zvezne dežele Baden-Württemberg
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Strategija Evropske unije za Podonavje COM (2010) 715 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. izrecno pozdravlja evropsko strategijo za Podonavje (COM(2010) 715 konč.) (v nadaljevanju: strategija za Podonavje), v katero je vključenih več priporočil Odbora regij, podanih v mnenju z dne 7. oktobra 2009. Ta strategija je dejansko ključnega pomena za regionalno in lokalno sodelovanje v Podonavju, ki ga v resoluciji z dne 17. februarja 2011 priznava tudi Evropski parlament;

2. ugotavlja, da je cilj makroregij tudi povečati učinkovitost instrumentov čezmejnega, transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja med državami članicami, regijami in občinami na funkcionalnem območju. Poleg tega je njihov namen še izboljšati sodelovanje na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni v skladu z načelom upravljanja na več ravneh za učinkovitejše doseganje političnih ciljev EU. Potencial strategije za Podonavje, ki je dragocen instrument evropske politike povezovanja, je med drugim v čezmejnih, transnacionalnih in medregionalnih rešitvah;

3. meni, da bo teritorialna razsežnost strategije dala težo cilju teritorialne kohezije, ki je bil z Lizbonsko pogodbo določen kot eden izmed ciljev EU. Zato poziva Komisijo, naj v zeleni knjigi temeljiteje prouči vlogo makroregij in njihov vpliv na regionalno politiko EU po letu 2013. Pri tem poudarja, da je v resoluciji o zakonodajnem in delovnem programu Komisije za leto 2010 Komisijo že pozval k temu;

4. opozarja na stališče Evropske komisije, da je trenutno treba pri pripravi makroregionalnih strategij upoštevati načelo „trikratnega ne“: nobenih novih predpisov, nobenih novih institucij in nobenih dodatnih sredstev. Vendar Odbor poudarja, da bi bilo treba hkrati upoštevati tudi načelo „trikratnega da“: skupaj dogovorjena uporaba in nadzor veljavnih predpisov v makroregiji; vzpostavitev platforme, mreže ali teritorialnih grozdov regionalnih in lokalnih oblasti ter držav članic ob vključevanju zainteresiranih strani, za katere bi bili odgovorni organi Unije; ter usklajena uporaba razpoložljivih finančnih virov Unije pri pripravi in izvajanju makroregionalnih strategij;

5. poudarja, da je evropska strategija za Podonavje v celoti skladna z razvojem evroregij, ki so osredotočene na sodelovanje med obmejnimi regijami, ali razvojem evropskih struktur v okviru čezmejnih, transnacionalnih in medregionalnih projektov, ki imajo pravno obliko evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS);

6. ugotavlja, da Evropska komisija v sporočilu navaja, da je najbolj mednarodno povodje na svetu večinoma del Evropske unije in da se „porajajo [...] nove priložnosti za obravnavo njegovih izzivov in možnosti“. Strategija za Podonavje je druga tovrstna makroregionalna strategija, ki jo je Komisija pripravila v razmaku zgolj enega leta in pol. To kaže na povečano potrebo po učinkovitejšem sodelovanju v EU, strategija za novo makroregijo Podonavje pa je primer takšnega sodelovanja;

7. poudarja, da makroregije – glede na poseben pomen evropskega teritorialnega sodelovanja, ki je eden od treh stebrov evropske kohezijske politike – tvorijo konstruktiven okvir za „mrežno mišljenje“, usmerjeno ukrepanje in učinkovitejšo uporabo obstoječih struktur usklajevanja in financiranja v EU za uresničevanje ciljev strategije EU 2020;

8. ugotavlja, da je obsežen postopek posvetovanja temeljni pogoj za sprejemljivost strategije za Podonavje in da je odraz povečane potrebe vseh nacionalnih, regionalnih in lokalnih akterjev, ki se identificirajo z makroregijo kot s funkcionalno enotnim, naravnim, kulturnim, socialnim in gospodarskim prostorom;

9. izrecno opozarja, da bo dosledno in stalno vključevanje vseh zainteresiranih krogov, strokovnih organov, nadregionalnih, regionalnih in lokalnih mrež, regionalnih in lokalnih oblasti v Podonavju, institucij, pristojnih za regionalni razvoj, civilne družbe, nevladnih organizacij ter vseh držav članic in tretjih držav na območju Podonavja tudi v prihodnje temeljnega pomena za izvajanje in uspeh ciljev strategije;

10. poudarja poseben pomen in odgovornost Podonavja, ki obsega države članice EU, države kandidatke in potencialne kandidatke za pristop k EU ter države, ki so vpete v evropsko sosedsko politiko. Makroregija Podonavje zajema skupno 14 držav: Nemčijo (zvezni deželi Baden-Württemberg in Bavarsko), Avstrijo, Slovaško, Češko, Slovenijo, Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo, ki so države članice EU, ter Hrvaško, Srbijo, Bosno

in Hercegovino, Črno goro, Ukrajino in Moldavijo, ki niso članice EU. Makroregija je velika priložnost, ki lahko utre pot za gospodarsko rast, blaginjo in varnost, ter lahko pripomore k temu, da bo Podonavje, kot v sporočilu navaja Komisija, postalo regija, ki je „ena najprivlačnejših v Evropi“. V Podonavju živi okrog 115 milijonov ljudi, pokriva pa petino celotne površine EU;

11. poudarja, da je bila na pobudo udeleženi države, nemških dežel in regij izražena potreba po enotni strategiji, obenem pa se je izoblikovalo skupno spoznanje, da je mogoče raznolike naloge in izzive obvladati le s skupnimi močmi. Odbor regij ugotavlja, da je strategija zaradi dejstva, da se ljudje lahko močno poistovetijo s Podonavjem, izredno učinkovit instrument za zagotavljanje trajnega miru, kar pomeni stabilnost in varnost ne le za udeležene regije, temveč tudi za vso EU;

12. ugotavlja tudi, da strategija za Podonavje podpira nadaljnjo krepitev demokracije, pravne države, decentralizacije ter regionalne in lokalne samouprave na tem območju, še posebej v državah, ki niso članice EU. Od padca železne zaves je Podonavje vezni člen med vzhodom in zahodom; v tej vlogi pomaga premoščati evropske notranje in zunanje meje ter razvija svojo naravno, kulturno, socialno, ekonomsko in znanstveno raznolikost ter dinamiko;

13. meni, da je sodelovanje na vseh udeleženi ravneh, tako nacionalni, regionalni kot lokalni, izrednega pomena za spoštovanje načel subsidiarnosti, bližine državljanom in partnerstva; opozarja na dodano vrednost regionalnega in lokalnega sodelovanja v Podonavju za nadaljnje približevanje držav kandidat in potencialnih kandidat Evropski uniji.

ODBOR REGIJ

Strategija EU in njena vsebina

Izzivi in naloge v makroregiji Podonavje

14. pozdravlja ugotovitev Komisije, da lahko „Donava [...] odpre EU njenim bližnjim sosedom, regiji Črnega morja, južnemu Kavkazu in srednji Aziji“. Makroregionalne strategije so zgleden primer sodelovanja med sosedami, tako znotraj EU kot tudi med EU in tretjimi državami. Poleg tega kažejo, kako je mogoče celostne in večsektorske pristope kombinirati z upravljanjem na več ravneh in jih izvajati v praksi;

15. se strinja z ugotovitvijo Komisije, da je mogoče izboljšati socialno-ekonomski razvoj, konkurenčnost, ravnanje z okoljem in rast z gospodarnim izkoriščanjem virov ter še dodatno okrepiti mobilnost in varnost;

16. ugotavlja, da je strategija za Podonavje strukturirana na temelju izkušenj, pridobljenih s strategijo za Baltsko morje. Za konkretno izvajanje strategije je bil ob sodelovanju vseh nacionalnih, regionalnih in lokalnih akterjev ter zainteresiranih krogov pripravljen akcijski načrt, ki je razdeljen na štiri predno-

stna področja z enajstimi področji ukrepanja in vsebuje 124 primerov posameznih projektov;

17. pozdravlja predvsem dejstvo, da strategija za Podonavje predlaga konkretne primere ciljev, ki so merljivi in naj bi državljanom prinesli vidne rezultate;

18. meni, da makroregionalne strategije ne smejo zajemati vseh političnih področij, temveč morajo biti najprej osredotočene na skupne izzive posamezne makroregije, ki so skupaj ugotovljeni v okviru partnerskega pristopa. Zato pozdravlja dejstvo, da sodelovanje temelji na štirih stebrih: povezovanje Podonavja (mobilnost, trajnostni viri energije, spodbujanje turizma in kulture), varovanje okolja v Podonavju (kakovost voda, obvladovanje okoljskih tveganj, ohranjanje biotske raznovrstnosti), zagotavljanje blaginje v Podonavju (razvoj družbe znanja z raziskavami, izobraževanjem in informacijskimi tehnologijami, podpiranje konkurenčnosti podjetij, vključno z razvojem grozdov, vlaganje v znanje in spretnosti) ter krepitev Podonavja (izboljšanje institucionalne zmogljivosti, skupno delo za zagotavljanje varnosti in preprečevanje organiziranega kriminala ter hudih kaznivih dejanj);

19. opozarja, da je vključevanje nacionalne, regionalne in lokalne ravni odločilno za doseg ciljev. Kjer je to še potrebno, je nujno sprejeti ustrezne ukrepe, ki bodo lokalnim in regionalnim akterjem omogočili, da vzpostavijo primerne strukture za izvajanje, potrebne za uresničitev ciljev. Krepitev zmogljivosti in dobro upravljanje sta osrednja elementa pri izvajanju strategije v Podonavju. Svet podonavskih mest in regij (*Council of Danube Regions and Cities – RDSR*) je lahko aktiven partner pri razvoju skupnih projektov;

20. načeloma meni, da je akcijski načrt pomemben referenčni dokument, in pozdravlja ugotovitev Komisije, da predstavlja orientacijski okvir, ki se ravna po stopnji dokončnosti projektov in ga je mogoče še naprej dinamično razvijati;

21. ugotavlja, da lahko tesnejše povezovanje že obstoječih mrež, pobud in organizacij, kot so Mednarodna komisija za varstvo reke Donave (*International Commission for the Protection of the Danube River – ICPDR*), Donavska komisija, Svet za regionalno sodelovanje (*Regional Cooperation Council*), Donavski proces sodelovanja (*Danube Cooperation Process*), Svet podonavskih mest in regij, Delovna skupnost podonavskih držav (*Working Community of the Danube States – ARGE*) in Podonavska komisija za turizem (*Danube Tourist Commission*), prinese veliko dodano vrednost.

ODBOR REGIJ

Vključevanje mladih

22. izrecno opozarja, da je aktivno vključevanje mlajše generacije eden temeljnih elementov zagotavljanja trajnega miru in stabilnosti v Evropi;

23. ugotavlja, da akcijski načrt odpira možnosti za projekte z mladimi in za mlade. Kljub temu bi bilo treba po mnenju Odbora regij vlogi in pomenu mlajše generacije pripisati večjo težo. Odločilnega pomena je, da se mladim Evropejcem prek stalnega procesa izmenjav in skupnega komuniciranja posredujejo skupne vrednote in da se krepí njihova zavest o demokratičnih postopkih, pa tudi o medsebojnem razumevanju, toleranci in spoštovanju manjšin ter o kulturni in etnični raznolikosti regij v Evropi. Šolske izmenjave in mladinska srečanja, delavnice, mreže in možnosti sodelovanja za mlade imajo vrednost, ki je materialne dobrine ne odtehtajo in ki je ne smemo podcenjevati;

24. poziva k temu, da se pri nadaljnjem razvoju akcijskega načrta bolj upošteva ta vidik, tudi v zvezi z že obstoječimi programi mobilnosti. Mreža mladih državljanov v Podonavju (*Young Citizen Danube Network*), ki je bila vzpostavljena v Novem Sadu, je idealen primer tega, kako se lahko med mladimi oblikuje podonavski in s tem obenem evropski identiteti. Razmisliti bi bilo treba na primer tudi o ustanovitvi „podonavskega mladinskega centra“, ki bi za mlade redno organiziral srečanja, izmenjave in izobraževanje ter skrbel za sodelovanje med njimi.

ODBOR REGIJ

Promet

25. priznava, da je doseganje ciljev na področju prometa pomembno, predvsem v zvezi s plovbo po celinskih plovniških poteh ter cestno, železniško in zračno infrastrukturo, in se strinja z oceno Komisije, da je treba v skladu z Uredbo (ES) št. 913/2010 pospešiti izvajanje projektov TEN-T in vzpostavljanje tovornih železniških koridorjev. Zlasti je treba poudariti naprednost strategije za Podonavje, saj je medsebojno povezovanje teh koridorjev in njihovo povezovanje z regionalnim okoljem ter različnimi vrstami prevoza zelo pomembno;

26. ugotavlja, da je treba bolje izkoristiti potencial reke Donave. Prednostni cilji v okviru prvega stebra strategije, ki se nanaša na povezovanje Podonavja z izboljšanjem mobilnosti, so: povečati obseg prevoza blaga po Donavi, vzpostaviti povezave med severom in jugom ter razviti učinkovite terminale v donavskih pristaniščih in zagotoviti njihovo sodobno, večstransko in interoperabilno uporabo. Hkrati se Odbor strinja s Komisijo, da je potreben celosten pristop za doseg ravnesja med razvojem in okoljsko trajnostjo;

27. opozarja na beograjsko konvencijo, ki ureja plovbo po Donavi.

ODBOR REGIJ

Okolje

28. poudarja izreden pomen varstva okolja, predvsem zagotavljanja kakovosti vode v skladu z okvirno direktivo EU o vodah. Odbor se strinja, da je treba „z vodami [...] upravljati trajnostno“; pomemben referenčni dokument v zvezi s tem je načrt upravljanja povodja Donave. Prednost je treba dati ukrepom za ohranjanje sposobnosti naravnega zadrževanja poplavnih voda v Podonavju in za preprečevanje ponavljajočih

se poplav. Ker sta poleg tega Donava, ki je del več posebnih območij varstva in posebnih ohranitvenih območij v okviru Nature 2000, in njena delta, ki je od leta 1991 na Unescovem seznamu svetovne dediščine, edinstven in občutljiv ekosistem, ki daje zavetje redkim in zaradi onesnaženja ogroženim vrstam, je treba zaustaviti izgubljanje biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ohraniti raznolikost vrst, prav tako pa si je treba prizadevati, da bodo sredstva Unije porabljena za projekte, ki so skladni z okoljsko zakonodajo EU. Ta prizadevanja se morajo odraziti tudi v ciljih in konkretnih programih podpore v okviru skupne kmetijske politike ter v nacionalnih instrumentih za pomoč kmetijstvu;

29. poudarja, da so osrednjega pomena naslednje naloge: zagotavljanje dobre kakovosti vode v skladu z okvirno direktivo o vodah, znižanje vsebnosti hranil v Donavi, dokončanje in sprejetje načrta upravljanja delte Donave do leta 2013, izvajanje načrtov za obvladovanje nevarnosti poplav po vsej Donavi, priprava učinkovitih načrtov upravljanja vseh območij Natura 2000, zagotavljanje za preživetje sposobne populacije jesetrovk in drugih ribjih vrst ter zmanjšanje erozije tal. Pri izvajanju teh nalog imajo pomembno vlogo tako Mednarodna komisija za varstvo reke Donave kot tudi instrumenti Komisije, npr. globalno spremljanje okolja in varnosti (*Global Monitoring for Environment and Security – GMES*) in instrumenti skupne kmetijske politike. Strukture, znanje in instrumente, ki so na voljo na tem področju, je treba učinkoviteje uporabljati v skladu s strategijo, zlasti za preprečevanje tveganj, kot so poplave in ekološke katastrofe;

30. poudarja potrebo po tesnejšem regionalnem sodelovanju, da se z boljšimi ukrepi za ravnanje ob nesrečah, ki vključujejo preprečevanje, pripravljenost in odzivanje, zmanjša tveganje in ublažijo možne posledice ekoloških katastrof, predvsem poplav, suše, gozdnih požarov, neurij, erozije ter zaledenitve in pomanjkanja vode, pa tudi industrijskih nesreč;

31. ugotavlja, da je treba z vidika trajnostnega razvoja Podonavja na področju prometa in varstva okolja upoštevati temeljna načela, navedena v skupni izjavi o plovi po celinskih vodnih poteh in okoljski trajnosti povodja Donave, ki sta jo pripravila Mednarodna komisija za varstvo reke Donave in Mednarodna komisija za savski bazen (*International Sava River Basin Commission – ISRBC*);

32. poudarja pomen spodbujanja trajnostnega turizma v regiji in opozarja na potencial kolesarskih stez vzdolž skoraj celotne reke.

ODBOR REGIJ

Energetika

33. ugotavlja, da so naložbe v energetska infrastrukturo, spodbujanje trajnostne energije in boljše usklajevanje energetske politike upravičeno uvrščeni med prednostne naloge strategije za Podonavje. Posodobitev energetskih omrežij, izvajanje evropskega energetskega programa in okrepitev omrežja TEN-E bi lahko regiji prinesli bistvene izboljšave. Pomembno je tudi, da se do leta 2020 dosežejo nacionalni cilji na področju podnebja in energetike.

ODBOR REGIJ

Gospodarstvo

34. poudarja velik pomen zagotavljanja blaginje v Podonavju, izboljšanja konkurenčnosti podjetij in razvoja grozdov, krepitve gospodarske moči, oživitve in izboljšanja trga dela ter zagotavljanja boljših možnosti za prikrajsane skupine prebivalstva. Odbor regij opozarja tudi na vlogo metropolitanskih območij kot središč produktivnosti, inovacij in izmenjav;

35. opozarja na ugotovitev Komisije, da v donavski makro-regiji „živi tretjina prebivalstva EU, ki ga ogroža revščina, večinoma pripadnikov marginaliziranih skupin. Romske skupnosti, ki jih v Podonavju živi 80 %, trpijo zlasti zaradi socialnega in ekonomskega izključevanja, prostorske segregacije in podstandardnih življenjskih pogojev. Poskusi, da bi jim ubežali, vplivajo na celotno EU, vendar je treba vzroke teh pogojev najprej obravnavati v Podonavju.“ Meni, da je glede na to ugotovitev potreben poseben teritorialni pristop k izvajanju vodilne pobude platforma za boj proti revščini;

36. opozarja, da imajo regije, mesta in občine pomembno vlogo pri navezovanju stikov in spremljanju projektov, ki jih izvajajo mala in srednje velika podjetja. Odbor opozarja tudi, da je, kot je pokazala strategija za Baltsko morje, nujna večja vključenost zasebnega sektorja;

37. poudarja, da mora biti povečanje blaginje in konkurenčnosti povezano s hkratnim izboljšanjem in trajnostnim varstvom virov;

38. opozarja, da je pomembno zagotoviti podjetjem prijazne okvirne pogoje za konkurenčno tržno gospodarstvo ter tako malim in srednje velikim podjetjem (MSP) v Podonavju dati čim boljše možnosti za razvoj;

39. ugotavlja, da so MSP – tudi zaradi omejene velikost nacionalnih trgov – eden od ključnih dejavnikov za uspešno podonavsko regijo. Pri tem je treba enako upoštevati kmetijstvo, obrt, industrijo in storitveni sektor. Poklicno izobraževanje, prilagojeno potrebam, na primer usposabljanje za kvalificirane delavce, pa tudi znanost in raziskave so pomembni elementi za inovativno konkurenčnost podonavske regije. Razvit sistem za prenos tehnologije mora spodbujati hitro uporabo raziskovalnih dosežkov v podjetjih;

40. v zvezi s tem poudarja, da je treba zagotoviti enak dostop do digitalne infrastrukture in spodbujati njeno uporabo na celotnem območju Podonavja, da se tako bistveno zmanjšajo deloma velike razlike pri njenem zagotavljanju in uporabi med državami.

ODBOR REGIJ

Izobraževanje in raziskave

41. ugotavlja, da bo izboljšanje možnosti za izobraževanje in usposabljanje močno povečalo privlačnost te regije kot gospodarskega in znanstvenega središča. Usposobljenost mladih

lahko na primer izboljšajo ukrepi in možnosti na področju t. i. dualnega izobraževanja, tj. izobraževanja s praktičnim usposabljanjem;

42. poudarja, da je treba pozornost nameniti predvsem usmerjeni podpori in spodbujanju raziskovalne infrastrukture ter večstranskega povezovanja visokošolskih ustanov v Podonavju. Pri tem imajo poseben pomen mrežne institucije, kot sta univerza Andrassy v Budimpešti in Evropska donavska akademija, saj se njihove raziskave in študijske vsebine osredotočajo na Podonavje.

ODBOR REGIJ

Kultura in civilna družba

43. poudarja, da je treba v okviru kulturnih projektov negovati edinstveno naravno, kulturno in etnično raznolikost Podonavja ter s trajnostnimi turističnimi koncepti zagotoviti, da bo dosegljiva in jo bo mogoče izkusiti;

44. poudarja vlogo, ki jo imajo regionalne in lokalne oblasti, njihova združenja in zveze, pa tudi civilna družba pri spodbujanju medkulturnega dialoga. Regije, mesta in občine so v posebno dobrem položaju, da svoje izkušnje z različnimi skupinami prebivalstva učinkovito vključijo v medkulturni in medverski dialog;

45. v zvezi s tem opozarja na pomen civilne družbe ter partnerstev med mesti in drugimi lokalnimi skupnostmi, ki ne le prispevajo k medkulturnemu dialogu in odpravljanju predsodkov, temveč lahko tudi ponudijo okvir za sodelovanje na gospodarskem in socialnem področju, spodbujajo trajnostni razvoj in s tem podpirajo uresničevanje ciljev strategije Evropa 2020. Ravno tako lahko sodelovanje med kulturnimi ustvarjalci in kulturnimi ustanovami v mestih in regijah Podonavja pomaga oblikovati mrežo z velikim ustvarjalnim potencialom;

46. poudarja, da si je treba prizadevati za boljši razvoj in ohranjanje socialnih omrežij in struktur ter spodbujati državljansko udeležbo in vseživljenjsko ter medgeneracijsko učenje.

ODBOR REGIJ

Dobro upravljanje in varnost

47. opozarja, da so cilji v okviru stebra „krepitev Podonavja“ prednostna naloga, ki jo je treba uresničiti predvsem z utrditvijo pravne države, ki je pogoj za izboljšanje struktur in zmogljivosti za postopke odločanja v zasebnem in javnem sektorju, pa tudi pogoj za boj proti trgovini z ljudmi, tihotapljenju blaga, korupciji, organiziranemu kriminalu, hudim kaznivim dejanjem in čezmejnimi črnim trgov;

48. opaža, da je izmenjava izkušenj o dobrih upravnih praksah na področju sodelovanja med nacionalno, regionalno, mestno in lokalno ravno, pa tudi na najrazličnejših področjih javnih storitev, pomemben element za razvoj dobrega upravljanja, tudi prek državnih in upravnih mej.

ODBOR REGIJ

Strategija EU in njeno izvajanje**Usklajevanje**

49. pozdravlja dejstvo, da Komisija nadaljuje politično usklajevanje z državami članicami. Po zgledu strategije za Baltsko morje, vendar ob upoštevanju posebnosti Podonavja, naj bi se tudi v okviru strategije za Podonavje ustanovila skupina na visoki ravni, sestavljena iz predstavnikov vseh držav članic, ki bo Komisijo podpirala pri njenem delu. Na seje je treba povabiti tudi predstavnike držav, ki niso članice EU. Komisija pa v sporočilu ne opredeljuje, kako pogosto naj bi se ocenjevale politične usmeritve in posodabljal akcijski načrt, kar je treba konkretno opredeliti;

50. pozdravlja vključitev nacionalnih oz. regionalnih koordinatorjev, čeprav so njihove naloge v sporočilu le približno opisane. Makroregije so še v začetni fazi razvoja, zato Odbor regij poziva k temu, da se koordinatorje za strategijo povabi k rednim izmenjavam izkušenj in da se omogoči tudi izmenjava izkušenj, pridobljenih s strategijama za Baltsko morje in za Podonavje. Odbor regij meni, da bi bilo treba na podlagi izkušenj s strategijo za Baltsko morje preveriti, kako poteka tehnična pomoč za dejavnosti usklajevanja;

51. glede tega tudi opaza, da so redni forumi za vse nacionalne, regionalne in lokalne akterje ter zainteresirane strani in civilno družbo primeren instrument za oceno projektov, kritičen razmislek o političnih usmeritvah ter boljše sprejemanje strategije v javnosti;

52. predlaga, da se pri usklajevanju ciljev upoštevajo ugotovitve iz študij o Podonavju, ki jih je opravilo Evropsko omrežje za opazovanje prostorskega razvoja (*European Spatial Planning Observation Network – ESPON*).

ODBOR REGIJ

Poročanje

53. meni, da je pomembno preverjati napredek pri izvajanju akcijskega načrta. Podlaga za to so letna poročila o obstoječih programih in strateško poročanje na ravni držav članic; to podlago morajo pripraviti koordinatorji. Obveznosti poročanja za programe EU v tekočem programskem obdobju bi morale temeljiti na obstoječih podatkih.

ODBOR REGIJ

Izvajanje

54. ugotavlja, da nacionalni, regionalni in lokalni akterji prispevajo k uspehu projektov. Toda ker ni dovolj podpore za vzpostavljanje struktur, je upravno izvajanje strategije povezano z izzivi. Komisija v sporočilu poziva h konkretnim projektom, „ki so natančno opisani in zahtevajo vodjo projekta, časovni okvir in financiranje“. Odbor regij predlaga, da se čez leto dni omogoči ocena strategije izvajanja s ciljem optimizirati postopke in načine odločanja.

ODBOR REGIJ

Financiranje in subvencije

55. ugotavlja, da sporočilo navaja zgolj splošne ugotovitve glede financiranja strategije za Podonavje, in se seznanja s stališčem Komisije, da udeležene makroregije ne bodo deležne prednostne obravnave, niti s proračunskega niti zakonodajnega vidika. Strategija naj bi se v sedanjem programskem obdobju izvajala z mobilizacijo oz. prilagoditvijo obstoječih sredstev in v okviru splošne zasnove;

56. poziva Komisijo, naj si prizadeva za to, da bodo postopki za izbor projektov v okviru makroregionalnih strategij vključevali ustrezna varovala, ki bodo zagotovila, da bodo razpoložljivi sistemi financiranja in sredstva lahko dejansko uporabljeni za te strategije;

57. nadalje Komisijo poziva, naj zagotovi, da se bodo programi podpore, kot na primer na področju mladinskega dela in dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij, lahko uporabljali tudi za makroregionalne strategije;

58. predlaga, da se preveri, v kolikšni meri je mogoče ponuditi usmerjeno izobraževanje za prosilce na nacionalni, regionalni lokalni ravni, predvsem po letu 2014, da se tako izboljšajo sposobnosti za črpanje sredstev in prispeva k resnično večjemu koriščenju sredstev in instrumentov podpore, ki so na voljo;

59. ugotavlja, da je doseganje ciljev odvisno tudi od tega, ali bodo države članice, regionalne in lokalne oblasti Podonavja ter organi, pristojni za regionalni razvoj, sodelovali pri okoljskih programih, ki jih podpira Komisija, kot sta na primer LIFE+ (sanacija rek in rečnih sistemov) in program inteligentne energije za Evropo (*Intelligent Energy Europe*);

60. pripisuje pomembno vlogo spodbujanju čezmejnih in transnacionalnih projektov, tudi projektov nevladnih organizacij, gospodarskih in socialnih akterjev ter regionalnih in lokalnih oblasti. Strukturni skladi in ustrezni programi kohezijske politike so pomembni instrumenti, ki jih je treba smiselno in učinkovito uporabiti za izvajanje projektov;

61. poziva, da se preveri, ali bi bilo mogoče zaradi nove makroregije Podonavje in njenega posebnega geografskega, zgodovinskega in kulturnega pomena ustrezno prilagoditi območje sodelovanja jugovzhodne Evrope v okviru evropskega teritorialnega sodelovanja (operativni program B). Tako bi evropska kohezijska politika upoštevala novo makroregijo in omogočila skupno delo na enotnem območju sodelovanja, kar bi pomenilo naslednje:

a. učinkoviteje bi lahko izkoristili potencial regije, zlasti na strateških političnih področjih infrastrukture, vodnih poti, energije, inovacij, varstva okolja, zaščite pred poplavami in trajnostnega gospodarstva;

- b. usmerjeno, trajnostno in učinkovito bi lahko izkoriščali skupni gospodarski in znanstveni potencial;
- c. zagotovljen bi bil prenos inovacij med regijami Podonavja;
- d. povečale bi se sinergije tako v okviru sodelovanja med državami, regijami in lokalnimi skupnostmi kot tudi med političnimi področji in različnimi sektorji, izboljšala bi se delovanje in uspešnost tega območja, s tem pa tudi celotne EU;

- e. Podonavje z vsem svojim naravnim, kulturnim in zgodovinskim pomenom bi se obravnavalo kot enoten prostor znotraj Evrope;

62. na podlagi tega ugotavlja, da bi enotno območje sodelovanja koristilo dinamičnemu razvoju Podonavja. Instrument za predpristopno pomoč (IPA) in evropski instrument sosedstva in partnerstva (ENPI) sta prilagodljiva ukrepa, s katerima se lahko države kandidatke za pristop k EU, potencialne države kandidatke ter tretje države vključijo v območje sodelovanja.

V Bruslju, 31. marca 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Usmeritve politike na področju varnosti v cestnem prometu v obdobju 2011–2020

(2011/C 166/06)

ODBOR REGIJ

- pozdravlja politične smernice Komisije na področju varnosti v cestnem prometu in podpira sedem predlaganih ciljev in z njimi povezane ukrepe; poziva Komisijo, naj pojasni, koliko naj bi posamezni cilji prispevali k uresničitvi končnega cilja glede zmanjšanja števila smrtnih žrtev na cestah za polovico do leta 2020;
- podpira idejo uskladitve različnih opredelitev pojma „težja poškodba“, da bi bolje spremljali in ocenjevali učinkovitost politike na področju varnosti v cestnem prometu; meni, da bi bilo treba na podlagi skupne opredelitve pojmov „težja“ in „lažja poškodba“ določiti skupni cilj zmanjšanja težjih poškodb;
- poziva države članice, naj v celoti izvajajo direktivo o izboljšanju varnosti cestne infrastrukture, in se strinja s Komisijo, da so potrebni ukrepi, da bi za vso cestno infrastrukturo, ki jo financira Evropska unija, veljala načela iz te direktive, ob sočasnem upoštevanju načela sorazmernosti, da majhni projekti ne bi bili zasuti z nepotrebno birokracijo in odvečnimi tehničnimi zahtevami;
- poziva Komisijo, naj v okviru svojih pristojnosti pripravi pobude za uskladitev cestno-prometnih predpisov, prometnih znakov in označb cestišča v državah članicah. OR predlaga, da Komisija začne javno razpravo o tej temi z objavo zelene knjige.

Poročevalec	Johan SAUWENS (BE/EPP), župan mesta Bilzen
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski prostor varnosti v cestnem prometu: usmeritve politike na področju varnosti v cestnem prometu v obdobju 2011-2020 COM(2010) 389 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

Uvod

1. Evropska komisija bo v prihodnji beli knjigi o prometni politiki v obdobju 2010–2020 namenila posebno pozornost varnosti v cestnem prometu. Usmeritve evropske politike na področju varnosti v cestnem prometu za obdobje do leta 2020 določajo splošen okvir upravljanja in visoko zastavljene cilje, po katerih naj bi se ravnale nacionalne in lokalne strategije.

2. V okviru priprav tega mnenja je bilo organizirano posvetovanje s partnerji mreže za nadzor subsidiarnosti, ki se je začelo 25. oktobra in končalo 10. decembra 2010.

Predlagani akcijski načrt in nekaj uvodnih ugotovitev

— Varnost v cestnem prometu ter lokalne in regionalne oblasti

3. Varnost v cestnem prometu je pomembno družbeno vprašanje. V Evropski uniji vsako leto na cesti umre več kot 30 000 oseb, približno 1 500 000 pa se jih po ocenah poškoduje, kar za družbo pomeni poleg ogromnega človeškega trpljenja še približno 130 milijard evrov škode.

4. Večina prometnih nesreč se zgodi na cestah znotraj in zunaj naselij in samo 5 % se jih zgodi na avtocestah. V večini držav članic so za upravljanje večjega dela cestnega omrežja pristojne lokalne in regionalne oblasti, ki so pogosto pristojne tudi za kontrolo izvajanja cestno-prometnih predpisov s pomočjo lokalne ali regionalne policije. Poleg tega so v številnih primerih lokalne in regionalne oblasti tiste, ki organizirajo javni prevoz, sprejemajo cestno-prometne predpise, izvajajo preventivne kampanje in zagotavljajo prvo pomoč v primeru nesreč.

5. Zato je razumljivo, da morajo biti lokalne in regionalne oblasti vključene v pobude na nacionalni in evropski ravni, pri njih sodelovati ter pripraviti (če menijo, da je potrebno) lastno strategijo za varnost v cestnem prometu, osredotočeno na reševanje lokalnih problemov in prilagojeno lokalnim značilnostim.

6. Komisija priznava vlogo lokalnih in regionalnih oblasti pri zasnovi in izvajanju ukrepov za varnost v cestnem prometu. V

skladu z načelom subsidiarnosti je treba po mnenju Komisije opisane ukrepe izvajati na najustreznejši ravni in z najustreznejšimi sredstvi. Komisija v tem sporočilu upravičeno vztraja, da je nujen celosten pristop: „Varnost v cestnem prometu je tesno povezana s politikami s področja energije, okolja, zaposlovanja, izobraževanja, mladih, javnega zdravja, inovacij in tehnologije, pravosodja, zavarovalništva, trgovine in zunanjih zadev.“

— Cilj Evropske komisije

7. Po podatkih Komisije je bilo leta 2001 na cestah v EU 54 302 smrtnih žrtev. Cilj prejšnjega akcijskega načrta na področju varnosti v cestnem prometu je bil za polovico zmanjšati število smrtnih žrtev na cestah na največ 27 000 v letu 2010. Leta 2009 se je na cestah EU smrtno ponesrečilo 34 500 oseb, kar predstavlja zmanjšanje za 36 %. Komisija pričakuje, da bo za leto 2010 to število za 41 % nižje kot leta 2001. Čeprav prvotni cilj ni bil dosežen, lahko govorimo o spodbudnih rezultatih.

8. V obdobju 2010–2020 želi Komisija doseči zmanjšanje števila smrtnih žrtev na cestah v EU še za polovico. Glede na zmanjšanje v zadnjem desetletju in željo po izboljšanju varnosti v cestnem prometu v EU gre za odgovoren in hkrati ambiciozen cilj.

— Strateški cilji

9. Komisija navaja naslednjih sedem strateških ciljev:

- izboljšati izobraževanje in usposabljanje udeležencev v cestnem prometu,
- izboljšati uveljavljanje cestnoprometnih predpisov,
- povečati varnost cestne infrastrukture,
- povečati varnost vozil,
- spodbujati uporabo moderne tehnologije, s katero bi se povečala varnost v cestnem prometu,

f) izboljšati storitve v sili in po poškodbah,

g) zaščititi ranljive udeležence v cestnem prometu.

10. Te cilje lahko podpremo. Sedanje politične smernice niso sporne z vidika spoštovanja načel subsidiarnosti in sorazmernosti. Države članice namreč ne bodo zmogle same uresničiti predlaganih ciljev. Glede na njihov obseg se zdi bolj primerno ukrepati na ravni EU, saj bomo lahko s posebno evropsko zakonodajo, čezmejnimi ukrepi in sodelovanjem na evropski ravni zagotovili skladnost in učinkovitost politik na nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Poleg tega imajo predlagani ukrepi dodano vrednost v primerjavi z ukrepi, ki se izvajajo samo na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Predlagani način je najbolj enostaven za doseganje zastavljenih ciljev, saj nacionalni ravni omogoča velik manevrski prostor.

11. Lokalne in regionalne oblasti imajo sicer pomembno vlogo pri pripravi in izvajanju politike varnosti v cestnem prometu, vendar bi bilo dobro, če bi Komisija navedla številke, ki bi pojasnile, koliko naj bi posamezni cilj oziroma ukrep prispeval h končnemu predlaganemu cilju glede zmanjšanja števila smrtnih žrtev za polovico v naslednjem desetletju. Tako bi bilo bolj jasno, koliko se pričakuje od lokalnih in regionalnih oblasti.

— Izvajanje usmeritev evropske politike na področju varnosti v cestnem prometu v obdobju 2011–2020

12. Komisija je določila dve načeli za izvajanje teh usmeritev:

- povečanje prizadevanj vseh udeleženih strani z močnejšim upravljanjem
- nadaljnja priprava skupnih orodij za spremljanje in ocenjevanje učinkovitosti politik na področju varnosti v cestnem prometu.

13. OR ugotavlja, da želi Komisija izboljšati spremljanje z zbiranjem podatkov in analizami (točka 5.2, prva alineja). OR podpira to načelo. V zvezi s tem opazimo, da sedanji sistem zbiranja podatkov (podatkovna zbirka CARE) temelji izključno na podatkih, zbranih na ravni držav članic. Regionalna razsežnost je povsem izpuščena, čeprav so te informacije načeloma na voljo v državah članicah. Za evropske regije bi bilo zelo koristno, če bi lahko primerjale rezultate s sosednjimi ali primerljivimi regijami v tujini, tako kot to že poteka na ravni držav članic. Vključitev teh podatkov v podatkovno bazo CARE bi lahko imelo večjo dodano vrednost ter bi bilo pozitivno sporočilo lokalnim in regionalnim oblastem.

— Uskladitev cestno-prometnih predpisov, prometnih znakov, označb cestišča in smernic za infrastrukturne projekte

14. OR ugotavlja, da se cestno-prometni predpisi, prometni znaki, označbe cestišč in smernice za infrastrukturne projekte med posameznimi državami članicami zelo razlikujejo. Ob vsem tem pa iz leta v leto naraščata tovorni in potniški promet med državami članicami, in sicer tako iz poklicnih kot zasebnih razlogov. OR meni, da bi izboljšali varnost na cesti in povečali prosti pretok oseb v Uniji, če bi čim bolj uskladili načela in predpise, ki določajo gradnjo in označbo cest v posameznih državah članicah, da bi bile ceste videti enake in bi se na njih znašli vsi, tudi če prihajajo iz druge države članice. Podlaga za kakršnekoli ukrepe morajo biti že obstoječe najboljše prakse, hkrati pa mora biti dovolj manevrskega prostora za prilagajanje lokalnim posebnostim.

Politična priporočila

ODBOR REGIJ

15. poudarja **pomen** varnosti v cestnem prometu in podpira načela, na podlagi katerih je Komisija oblikovala politične smernice za obdobje 2011–2020:

- prizadevanje za sprejetje najvišjih standardov varnosti v cestnem prometu po vsej Evropi,
- spodbujanje celostnega pristopa k varnosti v cestnem prometu in
- delitev pristojnosti v skladu z načeli subsidiarnosti in sorazmernosti;

16. pozdravlja pozitivne rezultate prejšnjega akcijskega načrta za varnost v cestnem prometu, ki so postali očitni na podlagi naknadnega ocenjevanja, hkrati pa poudarja, da je število smrtnih žrtev na cestah v EU **nesprejemljivo visoko**, saj se na cestah vsako leto **smrtno ponesreči** več kot **30 000 ljudi**;

17. ugotavlja, da Komisija za obdobje 2011–2020 v svojem predlogu predvideva **zmanjšanje za polovico števila smrtnih žrtev v prometnih nesrečah**, in meni, da gre za odgovoren in hkrati ambiciozen cilj glede na to, da smo v prejšnjem obdobju (2001–2009) dosegli zmanjšanje za 36 %;

18. pozdravlja politične smernice Komisije na področju varnosti v cestnem prometu in **podpira sedem predlaganih ciljev** in z njimi povezane ukrepe;

19. poziva Komisijo, naj pojasni, koliko naj bi **posamezni cilji oziroma ukrepi prispevali** k uresničitvi končnega cilja glede zmanjšanja števila smrtnih žrtev na cestah za polovico do leta 2020;

20. podpira idejo **uskladitve različnih opredelitev pojma „težja poškodba“**, da bi bolje spremljali in ocenjevali učinkovitost politike na področju varnosti v cestnem prometu;

21. meni, da bi bilo treba na podlagi skupne opredelitve pojmov „težja“ in „lažja poškodba“ določiti **skupni cilj zmanjšanja težjih poškodb**, podobno cilju zmanjšanja števila smrtnih žrtev;

22. vztraja, da je treba doseči soglasje o **direktivi o lažjem čezmejnem pregonu na področju varnosti v cestnem prometu**. Kazni za prometne prekrške niso učinkovite, če jih ni mogoče uveljavljati tudi v drugih državah članicah. To je tudi vir diskriminacije, saj je kaznovanje za prometni prekršek odvisno od državljanstva kršitelja;

23. poziva države članice, naj v celoti izvajajo **direktivo o izboljšanju varnosti cestne infrastrukture**, in se strinja s Komisijo, da so potrebni ukrepi, da bi za vso cestno infrastrukturo, ki jo financira Evropska unija, veljala načela iz te direktive, ob sočasnem upoštevanju načela sorazmernosti, da majhni projekti ne bi bili zasuti z nepotrebno birokracijo in odvečnimi tehničnimi zahtevami;

24. meni, da bi morale na splošno in v skladu z načelom **subsidiarnosti in upravljanja na več ravneh** lokalne in regionalne oblasti najprej oblikovati lastne politike na področju varnosti v cestnem prometu v okviru svojih pristojnosti in tudi sodelovati v evropskih in nacionalnih mehanizmi vodenja pobud na tem področju;

25. meni, da si je treba prizadevati za vključitev ciljev iz političnih smernic za obdobje 2011–2020 **v vse strateške načrte na področju prometa in s tem povezane projekte** na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni;

26. poziva Komisijo in države članice, naj storijo vse potrebno za izboljšanje **zbiranja in analize podatkov o nesrečah**. Boljše razumevanje nesreč na cestah je nujno, če želimo izboljšati pripravo politik in ocenjevanje doseženega napredka, zlasti na lokalni in regionalni ravni. Bolj bi bilo treba uskladiti način zbiranja podatkov in način obveščanja v

državah članicah, kakor je bilo priporočeno v okviru raziskovalnega projekta EU SafetyNet;

27. priporoča, da Komisija in države članice dopolnijo sedanje sisteme **popisovanja nesreč**, ki ga opravlja policija, s podatki o stopnji poškodb, ki so na voljo v **službah za prvo pomoč in bolnišnicah**;

28. poziva Komisijo, naj omogoči več **podatkov na regionalni in lokalni ravni**, med drugim s podatkovno zbirko CARE, da bi se lokalne in regionalne oblasti iz različnih držav lahko primerjale med seboj;

29. ugotavlja, da so v številnih državah prometne nesreče glavni razlog za **poškodbe pri delu**, zato predlaga Komisiji, da v akcijskem načrtu pozove **delodajalce** v javnem in zasebnem sektorju k spodbujanju politike, ki bi si v okviru celostne kulture varnosti prizadevala za varnost potovanja. Vprašanje varnosti v cestnem prometu bi moralo biti deležno več pozornosti v sedanjih in prihodnjih načrtih mobilnosti delodajalcev v javnem in zasebnem sektorju;

30. poudarja pomen vključitve **vzgoje o varnosti v cestnem prometu** v obvezne šolske programe skozi celotno obdobje obveznega šolanja v vseh državah članicah;

31. poziva Komisijo, naj v okviru **raziskovalnih** okvirnih programov še naprej spremlja znanstvene raziskave o varnosti v cestnem prometu na evropski ravni, zlasti o naslednjih vprašanjih:

- morebitni pozitivni učinki, ki bi jih imela internalizacija stroškov nesreč na varnost v cestnem prometu,
- spremljanje učinka ukrepov na področju izobraževanja, infrastrukture, tehnologije vozil in kontrol na cestah,
- obseg premajhnega poročanja o prometnih nesrečah in strategije za izboljšanje poročanja,
- raziskave o dejavnikih, ki bi pojasnili vzroke za nastanek poškodb in stopnjo poškodb v nekaterih nesrečah;

32. poziva Komisijo, naj v okviru svojih pristojnosti pripravi pobude za usklajevanje cestno-prometnih predpisov, prometnih znakov in označb cestišča v državah članicah. OR predlaga, da Komisija začne javno razpravo o tej temi z objavo zelene knjige;

33. poziva Komisijo, naj v okviru sedanjih in prihodnjih programov za raziskave pripravi pobude za pripravo priporočil in kodeksov dobre prakse za gradnjo in opremo varne cestne infrastrukture, s čimer bi prispevali k večji usklajenosti v **zasnovi cestne infrastrukture** v posameznih državah članicah. Priporočila bi se lahko nanašala na zasnovo krožišč, mestnih vpadnic, cest drugega razreda zunaj naselja, kolesarskih stez in nadvodov za pešce;

34. priporoča Komisiji, naj v svoji notranji ureditvi ustvari primerno strukturo za spremljanje izvajanja akcijskega načrta za varnost v cestnem prometu. Morda bi bila primerna ustanovitev agencije za varnost v cestnem prometu ali pa okrepitev že

obstoječih organov, kot je evropska opazovalnica za varnost v cestnem prometu.

Zaveze

ODBOR REGIJ

35. opozarja na Evropsko listino o varnosti v cestnem prometu (www.erscharter.eu), ki jo je pripravila Komisija, ter poziva evropske lokalne in regionalne oblasti, da tudi same podpišejo to listino in se konkretno zavežejo k izboljšavi varnosti v cestnem prometu na njihovem ozemlju.

V Bruslju, 31. marca 2011

*Predsednica
Odbora regij*

Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Peto poročilo o koheziji

(2011/C 166/07)

ODBOR REGIJ

- z zadovoljstvom ugotavlja, da bo prihodnja kohezijska politika lahko zajela vse evropske regije, ne glede na njihovo stopnjo razvoja, in podpira oblikovanje nove vmesne kategorije regij na podlagi načela enake obravnave teh regij;
- želi, da bi se pri izvajanju in ocenjevanju kohezijske politike upoštevali kazalniki, ki dopolnjujejo BDP, s čimer bi bila bolje izražena stopnja razvoja vsake regije;
- ponovno izraža željo, da bi ESS ostal del strukturnih skladov v okviru kohezijske politike, in meni, da mora biti njegova uporaba regionalizirana;
- želi, da bi bil cilj teritorialnega sodelovanja predvsem finančno bolj okrepljen, in priporoča, da se finančna sredstva za različne programe razdeljujejo na evropski in ne na nacionalni ravni;
- podpira splošno načelo povezovanja med kohezijsko politiko in cilji strategije Evropa 2020 ter opozarja, da kohezijska politika ne sme zgolj služiti tej strategiji, saj ima lastne cilje, zapisane v Pogodbi;
- izraža željo, da bi se cilj teritorialne kohezije odrazil v določitvi teritorialne osrednje točke v sklopu nabora EU, ki bi dopolnjevala teme, povezane s strategijo Evropa 2020;
- podpira pripravo skupnega strateškega okvira in predlaga, da se v skladu z načelom upravljanja na več ravneh v pogodbe o razvojnem in naložbenem partnerstvu v vseh državah članicah vključijo lokalne in teritorialne oblasti;
- nasprotuje določbam o t. i. zunanji makroekonomski pogojenosti in predlogu oblikovanja rezerve za uspešnost; se strinja, da je treba vzpostaviti nove oblike finančne pogojenosti, ki bi bile vezane na rezultate, pod pogojem, da so izbrana merila splošna, pravična, sorazmerna in temelječa na načelu enake obravnave.

Poročevalec

Michel DELEBARRE (FR/PES), župan mesta Dunkerque

Referenčni dokument

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki – Sklepi petega poročila o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji: prihodnost kohezijske politike

COM(2010) 642 konč.

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Splošne ugotovitve

1. pozdravlja objavo petega poročila o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, ki predstavlja **dobro osnovo za razpravo** o smernicah kohezijske politike po letu 2013;

2. priznava pomembno analizo, ki jo je opravila Evropska komisija v tem poročilu o koheziji, ki je prvo po uveljavitvi Lizbonske pogodbe, zlasti na področju priznanja teritorialne kohezije kot enega izmed ključnih ciljev Unije. Obžaluje pa, da se poročilo osredotoča predvsem na statistične podatke izpred **finančne, gospodarske in socialne krize**, ki Evropsko unijo ogroža od leta 2008. Zato zahteva, naj naslednje programsko obdobje temelji na statističnih podatkih za obdobje po krizi, Svet in države članice pa poziva, naj vse možne napore vložijo v politični in upravni načrt za doseg tega cilja. Poleg tega to dejstvo poudarja potrebo po uporabi drugih dopolnilnih kazalnikov, ki bodo bolj posodobljeni, da se ugotovi dejansko stanje razvoja regij, saj rast BDP sama po sebi ne bo odražala dejanskih posledic krize. Odbor regij je v zvezi s tem že izrazil stališče v mnenju „Merjenje napredka preko meja BDP“. V mnenju se predlagata dva celovita kazalnika, ki bosta na voljo na kratek rok, kot sta globalni okoljski indeks in družbena raziskava, usklajena na regionalni ravni;

3. z zadovoljstvom opaža **napredek kohezijske politike**, ki je omogočila gospodarsko rast in nastanek delovnih mest, povečanje človeškega kapitala, izgradnjo ključne infrastrukture na lokalnih in regionalnih ravneh in boljše varstvo okolja; poudarja, da se kohezijski politiki priznava tudi njen učinek vzvoda za konkurenčnost in inovacije, zlasti zaradi njene zmožnosti, da mobilizira potencial zasebnega sektorja;

4. ugotavlja, da kljub napredku, ki ga je pri zmanjšanju neenakosti dosegla kohezijska politika, **ostajajo bistvena neravnovesja** med evropskimi regijami in znotraj regij, tj. razlike v razvoju infrastrukture, dohodkih ter kakovosti javnih storitev in dostopu do njih, ki jih še poudarjajo zlasti različno

močan vpliv gospodarske in finančne krize ter vse bolj izraziti izzivi, kot so globalizacija, brezposelnost (zlasti med mladimi), staranje prebivalstva, podnebne spremembe in energetska odvisnost;

5. zato vztraja, da morajo biti za kohezijsko politiko na voljo **sredstva** v višini zastavljenih ciljev, ki bodo okrepila delovanje na ravni držav članic ter na regionalni in lokalni ravni, da bo resnično mogoče ponovno vzpostaviti ekonomsko, socialno in teritorialno ravnovesje med evropskimi regijami;

6. opozarja, da **evropska dodana vrednost** kohezijske politike temelji predvsem na:

- **solidarnostnem** pristopu, ki podpira uravnotežen razvoj v vsej Uniji;
- **strateškem** pristopu, tj. z ugotovitvijo ključnih ciljev, prilagojenih potrebam lokalne in regionalne ravni ter njenega prebivalstva;
- **celostnem** pristopu s sinergijo med sektorskimi politikami;
- **medsektorskem** pristopu različnih politik, ki vplivajo na lokalno in regionalno raven;
- **teritorialnem** pristopu, temelječem na ugotavljanju in izpostavljanju močnih in šibkih točk posamezne regije;
- **večletnem** pristopu, tj. z opredelitvijo kratko-, srednje- in dolgoročnih ciljev;
- **partnerskem** pristopu, ki pri pripravi in izvajanju operativnih programov združuje evropsko, nacionalne, regionalne in lokalne ravni ter socialno-ekonomske akterje na lokalnih in regionalnih ravneh;

7. opozarja, da zaradi edinstvenega pristopa kohezijska politika bolj kot katera koli druga politika Evropske unije evropskemu povezovanju omogoča prepoznavnost v regijah in med državljani, saj prinaša prilagojen in usklajen odziv na njihove potrebe.

Pot do nove strukture kohezijske politike

Skupna kohezijska politika za vse regije, prilagojena njihovi stopnji razvoja

ODBOR REGIJ

8. z zadovoljstvom ugotavlja, da peto poročilo o koheziji potrjuje, da bo prihodnja kohezijska politika lahko zajela **vse evropske regije**, ne glede na njihovo stopnjo razvoja. S tega vidika poudarja, da se bodo morali strukturni skladi osredotočiti predvsem na najmanj razvite evropske regije, vseeno pa zagotoviti nepogrešljivo podporo drugim regijam in jih spodbuditi na poti h konkurenčnosti, zaposlovanju, socialni vključenosti in trajnostnemu razvoju ter tako spodbujati skladen razvoj celotne EU;

9. meni, da je treba predvideti oblikovanje **nove vmesne kategorije** regij, katerih BDP se giblje med 75 in 90 % BDP Skupnosti. Ta sistem naj bi omejil učinek praga 75 % BDP Skupnosti (sedanji prag upravičenosti med ciljema konvergence in konkurenčnosti) in zagotovil enako obravnavo teh regij. Pri tem je treba upoštevati težave regij, ki od leta 2013 prvič ne bodo zajete v cilj konvergence, pa tudi tistih, ki imajo kljub upravičenosti do cilja konkurenčnosti v sedanjem programskem obdobju še vedno strukturne socialno-ekonomske težave pri doseganju ciljev strategije Evropa 2020 in ki so izpostavljene notranjim regionalnim razlikam. Oblikovanje te kategorije ne bo smelo škodovati regijam, ki so trenutno zajete v cilju konvergence ali konkurenčnosti ali v postopno uvajanje (*phasing-in*) ali postopno izločanje (*phasing-out*);

10. znova poziva, naj se **poleg BDP** uporabijo **dodatna merila**, zlasti za izvajanje in ocenjevanje programov, s čimer bi bili bolje izraženi stopnja razvoja vsake regije in posebni problemi socialne in teritorialne kohezije v regiji (podregionalna neenakost, različni dohodki, stopnje brezposelnosti, dostopnost do storitev splošnega pomena, dostopnost in interoperabilnost prevoznih sredstev, kakovost okolja, družbena blaginja, stopnja izobrazbe itd.). Vmesni pregled programskega obdobja (5+5) mora biti priložnost za to, da se upoštevajo ta nova merila, ki dopolnjujejo BDP. Evropsko komisijo zato poziva, naj na podlagi dejavnosti EUROSTAT, ORATE⁽¹⁾ in OECD pripravi seznam **teritorialnih, socialnih in okoljskih kazalnikov razvoja** za uporabo na podregionalni ravni.

Krepitev celostnega pristopa

ODBOR REGIJ

11. podpira **celostni pristop** v okviru kohezijske politike, s čimer bi spodbudili dopolnjevanje vseh skladov (Kohezijski sklad, ESRR, ESS, EKSRR in ESR) in olajšali njihovo izvajanje

⁽¹⁾ Mreža za spremljanje evropskega prostorskega načrtovanja (ORATE/ESPON).

s pomočjo celostnega pristopa. Priporoča, da se za vsak sklad jasno opredeli področje delovanja in tudi povezanost z ukrepi iz drugih skladov EU, npr. na področju prometa ali okolja, tako s strateškega kot tudi operativnega vidika. Opredeliti je treba jasne smernice na evropski ravni in vzpostaviti usklajevalne strukture na nacionalni in podnacionalni ravni;

12. želi izvedeti podrobnosti v zvezi z **izvedbenimi določbami Evropskega socialnega sklada (ESS)** in meni, da je treba ESS že zdaj vključiti v strukturne sklade v okviru kohezijske politike. Nadalje meni, da bi bilo potrebno tesnejše sodelovanje med ESS in ESRR. Odbor zato spodbuja uporabo navzkrižnega financiranja in izvajanje operativnih programov, ki se financirajo iz več skladov (ESRR in ESS);

13. meni, da če mora ESS prispevati k doseganju ciljev strategije Evropa 2020 in evropske strategije zaposlovanja, **mora biti njegova uporaba regionalizirana** in v celoti vključena v okvir kohezijske politike na podlagi potreb, ki so bile ugotovljene na lokalni in regionalni ravni⁽²⁾. Odbor z zadovoljstvom ugotavlja, da belgijsko predsedstvo v svojih sklepih neformalne seje⁽³⁾ ministrov za kohezijsko politiko priporoča krepitev regionalne razsežnosti ESS in tudi njegove prepoznavnosti ter tako njegovega povezovanja z regionalnimi ekonomsko-socialnimi strategijami;

14. želi, da bi se **prepoznavnost projektov, ki jih financira ESS**, izboljšala s pomočjo bolj regionaliziranega izvajanja, ki bi temeljilo na posebnih, konkretnih lokalnih potrebah, da se poveča njihova prepoznavnost, kar bo dopolnilo prizadevanja na področju komunikacijskih dejavnosti in ozaveščanja, financiranih v okviru tehnične pomoči na evropski, nacionalni in regionalni ravni;

15. meni, da mora **delitev sredstev iz ESRR/ESS** temeljiti na deležu, opredeljenem na nacionalni ravni, da se zagotovi primerna višina finančnih sredstev ESS za naloge ekonomske in socialne kohezije v posameznih državah članicah in regijah. Odbor regij predlaga, da v okviru tako določenih meja države članice na nacionalni ravni sredstva iz strukturnih skladov (Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in ESS) razdelijo v sodelovanju z regionalnimi in lokalnimi oblastmi;

16. meni, da je treba spodbujati **prožnost ESRR in ESS** in jo v prihodnosti poenostaviti, predvsem prek novega skupnega strateškega okvira in zlasti v okviru pristopov lokalnega razvoja in celostnega načrtovanja mest in lokalnih oblasti⁽⁴⁾. Poleg tega poziva Evropsko komisijo, naj v prihodnjih zakonodajnih predlogih predvidi podoben sistem za ESRR in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRR), da bi zagotovila bolj celosten pristop na podeželski ravni.

⁽²⁾ Mnenje o prihodnosti Evropskega socialnega sklada po letu 2013 – CdR 370/2010 (poročevalka: Catiuscia Marini, IT/PES).

⁽³⁾ Neformalna seja ministrov v Liègeu 22. in 23. novembra 2010.

⁽⁴⁾ Člen 8 uredbe (ES) št. 1080/2006 o trajnostnem razvoju mestnih območij.

Okrepljeno teritorialno sodelovanje

ODBOR REGIJ

17. podpira **omembo teritorialnega sodelovanja**, ki bi ohranila njegovo sedanjo tridelno strukturo, vendar obžaluje, da ni bolj podrobno razdelana. V tem smislu želi, da bi bil cilj bolj okrepjen:

- s povišanjem finančnih sredstev, namenjenih teritorialnemu sodelovanju;
- s posebnimi pravili, primernejšimi za programe teritorialnega sodelovanja, s pomočjo povečanja tehnične pomoči na lokalni ravni, poenostavitve pravil revizije in nadzora, uporabne in prilagojene določitve pavšala za posredne stroške, opredelitve pravil za upravičenost do sredstev Skupnosti itd.;
- s predlogi, s katerimi bi se izboljšalo upravljanje teh programov;

18. priporoča **razdelitev finančnih sredstev za programe teritorialnega sodelovanja na evropski ravni** in ne na nacionalni. Upravičenci do teh programov bi morali natančneje pojasniti rezultate in dodano vrednost projektov teritorialnega sodelovanja v regijah s prenosom dobrih praks ter strokovnega znanja in izkušenj. Odbor želi dati prednost strateškemu in celostnemu pristopu na ravni področij sodelovanja in se pri tem izogniti temu, da bi nacionalna raven kakor koli razmišljala o finančnem povračilu;

19. prosi Komisijo, da v prihodnjih zakonodajnih predlogih predvidi določbe, ki bodo omogočale uporabo sredstev **ESS** za programe **teritorialnega sodelovanja** za financiranje ukrepov, ki spadajo v njegovo področje delovanja;

20. poziva k **resnični komplementarnosti med tremi cilji kohezijske politike**. Ukrepi Unije na čezmejni, transnacionalni in medregionalni ravni morajo dopolnjevati ukrepe v zvezi z regionalnimi programi, ki se izvajajo v okviru ciljev „konvergence“ in „regionalne konkurenčnosti in zaposlovanja“. Nadalje bi bilo mogoče spodbuditi opredelitev osrednjih točk ali ukrepov, namenjenih teritorialnemu sodelovanju v regionalnih programih, zlasti da bi se omogočilo financiranje čezmejnih ali transnacionalnih strukturnih projektov. Prav tako bi bilo treba proučiti, kako bolje uskladiti tri področja cilja „teritorialno sodelovanje“;

21. poudarja, da je treba **bolje povezati programe teritorialnega sodelovanja s teritorialnimi strategijami**, pripravljenimi na podlagi skupne volje akterjev posamezne regije⁽⁵⁾. Meni, da transnacionalni programi lahko v tem pogledu podprejo obstoječe makroregionalne strategije, pod pogojem,

da se pojem makroregionalne strategije dodatno razširi. Čezmejni programi bodo prav tako lahko podprli evroregionalne in evrometropolitanske strategije, ki se sedaj izvajajo. Odbor zato zahteva znatno zvišanje omejitve razdalje 150 km, ki se uporablja pri razvrščanju otokov kot obmejnih regij;

22. poziva Evropsko komisijo, da olajša nova teritorialna partnerstva s poenostavitvijo in izboljšanjem načina upravljanja programov medregionalnega sodelovanja. Poleg tega, da zagotavlja usklajen pristop k skupnim problemom, boljše **medregionalno sodelovanje** dokazuje, da inovativnih rešitev ne omejujejo obstoječe teritorialne meje;

23. opozarja, da **Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje (EZTS)**⁽⁶⁾ **ostaja dragoceno orodje** za lažje sodelovanje, zlasti v okviru čezmejnega sodelovanja. Meni, da bi bilo treba uredbo o EZTS poenostaviti in pri prihodnjem oblikovanju programov prilagoditi glede na izkušnje iz sedanjega obdobja. Te poenostavitve bi se lahko nanašale zlasti na predpise o upravljanju kadrov in davčnega režima EZTS ter skrajšanje trajanja tekočih postopkov. Sicer pa spodbuja bolj sistematično dodelitev globalnih subvencij združenjem EZTS, da bi lahko postali neposredni upravitelji strukturnih skladov;

24. poziva Evropsko komisijo, naj izboljša obstoječe **sodelovanje na zunanjih mejah**. Zlasti je treba poenostaviti postopke in ustvariti več sinergij med ukrepi ESRR, Evropskega instrumenta sosedstva in partnerstva ter Evropskega sklada za razvoj (ESR);

25. poudarja pomen teritorialnega sodelovanja za najbolj oddaljene regije, saj je to vprašanje zaradi njihove geografske lege na najbolj oddaljenih zunanjih mejah EU nujno. Poziva k izvajanju **akcijskega načrta za razširjeno sosedstvo**, da se doseže boljša vključenost teh regij v njihovo geografsko okolje.

Strateške prednostne naloge, prilagojene regionalnim posebnostim

Na poti k večji prožnosti pri povezovanju s strategijo Evropa 2020

ODBOR REGIJ

26. poudarja, da skupaj z drugimi dejavnostmi, ki jih financira Evropska unija, kohezijska politika lahko ima in mora še naprej imeti odločilno vlogo tako pri omogočanju pametne, trajnostne in vključujoče rasti, kot jo predvideva strategija Evropa 2020, kakor pri **podpori skladnega razvoja** Unije s povečanjem notranjega potenciala vseh regij in s pomočjo zmanjšanja neravnovesij med evropskimi regijami, kakor predvideva člen 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije;

⁽⁵⁾ Mnenje na lastno pobudo OR o strategiji za območje Severnega morja – Rokavskega preliva, CdR 99/2010 fin (poročevalec: Hermann Kuhn, DE/PES).

⁽⁶⁾ Mnenje na lastno pobudo o novih perspektivah za revizijo uredbe o EZTS, CdR 100/2010 rev. 3 (poročevalec: Alberto Nuñez Feijoo, ES/EPP).

27. podpira splošno načelo povezovanja med kohezijsko politiko in **cilji strategije Evropa 2020** in njenimi vodilnimi pobudami, da bi se dosegel napredek v smeri pametne, trajnostne in vključujoče rasti. Vendar meni, da so bila na tem področju v obdobju 2007–2013 že opravljena pomembna prizadevanja, ki jih je treba oceniti pred prevzemom obveznosti za večjo koncentracijo sredstev;

28. v tem pogledu opozarja, da **kohezijska politika ne sme služiti le strategiji Evropa 2020 in nacionalnim programom reform**, saj ima lastne cilje, zapisane v Pogodbi, tj. zmanjšanje ekonomskih, socialnih in regionalnih neskladij med regijami Evropske unije. Zato mora kohezijska politika temeljiti na položaju ozemelj, njihovih potrebah in razvojnem potencialu;

29. podpira splošno načelo „nabora“ širokih prednostnih področij na ravni Skupnosti, ki bi nadomestila sedanji sistem usmerjanja sredstev iz strukturnih skladov k omejujoče opredeljenim kategorijam izdatkov. Kljub temu nasprotuje **prevelikemu omejevanju števila teh prednostnih področij** na ravni novih nacionalnih dogovorov o razvojnih in naložbenih partnerstvih ter operativnih programov, da bi lokalnim in regionalnim oblastem ostalo dovolj maneverskega prostora za uresničevanje prednostnih ciljev iz strategije Evropa 2020 na regionalni ravni;

30. meni, da Evropska komisija nima pristojnosti, da na podlagi ugotavljanja in izpostavljanja močnih in šibkih točk regij nekatere od teh prednostnih področij, ki bi morala biti opredeljena na regionalni ravni na podlagi predvidenih regionalnih potreb, določi za obvezna. Prav tako meni, da **ne bi bilo dobro usmeriti vseh sredstev strukturnih skladov v prednostna področja**, ki jih bodo regije morale izbrati iz nabora Skupnosti. Ta določba bi bila v nasprotju z načelom celostnega pristopa, ki predpostavlja, da strategija razvoja temelji na naložbah v različnih sektorjih;

31. zato poziva Evropsko komisijo, naj **seznam prednostnih področij**, ki bi lahko bil del prihodnje uredbe o kohezijski politiki, ne bo preveč omejujoč, ne le zato, da bi se upoštevala teritorialna, ekonomska in socialna raznolikost vsake regije, temveč tudi, da bi bili preseženi cilji strategije Evropa 2020 na področjih socialne in teritorialne kohezije.

Na poti do resničnega upoštevanja cilja teritorialne kohezije

ODBOR REGIJ

32. odobrava načelo **večje prožnosti pri organizaciji operativnih programov**, da bi bilo mogoče ukrepati na različnih teritorialnih ravneh (podregionalni, regionalni, večeregionalni in makroregionalni) in pri tem upoštevati regionalne posebnosti ali funkcionalna območja, kot so porečja, gorska območja, otoška območja itd. Take ukrepe bi morali vsekakor podpreti regionalni akterji in zlasti regionalne oblasti v skupni želji, da jih povežejo v resničen teritorialni projekt, ne da bi se pri tem zmanjšal pomen regionalne ravni;

33. izraža željo, da bi se z določitvijo **teritorialne osrednje točke** v sklopu nabora EU, ki bi dopolnjevala teme, povezane s strategijo Evropa 2020, **cilj teritorialne kohezije** odrazil v novi strukturi kohezijske politike, da bi v okviru teritorialne kohezije zagotovili uravnoteženo prostorsko načrtovanje za spodbujanje medsebojne povezanosti regij in splošne usklajenosti politik. Poleg tega podpira predlog Evropske komisije, da bi se **upoštevale regije s teritorialnimi posebnostmi** ⁽⁷⁾;

34. poudarja, da je treba **najbolj oddaljenim regijam** še naprej namenjati posebno pozornost glede na poseben status, ki jim je priznan v členu 349 Lizbonske pogodbe. Opozarja, da je treba predvideti finančne ureditve za te regije kot nadomestilo za vrsto omejitev, kot so oddaljenost, otoška lega, majhna površina, gorat relief in težke podnebne razmere ter gospodarska odvisnost od majhnega števila proizvodov. Tako nadomestilo se zdi nujno potrebno, da bi najbolj oddaljenim regijam omogočil dostop do notranjega trga pod enakimi pogoji, kot jih imajo druge evropske regije;

35. podpira **večje upoštevanje urbane razsežnosti** v kohezijski politiki, tako da bi bila mesta in primestna območja bolje vključena v vse faze oblikovanja kohezijske politike, od nacionalnih programov reform do pogodb o razvojnih in naložbenih partnerstvih ter operativnih programov. V tem smislu želi, da bi bila urbana razsežnost v operativnih programih ustrezno upoštevana, in ponovno izraža željo po večjem spodbujanju pristopa celostnega urbanega razvoja. Opozarja namreč, da so za mestna območja pogosto značilne velike ekonomske, socialne in teritorialne neenakosti, na katere se je treba primerno odzvati. Ta pristop celostnega urbanega razvoja bi se moral opreti na dejavnosti v okviru Leipziške listine za preskušanje novega skupnega referenčnega okvira evropskega trajnostnega mesta. Poleg tega je treba mesta obravnavati kot središča rasti in razvoja celotne regije;

36. podpira predlog Evropske komisije, da se izvoljenim lokalnim in/ali regionalnim predstavnikom dodeli pomembnejša vloga pri pripravi in izvajanju strategij urbanega razvoja v okviru operativnih programov. Tako dodeljevanje odgovornosti lokalnim in regionalnim oblastem bi moralo temeljiti na bolj sistematičnem dodeljevanju **globalnih subvencij** zadevnim **mestom** in primestnim območjem. Odbor regij se zavzema za to, da bi se urbana razsežnost ohranila v okviru evropske kohezijske politike. Mesta so lahko pomemben motor rasti in inovacij. Poleg tega lahko krepitev odnosov med mestom in podeželjem na poseben način spodbuja ekonomsko, socialno

⁽⁷⁾ Prim. člen 174 PDEU: „podeželju, območjem, ki jih je prizadela industrijska tranzicija, in regijam, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer, kot so najsevernejše regije z zelo nizko gostoto prebivalstva, ter otoškim, čezmejnimi in gorskim regijam“.

in teritorialno kohezijo EU ter hkrati prispeva k izvajanju strategije Evropa 2020. Za izpolnitev te naloge so tudi v prihodnje potrebni ukrepi za socialno in gospodarsko stabilizacijo ter trajnostni razvoj mest in problematičnih urbanih območij. Te ukrepe bi bilo treba načrtovati in izvajati v okviru regionalnih operativnih programov.

37. obžaluje, da **ni omenjena podeželska razsežnost**, saj po uporabljenih opredelitvah podeželska in primestna območja sestavljajo več kot 80 % ozemlja Unije. Poziva Evropsko komisijo, naj posebno pozornost posveti povezavi med različnimi vrstami občin – mestnimi območji (velika in majhna mesta) in podeželskimi območji, ki predstavlja pomemben element celovite politike regionalnega razvoja. Poleg tega želi, da bi podeželska razsežnost dobila svoje mesto v okviru prihodnje kohezijske politike in da se poišče boljša povezava in večja sinergija med ukrepi ESRR, ESS in EKSRR tako na ravni skupnega strateškega okvira kot tudi na ravni operativnih programov. Prav tako predlaga preoblikovanje obstoječega programa URBACT v program RURBACT⁽⁸⁾, ki bi omogočil spodbujanje izmenjave dobre prakse in oblikovanje mrež v zvezi z urbano in podeželsko problematiko ter povezavo, ki jo je treba vzpostaviti med tema dvema razsežnostma;

38. zato spodbuja **opredelitev teritorialne osrednje točke** operativnih programov, ki bi omogočila financiranje projektov, ki se izvajajo kot podregionalni teritorialni ukrepi. Nov pristop k lokalnemu razvoju mora postati celosten strateški okvir za podregionalni razvoj vseh zajetih regij, ne glede na to, ali so mestne, podeželske ali mestno-podeželske, in biti vključen v regionalne programe;

39. obžaluje, da peto poročilo o koheziji ne izpostavlja dovolj trenda povečevanja nekaterih **razlik na podregionalni ravni**. Te razlike zaznamujejo pojavi, kot je prostorsko ločevanje, ki vodijo v nekatere oblike getoizacije in stalno nazadovanje nekaterih oddaljenih območij. Z jasnim poudarkom na podregionalnih razlikah ob upoštevanju ustreznih statističnih podatkov in sprejetju ukrepov za zmanjševanje teh razlik bi prispevali k boljšemu upoštevanju cilja teritorialne kohezije na lokalni ravni, če se bo njihovo upravljanje izvajalo na regionalni ravni;

40. se strinja, da je treba **večjo pozornost nameniti pobudam za lokalni razvoj**, ki ga bo treba spodbuditi s pomočjo bolj sistematičnega sofinanciranja Skupnosti. Del operativnega programa bi moral biti po potrebi namenjen pobudam za lokalni razvoj (npr. partnerstev...). Lahko gre za

razpise regionalnih ali večregionalnih projektov⁽⁹⁾, namenjene spodbujanju vseh javnih (izvoljeni predstavniki lokalnih in regionalnih oblasti ali predstavniki javnih ustanov itd.) in zasebnih akterjev (podjetja, zbornice, socialna podjetja, zadruge, združenja itd.), da na podlagi celostnega pristopa pripravijo in izvajajo strategijo lokalnega razvoja⁽¹⁰⁾. Pobude za lokalni razvoj lahko precej prispevajo k institucionalnemu razvoju lokalnih oblasti, če jim je zagotovljena finančna podpora, vključno s programi tehnične podpore;

41. meni, da je cilj **teritorialne kohezije skupen vsem politikam Unije** ter mora temeljiti na skladnosti med sektor-skimi politikami in kohezijsko politiko ter na boljšem upoštevanju teritorialnega učinka vseh politik Unije v času njihove priprave. V tem smislu obžaluje, da Evropska komisija še ni izpolnila zahteve Odbora, naj pripravi belo knjigo o teritorialni koheziji⁽¹¹⁾;

42. obžaluje, da peto poročilo o koheziji **ne omenja storitev splošnega pomena**, čeprav je tesna povezava med temi storitvami in teritorialno kohezijo izrecno priznana v členu 14 PDEU in Protokolu 26, priloženem Lizbonski pogodbi. Zato ponavlja svojo zahtevo, naj se začne predhodno in naknadno ocenjevati teritorialni učinek politik Unije na storitve splošnega pomena.

Izvajanje kohezijske politike

Strateški pristop

ODBOR REGIJ

43. podpira **pripravo skupnega strateškega okvira**, ki bi zajel Kohezijski sklad, Evropski sklad za regionalni razvoj, Evropski socialni sklad, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in Evropski sklad za ribištvo. Želi pa, da bi ta strateški okvir skupaj opredelila Svet in Evropski parlament v sodelovanju z Odborom regij. Namen tega skupnega strateškega okvira mora biti določitev zadevnih področij uporabe ter posledično vlog in povezav med temi skladi EU v regijah EU, kakor tudi z drugimi skladi EU z jasno teritorialno razsežnostjo in tesno povezanostjo s strukturnimi skladi, kot so med drugimi financiranje vseevropskih omrežij ali morebitna prihodnja sklada za okolje in podnebje;

⁽⁹⁾ Prim. npr. upoštevanje teritorialne kohezije v celostnem pristopu oblikovanja programov strukturnih skladov v Italiji v obdobju 2000–2006. Ti celostni teritorialni projekti zajemajo 7 regij NUTS II in se izvajajo na podregionalni ravni.

⁽¹⁰⁾ Prim. npr. lokalno akcijsko skupino v okviru programa LEADER+.

⁽¹¹⁾ Prim. mnenje Odbora regij o zeleni knjigi o teritorialni koheziji (poročevalec: Jean-Yves Le Drian, FR/PES), CdR 274/2008 fin.

⁽⁸⁾ Program RURBACT bi temeljil na razvoju in krepitvi programa URBACT na podlagi izkušenj z mrežo RURACT, da bi bolje upošteval povezavo med urbano in podeželsko razsežnostjo.

44. meni, da obstoječe makroregionalne strategije lahko delujejo kot **strateški referenčni okviri na makroregionalni ravni**. Regionalne strategije, uvedene v okviru operativnih programov (ki izhajajo iz treh ciljev kohezijske politike), bi lahko temeljile na prednostnih nalogah navedenih makroregionalnih strategij;

45. zahteva, da Evropska komisija **natančno opredeli vsebino in načine izvajanja pogodb o razvojnem in naložbenem partnerstvu**, ki jih bodo s pogajanjem določile Evropska komisija in države članice. Poudarja, da je treba v praksi izvajati načela partnerstva in upravljanja na več ravneh, zato predlaga, da lokalne in regionalne oblasti sodelujejo pri pripravi, pogajanju in izvajanju teh pogodb, če so neposredno vključene v operativne programe, ki so predvideni v teh pogodbah. Te oblasti morajo sodelovati v postopku sprejemanja odločitev na nacionalni ravni glede prednostnih področij in finančnih obveznosti v zvezi z operativnimi programi, v katerih sodelujejo;

46. predlaga, da se tako s pogodbami o razvojnem in naložbenem partnerstvu kot tudi s teritorialnimi pakti za izvajanje strategije Evropa 2020 za vsako državo članico oblikuje **sistem upravljanja na več ravneh**, s katerim bi se povezale različne ravni (evropsko, nacionalno, regionalno in lokalno) v okviru okrepljenega partnerstva z regionalnimi in lokalnimi ravni. Zahteva, da so lokalne in regionalne oblasti (ki sofinancirajo in/ali soupravljajo javne storitve) podpisnice takih teritorialnih paktov⁽¹²⁾ in v celoti sodelujejo pri njihovi pripravi, pogajanju, izvajanju in spremljanju. Tako kot skupni strateški okvir bodo morali teritorialni pakti zajeti kohezijski sklad, ESRR, ESS, ESKRP in ESR ter zagotoviti skladnost z nacionalnimi programi reform, tako da bodo olajšali njihovo izvajanje na lokalni in regionalni ravni;

47. pozdravlja načrt, da bodo **operativni programi** tako kot v sedanjem obdobju **glavni instrument za izvajanje kohezijske politike**. V tem smislu opozarja, da bo morala Evropska komisija poskrbeti za polno sodelovanje lokalnih in regionalnih oblasti pri pripravi, pogajanju in izvajanju teh programov;

48. podpira pripravo **letnih poročil o izvajanju** za spremljanje uresničevanja ciljev v celotnem programskem obdobju, kot je v veljavi že danes. Po drugi strani pa ne vidi potrebe po uvedbi dodatne zahteve za ocenjevanje med izvajanjem programov potem, ko Evropska komisija že potrdi določen del skladov;

49. podpira predlog Evropske komisije, da se **organizira redna politična razprava** v različnih pristojnih organih institucij Evropske unije. V zvezi s tem je za Evropsko komisijo pripravljen organizirati razprave s svojimi člani na plenarnih zasedanjih ali sejah komisije COTER;

50. kot Evropska komisija tudi Odbor ocenjuje, da je nujno, da se **ministri za kohezijsko politiko redno srečujejo v**

⁽¹²⁾ Katere lokalne in regionalne oblasti bodo podpisnice, mora določiti vsaka država članica na podlagi porazdelitve podregionalnih pristojnosti.

uradni sestavi Sveta⁽¹³⁾, da izmenjajo podatke o napredku pri oblikovanju programov in ocenijo dosežen napredek pri zastavljenih ciljeh.

Partnerstva in upravljanje

ODBOR REGIJ

51. meni, da je za uspešnost strategije Evropa 2020 potrebno izvajanje, v katero so preko **sistema upravljanja na več ravneh** vključene različne zadevne strani na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. V tem smislu opozarja, da je treba vzpostaviti teritorialne pakte, ki bi bolj neposredno vključevali regionalne in lokalne oblasti;

52. ponovno opozarja na pomen močnejših in **podrobnejših meril, ki omogočajo izvajanje načela partnerstva** z lokalnimi in regionalnimi oblastmi pri pripravi, pogajanju in izvajanju strateških ciljev Skupnosti in držav članic ter operativnih programov. Odbor pozdravlja dejstvo, da je Evropska komisija na podlagi svojih ocen poudarila, da je vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti in socialno-ekonomskih akterjev na lokalni in regionalni ravni odločilni dejavnik za uspešnost kohezijske politike.

Uspešnost, pogojenost, spodbude in sankcije

ODBOR REGIJ

53. regionalne in lokalne oblasti močno spodbuja, naj zagotovijo čim boljše delovanje svojih **upravnih in institucionalnih zmogljivosti** ter razvijejo ustrezne finančne in človeške vire, da bodo lahko obvladale kompleksne projekte, ki jih financira EU, zlasti z vidika upravnih obremenitev in birokracije; poudarja, da je treba zagotoviti ustrezno raven financiranja, da se regionalnim in lokalnim oblastem ustrezno omogoči sodelovanje pri večjih projektih, ki se financirajo v okviru strukturnih skladov;

54. **odločno nasprotuje določbam o t. i. zunanji makroekonomski pogojenosti**, tj. zadrževanju sredstev iz strukturnih skladov, namenjenih regijam in mestom, v primeru napak in pomanjkljivosti njihovih nacionalnih vlad ali v primeru, da njihove nacionalne vlade ne spoštujejo Pakta za stabilnost in rast. Pri uporabi finančnih sankcij ali spodbud, povezanih s Paktom za stabilnost in rast, da bi se zagotovilo upoštevanje makroekonomskih pogojev, obstaja tveganje, da bodo kaznovane predvsem lokalne in regionalne oblasti, tudi če niso odgovorne za to, da države članice ne spoštujejo svojih obveznosti na tem področju⁽¹⁴⁾;

⁽¹³⁾ To bi lahko bila posebna sestava za kohezijsko politiko ali seje Sveta za splošne zadeve, ki bi bile namenjene kohezijski politiki v prisotnosti ministrov za kohezijsko politiko.

⁽¹⁴⁾ Mnenje OR z dne 1. decembra 2010 o okrepitvi usklajevanja ekonomskih politik, poročevalec: g. Tatsis (EL/EPP) Cdr 224/2010 fin in resolucija ORj o prednostnih nalogah OR v letu 2011, sprejeta 2. decembra 2010 Cdr 361/2010 fin (zlasti točka 10).

55. podpira oblikovanje (**notranje**) **pogojenosti** za boljšo učinkovitost kohezijske politike. Ta pogojenost mora biti tesno povezana s prednostnimi področji kohezijske politike, ne sme pa se nanašati na poskuse vzpostavitve povezav s širšimi strukturnimi reformami, ki nimajo veliko skupnega z delovanjem politike. Osredotočiti se mora na strukturne in institucionalne pogoje, potrebne za zagotovitev čim boljše uporabe kohezijskih sredstev. Biti mora preprosta, izvedljiva, sorazmerna in predhodno preverjena;

56. podpira **ohranitev evropskega sofinanciranja**, ki zagotavlja prevzem odgovornosti regionalnih akterjev. Kot v sedanjem obdobju je treba stopnje sofinanciranja prilagoditi glede na cilj v skladu s stopnjo razvoja vsake regije. Vendar pa Odbor nasprotuje vsakršnemu zmanjšanju stopenj sofinanciranja, ki ne smejo služiti kot spremenljivke za prilagajanje v primeru zmanjšanja proračunskih sredstev zaradi medinstitucionalnega dogovora o prihodnjih finančnih perspektivah. Poleg tega je Odbor skeptičen do spreminjanja stopenj sofinanciranja glede na dodano vrednost Skupnosti, vrsto ukrepov in upravičence, ki ga je predlagala Evropska komisija. S takšnim spreminjanjem lahko pride do zapletov, ki bi lahko povzročili nepravilnosti, in še večje zahtevnosti naloge oblasti upravljanja. Nazadnje opozarja, da je treba za vsak operativni program uvesti stopnje sofinanciranja po osrednjih točkah, da bodo prilagojeni zastavljenim prednostnim ciljem;

57. **nasprotuje predlogu oblikovanja rezerve za uspešnost**, ki bi temeljila na ciljnih strategije Evropa 2020, za katero je težko opredeliti objektivna merila za dodelitev sredstev. Pri rezervi za uspešnost obstaja tveganje, da bo koristila najuspešnejšim regijam, pri tem pa ne bodo upoštevana prizadevanja nekaterih regij, ki s teritorialnega, ekonomskega ali socialnega vidika nimajo ugodnih pogojev, prav tako pa ne bo upoštevana narava nekaterih rešitev, zlasti zahtevnih celostnih rešitev, za katere je potrebna dolgotrajna priprava. Zaradi rezerve za uspešnost bodo morda države članice opredelile manj ambiciozne cilje. Poleg tega Odbor meni, da oblikovanje rezerve za uspešnost na evropski ali nacionalni ravni ne zagotavlja boljše učinkovitosti naložb. V nasprotju s tem bi bilo treba podpreti oblikovanje rezerve za prožnost (ki ne bi temeljila na merilu uspešnosti) na podlagi samodejno sproščenih sredstev v programskem obdobju, ki bi bila namenjena:

— financiranju poskusnih pobud na področju pametne, trajnostne ali vključujoče rasti;

— uporabi strukturnih skladov v primeru gospodarske, socialne ali ekološke krize v povezavi s Skladom za prilagoditev globalizaciji in Solidarnostnim skladom Evropske unije;

58. **se strinja, da je treba vzpostaviti nove oblike (t. i. notranje) finančne pogojenosti, ki bi bile vezane na rezultate**, hkrati pa meni, da je treba za zagotovitev skladnega izvajanja sistema strukturne pogojenosti opredeliti splošna, pravična in sorazmerna merila, ki temeljijo na načelu enake obravnave, na podlagi katerih bo mogoče jasno opredeliti, če je določen pogoj izpolnjen. Količinski cilji morajo služiti strateškemu vodenju programov in ne ustvarjati nesorazmernih dodatnih stroškov. Ti cilji, opredeljeni s pomočjo določenega števila kazalnikov izvedbe in rezultatov, omogočajo merjenje napredka, doseženega v primerjavi z izhodiščnim položajem, in dosege ciljev, s katerimi se uresničujejo prednostne naloge. Torej ne smejo biti predmet sankcij, če pričakovani rezultati niso v celoti doseženi. Kakor so opozorili tudi ministri za kohezijsko politiko 22. in 23. novembra 2010 v Liègeu, je najnujnejša pogojenost že vzpostavljena in je dokazala svojo učinkovitost. Gre predvsem za pravilo samodejne sprostitev sredstev, pravilo o zaprtju, potrditev sistemov nadzora in revizije, načel dodanosti in sofinanciranja itd. Te notranje pogojenosti bi se torej lahko nadaljevale in izboljšale;

59. opozarja, da je OR zaradi prispevka lokalnih in regionalnih oblasti na podlagi načela sofinanciranja povsem upravičen do sodelovanja v konstruktivnem dialogu, ki ga želi Evropska komisija z namenom bolj poglobljene obravnave načinov izvajanja pogojenosti, predvidenih v petem poročilu o koheziji, v okviru „**projektnih skupine**“ za pogojenost in skupaj z državami članicami in Evropskim parlamentom.

Ocena in pričakovani rezultati

ODBOR REGIJ

60. podpira predlog Evropske komisije, da se je treba **bolj usmeriti na rezultate** s pomočjo jasnih in merljivih ciljev in kazalnikov rezultatov, predhodno opredeljenih v skladu s posebnimi cilji vsake regije. Kljub temu nasprotuje nameri Komisije, ki želi uspešnost ocenjevati zgolj na podlagi doseženega napredka pri uresničevanju ciljev strategije Evropa 2020. Zato opozarja, da programsko obdobje 2007–2013 že predstavlja napredek na tem področju, saj je bilo uvedeno predhodno, vmesno in naknadno ocenjevanje, in ta napredek bo treba pregledati, preden se podamo naprej po tej poti;

61. podpira uporabo **omejenega števila skupnih kazalnikov**, povezanih z ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo ter strategijo Evropa 2020, da bi Evropska komisija lahko oblikovala celovito in stalno ocenjevanje v celotnem programskem obdobju. Vsekakor mora biti večina kazalnikov oblikovana na regionalni ravni v skladu s teritorialnimi posebnostmi vsake regije in prednostnimi nalogami, hkrati pa odražati potrebo, da se predlaga rešitev na področju teritorialnega razvoja.

Instrumenti finančnega inženiringa

ODBOR REGIJ

62. **podpira uporabo instrumentov finančnega inženiringa**, da bi se povečal učinek vzvoda skladov Skupnosti. Kljub temu pa izraža obžalovanje, da Komisija pri določanju upravičenosti do pomoči uporablja tematske omejitve, in meni, da je treba državam članicam dati možnost, da odločijo, na kateri ravni (nacionalni, regionalni) se bodo finančni instrumenti izvajali najučinkoviteje. Uporabo teh instrumentov bo vsekakor treba poenostaviti in jasno opredeliti, da bi:

- poenostavili sodelovanje EIB in drugih bančnih organov, ki so pomembni na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni;
- spodbudili lokalne in regionalne oblasti k širši uporabi teh instrumentov ter poskrbeli za njihovo izvajanje;
- zadostili potrebam vseh regij, in sicer tako velikih kot malih, saj so sedanji instrumenti usmerjeni izključno na obsežne dejavnosti;

63. izraža dvom o predlogu Evropske komisije, da bi **finančno podpora podjetjem** usmerjala v glavnem z instrumenti finančnega inženiringa, pri tem pa ohranila subvencije za sofinanciranje konkretnih podpornih shem za inovacije, varstvo okolja itd. Pomoč podjetjem v okviru kohezijske politike se ne bi smela izvajati izključno s finančnim inženiringom, ki ne odpravlja potrebe po nepovratnih sredstvih, saj vseh dejavnosti ni mogoče financirati s posojili. Poleg tega vsi subjekti niso sposobni izvajati projektov, financiranih s posojili. Kriza je pokazala, da tržni instrumenti v času gospodarske recesije niso vzdržni. Lokalne in regionalne oblasti morajo opredeliti vrsto najprimernejše pomoči v skladu z ekonomskim in podjetniškim položajem vsake regije in ob upoštevanju politike konkurence in zlasti pomoči za regionalne cilje.

Poenostavitev

ODBOR REGIJ

64. **nasprotuje bistvenemu spreminjanju sedanjega sistema upravljanja strukturnih skladov**, kakor predlaga Evropska komisija v okviru prenovitve finančne uredbe. Zato poziva Evropsko komisijo, naj ohrani sedanji sistem, ki začenja kazati rezultate v smislu zmanjšanja števila napak in nepravilnosti in ki bi ga bilo treba ustrezno izboljšati in poenostaviti;

65. poudarja, da je za učinkovitost in večjo uspešnost kohezijske politike treba doseči ravnovesje med poenostavitvijo in učinkovitostjo postopkov ter finančnega upravljanja, da bi kohezijska politika postala izvedljivejša in preglednejša. Priznanje vseh pristojnosti regij pri upravljanju in nadzoru operativnih

regionalnih programov bi bilo del tega ravnovesja. Odbor regij bi tudi moral imeti možnost predložiti rešitve, da se bolj poenostavijo pravila, ki za upravne oblasti urejajo uporabo skladov, za upravičence pa prejemanje sredstev. Evropsko komisijo tudi poziva, naj še nadalje razmišlja o poenostavitvi, zlasti zato, da bi bilo mogoče skrajšati roke za plačilo upravičencem;

66. spodbuja Evropsko komisijo, naj uporabi poenostavljene metode plačila upravičencem v obliki **določitve pavšala za stroške** za ESRR in ESS. Poziva države članice, naj podprejo lokalne in regionalne oblasti, da bi bilo mogoče hitro izvesti te določbe, kar bi med drugim prispevalo k boljšemu osredotočanju programov na pričakovane rezultate;

67. bi pozdravil uvedbo **pregleda postopkov**, povezanih s programi **teritorialnega sodelovanja**, in sicer z namenom vzpostaviti skupna pravila za vse programe, da bodo lahko nacionalno sprejeti revizijski postopki veljali za partnerje, s čimer bo odpravljena potreba, da vodilni partnerji preverjajo revizije iz drugih držav članic;

68. ima pridržke glede predloga Evropske komisije o uvedbi **izjav o zanesljivosti**, dogovorjenih med upravnimi organi in Računskim sodiščem. Tak predlog ne sme dodatno obremenjevati regionalnih in lokalnih oblasti s pravili za nadzor in revizijo ter Evropski komisiji odvzeti odgovornost za razlago in podporo na tem področju;

69. poudarja, da morajo ravnanja **finančnega nadzora in revizije** jasno temeljiti na izpolnjevanju zakonskih zahtev in biti sorazmerna, in odločno nasprotuje procesu „vsiljene ureditve“, pri čemer se organe upravljanja „spodbuja“, da oblikujejo nekatere načrte ocenjevanja v primerih, ko za to ni nikaršne potrebe, in pri čemer standardni kontrolni seznami, ki jih uporabljajo revizorji, zagotavlja pa jih Odbor za usklajevanje skladov, vsebujejo postavke, ki jih ni v uredbah EU, niti niso zahteva v nacionalnih ureditvah;

70. pozdravlja predlog Evropske komisije, da za prvo programsko leto ne bi veljalo **pravilo samodejne sprostitve sredstev**, in želi, da bi se poraba prvega leta lahko upravičila šele ob izteku operativnega programa. Taka določba bi pomagala nadoknaditi zamude z začetka programskega obdobja. Kljub temu bi morale Evropska komisija in države članice poskrbeti, da bodo operativni programi sprejeti čim prej, da se zmanjšajo tveganja zamud na začetku obdobja;

71. obžaluje, da Evropska komisija ne predlaga poenostavitve v zvezi s **projekti, ki ustvarjajo dohodek**, katerih način obračunavanja se zdi zaradi njegove zapletenosti neproduktiven in odvraca možne nosilce projektov. Sicer pa Evropsko komisijo spodbuja, naj poenostavi in pospeši sistem potrjevanja velikih projektov;

72. podpira uskladitev **pravil o upravičenosti odhodkov** med področji ukrepanja, finančnimi instrumenti in skladi z natančnimi določbami skupnega strateškega okvira in izvedbenimi pravnimi določbami, ki izhajajo neposredno iz tega okvira, da bi se poenostavili postopki izvajanja in zmanjšala tveganja nepravilnosti. Vsekakor bo treba učinkovito poskrbeti za to, da bodo regionalne in lokalne oblasti pri uvajanju teh pravil o upravičenosti polno sodelovale z državami članicami, da bo na nacionalni in regionalni ravni zagotovljeno enotno razumevanje in uporaba predpisov Skupnosti.

V Bruslju, 1. aprila 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Predhodno mnenje Odbora regij – Prihodnost Evropskega socialnega sklada po letu 2013

(2011/C 166/08)

ODBOR REGIJ

- močno priporoča, naj Evropski socialni sklad (ESS) ohrani svojo značilnost strukturnega sklada, in izraža željo, da bi bila pri pripravi in izvajanju medsektorskih operativnih programov, tudi tistih, ki se navezujejo na sodelovanje, okrepljena ozemeljska razsežnost;
- z zanimanjem ugotavlja, da je v petem poročilu o koheziji omenjen inovacijski potencial lokalnih pobud, in podpira zamisel, da bi bil ESS pomemben del modela lokalnega razvoja, ki ga predlaga poročilo;
- meni, da morajo biti glavni cilji ESS še naprej izboljševanje možnosti vključevanja na trg dela na podlagi zaposlovanja in učinkovitega delovanja trgov dela, usposabljanje in povečevanje človeškega kapitala, pomoč zaposlenim, da ne bi izgubili zaposlitve, ter podpiranje inovativnosti, podjetništva in reform na področju izobraževanja in usposabljanja;
- izrecno poudarja, da mora ESS še naprej namenjati velik poudarek medsektorskim prednostnim nalogam, kot sta vključevanje prikrajšanih posameznikov in skupin v družbo ter boj proti diskriminaciji na podlagi spola in starosti, ob čemer je treba namenjati pozornost zlasti cilju enakosti spolov v smislu enakih možnosti in enakega obravnavanja pri zaposlovanju in plačilu za ženske, ter ta cilj krepiti;
- meni, da so instrumenti varstva in podpore dohodkom lahko področje delovanja ESS, če so povezani z izvajanjem ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Ugotavlja namreč, da mora zagotavljanje ukrepov za blažitev socialnih šokov ostati v pristojnosti držav članic, saj bi dopustnost takih ukrepov lahko ESS odvrnila od njegovih namenov in omejila njegovo učinkovitost s tem, da bi se sklad usmerjal k nujnim ukrepom, ne pa ukrepom v okviru dolgoročneje perspektive;
- opozarja na kritičen položaj romskih skupnosti, ki se soočajo ne samo s socialno in ekonomsko izključenostjo, ampak tudi s prostorsko segregacijo in življenjskimi razmerami, ki so pod normalnimi standardi; to stanje je treba odpraviti s pomočjo evropskih instrumentov, ki se izvajajo na lokalni in regionalni ravni.

Poročevalka Catuscia MARINI (IT/PES), predsednica dežele Umbrije

I. SPLOŠNE UGOTOVITVE

ODBOR REGIJ

Identiteta, namen in legitimnost kohezijske politike po letu 2013

1. podpira zamisel, ki jo je navedla Evropska komisija v petem poročilu o koheziji,⁽¹⁾ o kohezijski politiki za vse evropske regije za pospeševanje skladnega razvoja Unije in pomoč manj razvitim regijam, da ujamejo korak z razvojem, in ki jim namenja večji del sredstev. Ta politika pa naj bi tudi podpirala konkurenčnost razvitih regij ter preprečevala t. i. pristope „vsak zase“, ki z uveljavljanjem interesov svojega ozemlja ali države lahko povzročajo negativne učinke v škodo drugih;

2. zato meni, da je nujna ozemeljsko opredeljena strategija, ki se kaže kot nujno dopolnilo enotnega trga, tudi za preprečevanje morebitnih učinkov povečevanja ozemeljskih neravnovesij. Ta strategija naj bi si prizadevala tako za cilje gospodarskega razvoja kot tudi vključevanja v družbo. Odbor nadalje meni, da je treba zagotavljati skladnost in povezovanje med različnimi cilji kohezijske politike, namesto da bi jih spodbujali ločeno, čeprav je treba med različnimi posegi ohranjati jasno in izrecno razlikovanje;

3. izraža željo, da bi kohezijska politika svojo legitimnost in prepoznavnost v očeh evropskih državljanov vedno bolj uveljavljala z doseganjem merljivih rezultatov, ob polnem uresničevanju načela odgovornosti in ob izogibanju birokratsko vnaprej pripravljenim pristopom na podlagi „enakega kopita za vse“, da pa bi puščala dovolj prostora za procese učenja na lokalni ravni in izvajanje v skladu s posebnostmi posameznega ozemlja ter uresničevanjem teritorialne kohezije, novega političnega cilja, ki ga opredeljuje Lizbonska pogodba;⁽²⁾

4. meni, da je za zagotovitev smiselnih ukrepov temeljnega pomena razporediti znaten obseg finančnih sredstev, da bi dosegli minimalno razpoložljivost tudi v regijah, ki ne zaostajajo nujno v razvoju z vidika statističnih povprečij, ki pa se kljub temu zaradi obstoječih žepov revščine in nerazvitosti pogosto srečujejo z vprašanji notranje kohezije;

5. poziva, naj se Evropski sklad za prilagoditev globalizaciji vključi v proračun Unije, zlasti da bi sredstva aktivirali hitreje.

⁽¹⁾ V zvezi s tem velja opozoriti na mnenje Odbora regij o petem poročilu o koheziji, poročevalec M. Delebarre, CdR 369/2010.

⁽²⁾ V zvezi s tem velja opozoriti na mnenje Odbora regij o zeleni knjigi o teritorialni koheziji, poročevalec Jean-Yves Le Drian, CDR 274/2008.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

Kohezijska politika in cilji strategije Evropa 2020

6. meni, da je treba zagotoviti usklajenost in doslednost kohezijske politike in strategije Evropa 2020 ter določiti področja, ki jih je treba neposredno podpreti. Določiti je treba tudi vzajemnosti in komplementarnosti, ob ohranjanju avtonomije kohezijske politike v skladu z določbami Pogodbe,⁽³⁾ obenem pa ovrednotiti mehanizme, s katerimi lahko prispeva k uspehu strategije Evropa 2020;

7. odločno poudarja, da je za uresničevanje teh ciljev temeljnega pomena vloga regionalnih in lokalnih oblasti, ki so najustreznejša raven za opredelitev in izvajanje politik Skupnosti, v skladu z dolgoročno strategijo za spopadanje s premajhno uporabo sredstev in socialno izključenostjo na nekaterih območjih z ustreznimi posebnimi ukrepi in upravljanjem na več ravneh;

8. zavrača vsakršno možnost ponovne nacionalizacije kohezijske politike kot tudi možnost sektorske koncentracije, ki se ne zdita primerni, da bi ponujali dosledno in funkcionalno podporo za strategijo Evropa 2020, in sta obenem v nasprotju z ozemeljsko razsežnostjo in upravljanjem na več ravneh. Slednje pooseblja pozitivne vrednote boljšega upravljanja, ki jih doslej uresničuje kohezijska politika in ki imajo svojo podlago v Pogodbi. Izboljšanje gospodarskega upravljanja, združeno s krepitvijo evropske kohezije, bi odločilno prispevalo k premagovanju gospodarske krize.⁽⁴⁾

ODBOR REGIJ

Vloga Evropskega socialnega sklada v okviru kohezijske politike

9. meni, da je nujno, da ESS še naprej uresničuje svoje cilje, kot so navedeni zgoraj, v okviru evropske kohezijske politike, torej v skladu s čimbolj doslednimi in integriranimi programskimi shemami, s potrebno pozornostjo do ozemeljske razsežnosti. Da bi dosegli čim boljše rezultate, morajo biti zlasti ukrepi za usposabljanje človeškega kapitala vključeni v širšo razvojno politiko in povezani z njo;

10. opozarja, da je gospodarska kriza še bolj okrepila vlogo Evropskega socialnega sklada kot nepogrešljivega orodja za podporo prilagajanju delavcev in podjetij spreminjajočim se

⁽³⁾ Členi od 174 do 178 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

⁽⁴⁾ Glej belo knjigo Odbora regij o upravljanju na več ravneh, junij 2009, CONST-IV-020.

razmeram gospodarske konjunktore in trgov, ter za zaščito dohodkov tistih, ki jih je prizadela kriza, in zato poudarja pomen nadaljnjega uresničevanja teh ciljev. Opozarja tudi na koncept Evropskega parlamenta ⁽⁵⁾ – ki ga Odbor podpira in ga je poudaril v svojem mnenju o *prihodnosti kohezijske politike* ⁽⁶⁾ – o evropski kohezijski strategiji, usmerjeni k zaposlovanju in vključevanju v družbo, in o ključni vlogi Evropskega socialnega sklada pri spodbujanju zaposljivosti in v boju proti revščini. Ta vloga je zaradi trenutne gospodarske krize še toliko pomembnejša in nujnejša. Večletna zasnovanost ESS se je izkazala za neprecenljivo pri zagotavljanju nujno potrebne stabilnosti tako za lokalno prebivalstvo kot za nosilce projektov, zlasti v obdobju, ko se lokalne oblasti soočajo s proračunskimi omejitvami.

ODBOR REGIJ

Dodana vrednost ESS v primerjavi z drugimi nacionalnimi finančnimi instrumenti

11. močno priporoča, naj ESS ohrani svojo značilnost strukturnega sklada, in poudarja, da je to v evropskem okviru že stalnica ukrepov Skupnosti, na podlagi katerih lahko različne države – kljub različnim zakonskim in finančnim ureditvam – v okviru delovanja ESS izvajajo dodatne ukrepe, ki jih nacionalne ureditve običajno ne zajemajo, ali pa vsaj ne v zadostni meri. Izraža željo, da bi bila pri pripravi in izvajanju medsektorskih operativnih programov, tudi tistih, ki se navezujejo na sodelovanje, okrepljena ozemeljska razsežnost;

12. poudarja, da so pomembni in posebni dodatni prispevki naslednji:

- večja prožnost pri uporabi sredstev ESS v primerjavi s sredstvi nacionalnega financiranja, praviloma vezanih na natanko določene cilje. Ta značilnost je bila ena od prednosti ESS in **morali bi jo ohraniti tudi v novem programskem obdobju**;
- možnost izvajanja reform sistemov povezovanja izobraževanja, usposabljanja in zaposlovanja;
- možnost spodbujanja stalnega prilagajanja znanj, zlasti zelo zahtevnih, za vse skupine delavcev, tudi invalide, kar bi olajšalo njihovo dejavno vlogo v proizvodnem sistemu in tako znatno prispevalo k vključevanju v družbo in h konkurenčnosti evropskih regij;
- podpora ESS, še pomembnejša v sedanjem okviru obvladovanja in zmanjševanja državnih izdatkov, na področjih

izobraževanja in/ali raziskav, kar je pomembno za zagotovitev znatne inovativne dejavnosti, ki naj spodbuja sposobnosti in iniciativnost zaposlenih;

- dodatni prispevek, pomemben s kakovostnega vidika, zaradi stalnega soočanja različnih nacionalnih izkušenj pri uporabi Evropskega socialnega sklada v okviru strategije Evropa 2020, ki omogoča primerjalno oceno nacionalnih in/ali regionalnih in lokalnih sistemov, pa tudi različnih poskusov;

13. poudarja tudi pomen možnosti delovanja v večletnem programskem okviru s posledično zanesljivostjo virov in programskih referenc.

ODBOR REGIJ

Prednostne naloge ESS v okviru strategije Evropa 2020

14. poudarja, da ESS prispeva k vsem trem prednostnim področjem, ki jih opredeljuje strategija Evropa 2020 ⁽⁷⁾, še zlasti k področjema **pametne in vključujoče rasti**. Glede petih količinsko opredeljenih ciljev si sklad neposredno prizadeva za **povečanje stopnje zaposlenosti na 75 %**, kot tudi – čeprav manj neposredno – **za zmanjšanje zgodnjega opuščanja šolanja in splošno znižanje stopnje revščine z okrepitevijo politik vključevanja v družbo** ⁽⁸⁾. ESS bo prispeval k uresničevanju naslednjih „integriranih smernic strategije Evropa 2020“, ki jih je opredelil Evropski svet ⁽⁹⁾:

smernica 7: povečanje udeležbe na trgu dela in zmanjšanje strukturne brezposelnosti;

smernica 8: razvijanje usposobljene delovne sile, ki ustreza potrebam trga dela, ter spodbujanje kakovostnih delovnih mest in vseživljenjskega učenja;

smernica 9: izboljšanje uspešnosti izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja na vseh ravneh ter spodbujanje vključevanja v terciarno izobraževanje;

smernica 10: spodbujanje socialne vključenosti in boj proti revščini;

⁽⁵⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. oktobra 2010 o *prihodnosti Evropskega socialnega sklada*.

⁽⁶⁾ *Prihodnost kohezijske politike*, poročevalec Michael Schneider, CdR 210/2009.

⁽⁷⁾ Sporočilo Komisije Evropa 2020 – *Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast*, COM(2010) 2020 konč.

⁽⁸⁾ Prispeval bi lahko tudi k povečanju deleža mladih z visokošolsko izobrazbo v starostni skupini 30–34 let (z izboljšanjem kakovosti vseživljenjskega učenja na vseh ravneh in s spodbujanjem vključevanja v terciarno izobraževanje).

⁽⁹⁾ Priporočilo za priporočilo Sveta o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije, I. del integriranih smernic strategije Evropa 2020, SEC(2010) 488 konč.

15. zlasti izraža zaskrbljenost zaradi zaostrovanja pojavov izključenosti iz družbe, še posebej priseljencev, zmanjševanja gospodarske vrednosti dela in posledično vse pogostejšega pojava tako imenovanih revnih zaposlenih; opozarja na povečano tveganje brezposelnosti in s tem revščine, ki so mu izpostavljeni delavci, starejši od petdeset let, manj možnosti za zaposlitev invalidov, povečevanje neenakosti v delitvi dohodkov in sočasno širjenje relativne in absolutne revščine. Meni, da zaostrovanje razmer gospodarskega pomanjkanja omejuje dostop do ne samo materialnih, ampak tudi kulturnih in družbenih možnosti, ki so temeljni vir za razvoj in uresničevanje celotnega potenciala posameznika. V zvezi s tem zahteva odločno zavezo ESS, tudi v skladu z vodilnima pobudama strategije Evropa 2020, *Programom za nova znanja in spretnosti in nova delovna mesta* ter *Evropsko platformo proti revščini*;

16. opozarja na kritičen položaj romskih skupnosti, ki se soočajo ne samo s socialno in ekonomsko izključenostjo, ampak tudi s prostorsko segregacijo in življenjskimi razmerami, ki so pod normalnimi standardi; to stanje je treba odpraviti s pomočjo evropskih instrumentov, ki se izvajajo na lokalni in regionalni ravni;

17. poudarja, da bo ESS na podlagi izkušenj, pridobljenih v sedanjem programskem obdobju 2007–2013 s posebnim poudarkom na ukrepih v zvezi s spodbujanjem vključevanja v družbo v okviru regionalnih operativnih programov in dobrih praks pri izvajanju pobud EU, lahko tudi odločilno prispeval v okviru „vključujoče rasti“ kot prednostne naloge strategije Evropa 2020;⁽¹⁰⁾ z zanimanjem ugotavlja, da je v petem poročilu o koheziji omenjen inovacijski potencial lokalnih pobud, in podpira zamisel, da bi bil ESS pomemben del modela lokalnega razvoja, ki ga predlaga peto poročilo o koheziji. Smiselno bi bilo razmisliti o možnosti razširjene uporabe pristopov, ki potekajo popolnoma „od spodaj navzgor“, med katerimi bi lahko imel ESS ključno vlogo, pri čemer bi se lahko zgledovali na primer po modelu Leader za programe za razvoj podeželja;

18. meni, da morajo biti glavni cilji ESS še naprej izboljševanje možnosti vključevanja na trg dela na podlagi zaposlovanja in učinkovitega delovanja trgov dela, usposabljanje in povečevanje človeškega kapitala, pomoč zaposlenim, da ne bi izgubili zaposlitve, ter podpiranje inovativnosti, podjetništva in reform na področju izobraževanja in usposabljanja;

19. priznava potrebo po oblikovanju usklajenega sistema služb za zaposlovanje, usposabljanje, podporo dohodkom ter storitev za poravnave, ki naj – v skladu z evropskimi načeli prožne varnosti – hkrati upoštevajo zahteve po prožnosti, ki jih zahteva trg, ter zahteve po varnosti in zaposljivosti, ki jih potrebujejo delavci;

20. izrecno poudarja, da mora ESS še naprej namenjati velik poudarek medsektorskim prednostnim nalogam, kot sta vključevanje prikrajšanih posameznikov in skupin v družbo ter boj proti diskriminaciji na podlagi spola in starosti, ob čemer je treba namenjati pozornost zlasti cilju enakosti spolov v smislu enakih možnosti in enakega obravnavanja pri zaposlovanju in plačilu za ženske, ter ta cilj krepiti. V zvezi s tem pozdravlja in podpira stališče Evropskega parlamenta, v skladu s katerim velja, da je treba namenjati veliko prednost zelenim delovnim mestom za ženske v okviru ESS. Sprejema zamisel o upoštevanju načela enakosti spolov pri pripravi proračuna ESS in tudi pri načrtih za obnovo in programih strukturnega prilagajanja, da se zagotovi, da bi ti programi pravično privabljali in vključevali ženske;⁽¹¹⁾

21. med drugim ugotavlja, da družba ne zagotavlja potrebnih sredstev za ponovno vključitev žensk na trg dela po porodu in zato meni, da ima ESS ključno vlogo pri ustvarjanju možnosti za ponovno vključitev na trg dela za tiste, ki so ga zapustili zaradi vzgoje otrok ali oskrbe družinskih članov;

22. priznava, da so v skladu z načelom subsidiarnosti teritorialni pakti – o katerih se bo še treba pogajati med državami članicami in njihovimi regijami ter Komisijo glede strategije razvoja, predstavljene v nacionalnih programih reform – orodje za zagotavljanje prispevka kohezijske politike k izvajanju ciljev strategije Evropa 2020. S pomočjo teh paktov bi bilo mogoče na temelju skupnega strateškega okvira in tudi s sporazumi pogodbene narave določiti prednostne naloge naložb, porazdelitev sredstev EU in različnih udeleženih ravni upravljanja (nacionalnih, regionalnih in lokalnih) med sektorji in prednostnimi programi, dogovorjene pogoje in cilje, ki jih je treba doseči. Pakti bi se morali opirati na načelo pogojevanja kot merila predhodnega in naknadnega ocenjevanja upravičenosti financiranja posameznih ukrepov;

23. meni, da bi bilo za usklajeno, enotno in celostno spodbujanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije koristno razširiti področje uporabe paktov še na druge politike in instrumente financiranja EU, s čimer bi izboljšali zmogljivost načrtovanja in poznavanje prednostnih nalog vsakega območja;

⁽¹⁰⁾ Eden od primerov poskusne uporabe strategije Evropa 2020 na lokalni ravni je zelena knjiga Lacij 2020 (*Lazio 2020*), ki se opira na evropske in nacionalne politike ter na lokalni ravni udejanja filozofijo Evrope 2020 kot strategije za krepitev trga dela, ki upošteva regionalne posebnosti, središča za usposabljanje in poklice, ki prevladujejo v regiji.

⁽¹¹⁾ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. septembra 2010 o razvijanju zaposlitvenih možnosti novega trajnostnega gospodarstva (2010/2010 (INI)).

24. opozarja na evropske strategijo za zaposlovanje in poudarja ključno vlogo ESS kot orodja za ustvarjanje pogojev za njeno izvajanje.

ODBOR REGIJ

Geografska in tematska koncentracija Evropskega socialnega sklada

25. poudarja, da je od vseh strukturnih skladov ESS edini, ki je neposredno namenjen državljanom: mladim, brezposelnim, delavcem, starejšim in posameznikom, ki jim grozi socialna izključenost. Zato je bistveno, da so ukrepi, ki jih podpira, izvedljivi na celotnem ozemlju Unije, ne glede na to, kje živijo osebe, ki jim ti koristijo. Obseg pomoči je odvisen od:

- ravni razvojnega zaostanka posameznih območij;
- težavnosti trgov dela z upadajočo konkurenčnostjo;
- potrebe po krepitevi inovativnosti na območjih;
- potrebe po podpori ukrepom v zvezi s človeškim kapitalom, tudi na območjih, ki so jih negativni učinki gospodarske krize najbolj prizadeli;

26. zavrača logiko neselektivnega financiranja in poziva, da je treba namenjati pozornost področjem, ki so prednostnega pomena za razvoj, po drugi strani pa ukrepom za pomoč ranljivim ljudem, in torej tako namenjati posebno pozornost področjema prilagodljivosti in zaposljivosti v povezavi s cilji EU na področju trajnostnega razvoja, in določiti področja inovativnosti, možnosti za preusmeritev, smernice za ukrepe, vključno z zelenimi delovnimi mesti, na podlagi skrbnih, natančnih in razčlenjenih analiz potreb in novih sposobnosti predvidevanja uprav;

27. meni, da so instrumenti varstva in podpore dohodkom lahko področje delovanja ESS, če so povezani z izvajanjem ukrepov aktivne politike zaposlovanja. Ugotavlja namreč, da mora zagotavljanje ukrepov za blažitev socialnih šokov ostati v pristojnosti držav članic, saj bi dopustnost takih ukrepov lahko ESS odvrnila od njegovih namenov in omejila njegovo učinkovitost s tem, da bi se sklad usmerjal k nujnim ukrepom, ne pa ukrepom v okviru dolgoročneje perspektive. Poleg tega opozarja, da je treba iz sredstev ESS sofinancirati projekte držav članic za reševanje nujnih problemov zaposlovanja, v kolikor ti projekti trajno prispevajo k uresničitvi sedme, osme in desete integrirane smernice strategije Evropa 2020;

28. poudarja, da bo treba načelo subsidiarnosti ustrezno upoštevati pri opredelitvi tematske in geografske koncentracije

ESS, vendar obžaluje, da se v nekaterih državah članicah ESS izvaja samo v okviru nacionalnih programov, pri čemer ukrepi regionalne razlike upoštevajo bolj malo ali pa sploh ne. Spoštovanje tega načela namreč omogoča upoštevanje dejanskih potreb udeležencev in ozemelj, ki so tako bistvenega pomena za učinkovito načrtovanje ukrepov. Zato na podlagi izkušenj in z vidika ozemeljskega ovrednotenja latentnih razvojnih možnosti priporoča, naj se področje delovanja prihodnjega ESS oblikuje tako, da bo puščalo več prostora za prožnost kot v preteklosti, da bi tako lahko ESS bolje uresničeval svoje cilje tudi na podlagi strategije Evropa 2020;

29. še zlasti poudarja, da je prehod na gospodarstvo z nizkimi emisijami CO₂, ki ga napoveduje strategija Evropa 2020, možen le z izvajanjem sistematičnih ukrepov, katerih cilj je širjenje inovativnosti v gospodarstvu in spodbujanje razširjanja rezultatov raziskav in inovacij v podjetja in na območja, z množitvijo kanalov prenosa tehnologije z univerz in raziskovalnih središč v podjetja. Ukrepi naj bi zajemali tudi podiplomsko usposabljanje raziskovalcev, da bi okrepiли konkurenčnost lokalnih proizvodnih sistemov.

ODBOR REGIJ

Komplementarnost in sinergije z drugimi skladi, zlasti z ESRR

30. opozarja na zamisel, že prej izraženo v mnenju o prispevku kohezijske politike k strategiji Evropa 2020, in sicer glede potrebe po tesnejšem sodelovanju med skladi, ki so strogo ozemeljski, kot sta ESS in Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), da bi tako ustvarili nove možnosti za zaposlovanje in razvijali zaposljivost z izobraževanjem in usposabljanjem. Meni, da je skupni strateški okvir, določen v petem poročilu o koheziji, glavna podlaga za združevanje skladov ob skupnih ciljih ter usmerjanje k povezanemu delovanju različnih skladov Skupnosti in za prilagajanje ciljem strategije Evropa 2020;

31. meni tudi, da je teritorialni pakt, izraz načela partnerstva, uporabno orodje za krepitev te enotnosti na ravni posameznih držav članic ter na lokalni in regionalni ravni;

32. poudarja, da usmerjenost Evropskega socialnega sklada k človeškemu virom jasno kaže skupne in komplementarne vidike tako z ESRR kot z Evropskim kmetijskim skladom za razvoj podeželja (EKSRP), in da bi optimalno sinergijo lahko dosegli z enotnim načrtovanjem in zelo usklajenim upravljanjem, ob upoštevanju avtonomije teh skladov, prepoznavanju njihovih posebnosti in opredelitve minimalnih stopenj za dodeljevanje sredstev za vsak sklad – na ravni EU –, da bi zagotovili sprejemljivo in razumno ravnovesje med sredstvi, ki so jim dodeljena. Komisija bi morala spodbujati države članice, da se iz obstoječih najboljših praks učijo, kako povezovati možnosti ESRR in ESS na lokalni ravni. Zgled za to je skupni odbor za upravljanje programov za ESRR in ESS. Ta pristop je pripomogel h kar največji okrepitevi vpliva ESRR in ESS na terenu ter k spodbujanju njunega medsebojnega dopolnjevanja;

33. priporoča, da se v okviru sprememb v zvezi z upravičenimi (in neupravičenimi) stroški posameznih skladov preverijo pravila v zvezi z navzkrižnim financiranjem, da bi ga poenostavili tako za upravičence kot za organe, pristojne za njegovo izvajanje;

34. prav tako meni, da je močnejše poudarjanje rezultatov skupaj s krepitvijo ozemeljske razsežnosti, učinkovitejši dejavnostmi komuniciranja in močnejšo povezavo z integriranim regionalnim načrtovanjem učinkovito orodje za izboljšanje prepoznavnosti ESS v očeh evropskih državljanov in njegovega vpliva na različne družbene in gospodarske sisteme. Odbor predlaga, da se medsebojno dopolnjevanje ESS in ESRR spodbuja z metodami pametnega komuniciranja na lokalni ravni, na primer tako, da komunikacijske strategije za ESRR in ESS ureja en sam organ. Na tak način je bilo mogoče partnerjem v nekaterih regijah ponazoriti koristi strategij programa, ki imajo skupne cilje, čeprav so bili ukrepi različno usmerjeni.

ODBOR REGIJ

Poenostavitev sistema upravljanja in njegova usmeritev k rezultatom

35. meni, da bo moral biti sistem upravljanja in nadzora manj odvisen od zahtev po upoštevanju formalnih postopkov (formalne skladnosti) in ciljev črpanja virov ter se bolj usmerjati h ključnim vidikom: preverjanju dejanskih rezultatov in spoštovanju časovne razporeditve uresničevanja, ob spodbujanju ocene vpliva financiranih ukrepov na podlagi nasprotnih dejstev, da bi tako ugotovili, kaj zares deluje in kaj ne;

36. meni, da je za ESS po letu 2013 treba nadaljevati s procesom poenostavitve izvajanja ukrepov, ki se sofinancirajo v okviru operativnih programov. Ta proces se je začel v okviru sedanjega programskega obdobja z uvedbo upravičenih stroškov v skladu s čl. 11(3) b) Uredbe (ES) št. 1081/2006 (posredni stroški, navedeni na osnovi pavšala, fiksni stroški, izračunani z uporabo standardnih tabel stroškov na enoto, pavšalni zneski), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 396/2009. Cilj je izboljšati in okrepiti poenostavitev postopkov za upravljanje in nadzor poslov z namenom racionalizacije in zmanjšanja birokratskih in upravnih bremen za upravičence do sredstev ESS in organe, odgovorne za upravljanje. Učinkovitejšo uporabo ESS bo lahko spodbujalo še posebej sprejetje postopkov za nadzor, namenjenih ocenjevanju dejavnosti – v smislu količinskih in kakovostnih rezultatov – sofinanciranih kot neposredna posledica že omenjene uvedbe upravičenih stroškov (fiksni stroški, izračunani z uporabo standardnih tabel stroškov na enoto, pavšalni zneski);

37. prav tako meni, da je učinek ukrepov, ki jih financira ESS, težje merljiv kot druge vrste ukrepov, in zato meni, da je koristno razviti in uporabljati kazalnike uspešnosti, ki bi omogočali boljše spremljanje učinkov dejavnosti, ki jih financira

ESS, ne samo v finančnem smislu, ampak predvsem z vidika izboljšanja življenjskih in delovnih razmer ljudi, ki imajo od teh dejavnosti neposredno korist. Kazalniki morajo biti jasno opredeljeni, lahko merljivi in določljivi ter uporabljani enotno;

38. se v tem okviru sklicuje na mnenje Odbora regij o merjenju napredka preko meja BDP,⁽¹²⁾ ki je poudarilo, da je treba BDP nujno dopolniti z merili, ki zajemajo gospodarske, družbene in okoljske vidike, ustvariti globalni okoljski indeks in izvesti družbeno raziskavo, usklajeno na evropski, nacionalni in regionalni ravni.⁽¹³⁾ Poudarja, da mora izbira teh kazalnikov in njihove vsebine temeljiti na širokem sodelovanju lokalnih in regionalnih skupnosti, držav članic in EU, v procesu razprave od spodaj navzgor, ki naj z združevanjem omogoči doseganje ciljev in zagotavlja legitimnost političnemu delovanju EU tako, da bi se državljani v večji meri vključevali v prizadevanja za izhod iz krize ter za ohranjanje okolja in kakovosti življenja;

39. meni tudi, da so ocene – tako kvantitativne kot kvalitativne – v zvezi z ukrepi usmerjanja, ki se izvajajo z neposrednimi anketami, ne pa posredno na podlagi upravnih informacij, dobra praksa, ki jo kaže okrepiti;

40. poudarja, da so ocene usmerjanja nasploh pomagale razumeti učinkovitost v smislu zaposlovanja, doseženega z ukrepi usposabljanja v obdobju šestih mesecev do enega leta, in so v posebnih primerih zelo jasno pokazale pomen celostnih poti usposabljanja in/ali raziskav z neposrednimi izkušnjami v podjetjih ali raziskovalnih središčih;

41. ugotavlja povečano preglednost pri izvajanju programov Skupnosti, vendar v pomembni meri tudi pogosto nepotrebne obremenitve, ki povzročajo visoke upravne stroške in zamude pri izvajanju programov;

⁽¹²⁾ Merjenje napredka preko meja BDP, poročevalec Álvarez Areces, CdR 163/2010.

⁽¹³⁾ Dežela Umbrija si je zagotovila orodja za merjenje družbenega in gospodarskega napredka dežele (in torej merjenje, ki presega BDP) s pripravo **večdimenzionalnega kazalnika inovativnosti, razvoja in socialne kohezije**, ki je orodje za spremljanje zakonodajnega procesa. Poleg tega je – na podlagi evropskega modela **Evropskega sistema inovacijskih kazalnikov** (European Innovation Scoreboard, EIS), ki ga je pripravila Evropska komisija, ustvarila **RUICS (Regione Umbria Innovation & Competitiveness Scoreboard, sistem kazalnikov inovativnosti in konkurenčnosti dežele Umbrije)**, s katerim namerava vsako leto s pomočjo kazalnikov, posodobljenih v celotnem zgodovinskem nizu z najnovejšimi razpoložljivimi podatki, določati položaj Umbrije na področju inovativnosti in konkurenčnosti v primerjavi z vsemi drugimi italijanskimi deželami.

42. zato priporoča, naj postopki nadzora ne bi bili takšni, da bi zmanjševali učinkovitost programov, in naj bodo upravna bremena skladna s potrebo po racionalnem in učinkovitem izvajanju programov, ob hkratnem zagotavljanju dobrega in pravilnega upravljanja s pomočjo jasnih in preprostih pravil, ki ne dopuščajo različnih in nasprotujočih si razlag, v skladu z merili sorazmernosti in ugodnega celotnega razmerja med stroški in koristmi glede na načrtane cilje;

43. meni, da je treba okrepiti odgovornost organov upravljanja pri opredelitvi ustreznih postopkov v skladu z različnimi nacionalnimi in regionalnimi ureditvami, ob zmanjšanju stopenj nadzora, ki objektivno težijo k znatnemu podaljševanju tehnično-upravnih postopkov in povečujejo bremena za upravičence.

V Bruslju, 1. aprila 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Mnenje Odbora regij – Akt za enotni trg

(2011/C 166/09)

ODBOR REGIJ

- močno obžaluje, da trije sklopi na splošno niso uravnoteženi glede števila predlaganih ukrepov, vrste ukrepov, jasnosti vsebine in tudi doseženega napredka pri izvajanju ukrepov; Komisijo poziva, naj natančneje pojasni svoje predloge iz 2. in 3. sklopa, med drugim s predložitvijo smernic za pripravo zakonodajnih predlogov, da bi zagotovili enako natančnost kot pri predlogih iz 1. sklopa;
- Komisiji predlaga, da v okviru Akta za enotni trg uveljavi vse dosežke iz Lizbonske pogodbe, ki bi pomagali povrniti zaupanje državljanov EU v enotni trg, zlasti člen 3 PEU, ki določa nove socialne cilje za EU v zvezi z bojem proti socialni izključenosti in diskriminaciji, spodbujanjem pravice in socialne zaščite, enakostjo žensk in moških, solidarnostjo med generacijami ter zaščito otrokovih pravic, Listino temeljnih pravic, uporabo „horizontalne socialne klavzule“ in splošnim dostopom državljanov EU do osnovnih storitev v njihovem življenjskem okolju (člen 14 PDEU in Protokol 26);
- Evropski komisiji predlaga, naj zagotovi večjo razumljivost, zlasti v delu, posvečenem „povrnitvi zaupanja evropskih državljanov“, in v prvi sveženj ukrepov ob upoštevanju dosežkov Lizbonske pogodbe vključi vse predloge glede dostopa do osnovnih storitev, ki je ena največjih vsakdanjih težav evropskih državljanov; priporoča, da se v prvi sveženj ukrepov vključijo predlogi v zvezi z izvajanjem Listine o temeljnih pravicah (št. 29), reformo priznavanja poklicnih kvalifikacij in oblikovanjem „evropskega potnega lista usposabljanj“ (št. 33 in 35), izboljšanjem izvajanja direktive o napotitvi delavcev (št. 30), poenostavitvi predpisov v zvezi z javnimi naročili in storitvami splošnega gospodarskega pomena (št. 17 in 25), socialnim podjetništvom (št. 36), odpravljanjem fiskalnih ovir za državljane (št. 42) in dostopnostjo nekaterih osnovnih bančnih storitev (št. 40);
- predlaga, naj se oblikujejo tudi teritorialni pakti, v okviru katerih bi lokalne in regionalne oblasti z uporabo prožnega regionalnega pristopa svoje dejavnosti in financiranje osredotočile na izvajanje strategije Evropa 2020 in njenih vodilnih pobud. Poseben poudarek je treba nameniti projektom, ki spodbujajo družbene inovacije v posamezni regiji in imajo čim večji družbeni vpliv. Za uporabo teritorialnih paktov in njihovo vsebino veljajo merila za dodeljevanje sredstev EU za projekte.

Poročevalec	Jean-Louis DESTANS (FR/PES), predsednik generalnega sveta departmaja Eure
Referenčni dokument	Sporočilo komisije <i>K aktu za enotni trg</i> COM(2010) 608 konč.

I. SPLOŠNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. **pozdravlja** pobudo Komisije, da začne obsežno javno razpravo o predlogu dokumenta *K aktu za enotni trg*, ki temelji na visoko konkurenčnem socialnem tržnem gospodarstvu in zahtevi po resnični zavezanosti evropskih državljanov temu projektu; **meni**, da bi bil ta dokument lahko podlaga za pripravo časovnega načrta Evropske komisije do leta 2014 glede osrednjih notranjih politik Unije in da bo uspešnost Komisije ocenjena glede na dosežene rezultate na tem področju;

2. **se strinja** z ugotovitvijo Komisije na podlagi sklepov iz poročila Maria Montija, da državljani EU kažejo vse večjo in zaskrbljujočo „nenavdušenost“ do enotnega trga, in meni, da je treba to stanje nujno odpraviti z učinkovitim uresničevanjem enotnega trga, ki ni cilj sam po sebi, ampak instrument, ki mora prispevati k ciljem iz Lizbonske pogodbe;

3. **potrjuje** stališče Komisije, da mora enotni trg Evropski uniji omogočiti, da izkoristi priložnosti, ki jih ponuja globalizacija, uvede nova področja znanja in raziskav na podlagi digitalnega gospodarstva, zagotovi trajnostno rast za ustvarjanje delovnih mest za vse ter spodbuja socialno blaginjo;

4. zato **podpira** pobudo Komisije, ki temelji na celovitem pristopu k enotnemu trgu in se ne omejuje zgolj na zapolnitev manjkajočih členov v verigi;

5. **poziva k** odpravi ovir za digitalni enotni trg. Potrebno je takojšnje ukrepanje, da omogočimo rastoč, uspešen in dinamičen vseevropski trg za ustvarjanje in razširjanje zakonitih digitalnih vsebin in spletnih storitev. S tem bi omogočili ustanavljanje novih svetovnih podjetij, konsolidacijo že obstoječih in s tem hitro povečanje števila delovnih mest na podlagi evropske kulture ter strokovnega znanja, evropskim podjetjem pa zagotovili vse večji delež na svetovnem trgu digitalnih vsebin in storitev;

6. **podpira** pristop Komisije, ki namerava ponovno vzpostaviti ravnotežje na področju enotnega trga na podlagi treh sklopov: sklopa o gospodarstvu za podporo rasti podjetij, sklopa o socialnem področju za vnovično pridobitev zaupanja državljanov EU in sklopa o boljšem upravljanju;

7. vendar močno **obžaluje**, da trije sklopi na splošno niso uravnoteženi glede števila predlaganih ukrepov, vrste ukrepov, jasnosti vsebine in tudi doseženega napredka pri izvajanju ukrepov; Komisijo poziva, naj natančneje pojasni svoje predloge iz 2. in 3. sklopa, zlasti s predložitvijo smernic za pripravo zakonodajnih predlogov, da bi zagotovili enako natančnost kot pri predlogih iz 1. sklopa;

8. **poudarja** potrebo po strukturni uskladitvi Akta za enotni trg s strategijo Evropa 2020. Akt za enotni trg namreč nima oblike platforme, ki jo ima strategija Evropa 2020, in ga Komisija obravnava zgolj kot preprost „vzvod“ za omenjeno strategijo – tako kot trgovinsko politiko ali splošno finančno podporo Unije. Poleg tega OR z obžalovanjem ugotavlja, da prednostne naloge za spodbujanje rasti podjetij (močna, trajnostna in pravična rast) niso v skladu s prednostnimi nalogami za spodbujanje rasti iz strategije Evropa 2020;

9. Komisiji **predlaga**, da v okviru Akta za enotni trg uveljavi vse dosežke iz Lizbonske pogodbe, ki bi pomagali povrniti zaupanje državljanov EU v enotni trg, zlasti člen 3 PEU, ki določa nove socialne cilje za EU v zvezi z bojem proti socialni izključenosti in diskriminaciji, spodbujanjem pravice in socialne zaščite, enakostjo žensk in moških, solidarnostjo med generacijami ter zaščito otrokovih pravic, Listino temeljnih pravic, uporabo „horizontalne socialne klavzule“ in splošnim dostopom državljanov EU do osnovnih storitev v njihovem življenjskem okolju (člen 14 PDEU in Protokol 26).

Močna, trajnostna in pravična rast za podjetja

ODBOR REGIJ

10. **je prepričan**, da lahko enotni trg uspešno deluje samo, če so podjetja konkurenčna in če trg ustvarja socialne koristi za državljane EU;

11. **obžaluje**, da se v poglavju sporočila, ki obravnava rast podjetij, kot se zdi, pozornost namenja zgolj zasebnim podjetjem, čeprav je oživitev enotnega trga bistvenega pomena za socialno gospodarstvo. Pri načrtovanju ukrepov je treba upoštevati tako položaj lokalnih in regionalnih oblasti kot tudi pogoje za razvoj lokalnih podjetij;

12. **meni**, da je storitveni sektor ključnega pomena za gospodarsko okrevanje EU, saj zajema 70 % vseh delovnih mest in vseh neto ustvarjenih delovnih mest na enotnem trgu;

13. **poudarja**, da direktiva o storitvah prispeva k uresničevanju enotnega trga, vendar je njeno izvajanje v številnih državah članicah oteženo, in Komisijo **poziva**, naj še pred oblikovanjem novih zakonodajnih ukrepov na tem področju nadaljuje proces vzajemnega vrednotenja ob tesnem sodelovanju lokalnih in regionalnih oblasti, ki organizirajo in ponujajo najpomembnejše storitve;

14. **poudarja** vlogo lokalnih in regionalnih oblasti ter zbornic pri vzpostavljanju storitev „vse na enem mestu“, ki so bistvena sestavina direktive o storitvah in ponudnikom storitev omogočajo, da pridobijo vse ustrezne informacije in vse postopke izvedejo prek enotne dostopne točke;

15. Komisijo **poziva**, naj kot prednostno nalogo izvede obsežno analizo posledic liberalizacije storitev z vidika kakovosti storitev in delovnih mest, varnosti pri delu, stopnje kvalificiranosti zaposlenih, cen, teritorialne kohezije in dostopnosti ter predloži akcijski načrt na podlagi ugotovitev te analize v luči ciljev strategije Evropa 2020;

16. **podpira** predlog Komisije za pripravo statuta evropskih fundacij ob upoštevanju posebnega pomena teh fundacij za uspešno uresničitev visoko konkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva;

17. **pozdravlja** zavezanost Komisije, da še posebej upošteva potrebe MSP, ki so gonilo rasti in ustvarjanja delovnih mest ter njihove raznolikosti, vendar Komisijo **poziva**, naj okrepi instrumente za spodbujanje ustanavljanja novih podjetij, zlasti inovativnih in tehnoloških podjetij, ter instrumente financiranja za MSP in zagotovi, da se mehanizem jamstev iz Okvirnega programa za konkurenčnost in inovacije ohrani tudi po trenutnem obdobju financiranja;

18. **poudarja**, da je treba zmanjšati upravne obremenitve ne le za podjetja, temveč tudi lokalne in regionalne oblasti, ter Evropsko komisijo **poziva**, naj ta cilj v celoti upošteva pri pripravi svojih zakonodajnih predlogov, zlasti na področju storitev splošnega gospodarskega pomena, postopkov javnih naročil in koncesij v skladu z načeli samostojnega upravljanja lokalnih skupnosti, sorazmernosti in subsidiarnosti; glede predlogov za poenostavitev upravnih postopkov za javna naročila opozarja na mnenje OR o zeleni knjigi Komisije o modernizaciji politike EU na področju javnih naročil;

19. **pozdravlja** pobude Komisije na področju boljše pravne ureditve in zmanjšanja upravnih obremenitev za podjetja, zlasti v okviru dela skupine na visoki ravni pod predsedstvom g. Stoiberja, v kateri je sodeloval tudi OR. Hkrati pa meni, da boljša pravna ureditev ne pomeni nujno deregulacije in da te dejavnosti ne smejo nadomestiti demokratičnega procesa;

20. **poziva**, naj se Akt za mala podjetja oceni v tesni povezavi z gospodarskimi akterji, socialnimi partnerji ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi poudarili pomen najboljših praks na lokalni in regionalni ravni; **predlaga**, naj se ob podpori lokalnih in regionalnih oblasti za učinkovito izvedbo Akta kljub njegovi neobvezujoči naravi pripravi celovit program skupaj z natančnim časovnim razporedom in potrebnimi sredstvi v skladu s cilji iz strategije Evropa 2020; **poudarja** pomen uvedbe statuta evropske zasebne družbe za dejansko vključitev MSP v uresničevanje enotnega trga;

21. Komisijo **poziva**, naj okrepi prizadevanja na področju davčne politike EU, ki je bistven element celovitega pristopa k enotnemu trgu in nadaljnega povezovanja EU, predvsem tako, da pojasni okvir za DDV in predlaga izvajanje skupne konsolidirane osnove za davek od dobička pravnih oseb (CCCTB), da bi podjetjem olajšali poslovanje; v zvezi s tem **pozdravlja** namero Komisije, da v drugi polovici leta 2011 predstavi predlog o tej temi;

22. **se strinja** s Komisijo, da je varstvo intelektualne lastnine bistvenega pomena za delujoč enotni trg. Učinkovito varstvo intelektualne lastnine spodbuja inovativnost in ustvarjalnost, konkurenčnost in ustvarjanje delovnih mest. Odbor Komisijo **poziva**, naj predloži celovito strategijo na področju intelektualne lastnine, ki mora biti jamstvo za večje razširjanje del in znanj ob spoštovanju legitimnih pravic ustvarjalcev. V zvezi s tem bi bilo zanimivo na primer proučiti sistem za prosto uporabo avtorskih del (*Creative Commons*) in njegov sistem licenc, ki se vse bolj uporablja na digitalnem področju in v ustvarjalni industriji;

23. decembra 2010, ki odpira pot „okrepljenemu sodelovanju“ med čim večjim številom držav članic z namenom oblikovanja enotnega patenta v EU. Ta sistem enotnega patentnega varstva bi državam članicam, ki to želijo, omogočil, da uvedejo patent, ki bi ga bilo mogoče pridobiti ob predložitvi enega samega zahtevka in ki bi bil veljaven v vseh sodelujočih državah; **pozdravlja** sklep Sveta z dne 10. marca 2011, ki je odobril začetek okrepljenega sodelovanja na tem področju;

24. **poudarja**, da je treba napredovati v smeri enotnega zelenega trga za novonastale ekološke in nizkoogljične tehnologije, storitve in proizvode, in sicer na podlagi razvoja standardov za emisije CO₂, ki bi veljali za vso EU; **vztraja**, da morajo jasni standardi in označevanje energetske učinkovitosti proizvodov postopoma postati obvezni v vsej Uniji. Pri pripravi splošnih evropskih standardov je treba upoštevati, da bi se zaradi teh standardov lahko zvišali stroški za mala in srednje velika podjetja;

25. **poziva** Komisijo, naj se v predlogih na področju prometa, zlasti v prihodnji beli knjigi o prometni politiki, ne omeji zgolj na odpravo še obstoječih ovir, ki so bile ugotovljene v različnih nacionalnih načinih in sistemih prevoza, ampak vanje vključi tudi okoljski cilj ter problematiko dostopnosti in vseevropskega omrežja; pri tem je treba posebno pozornost nameniti položaju obrobnihih regij, saj so povezava teh regij z osrednjimi evropskimi osmi ter interoperabilnost in vključitev njihovih omrežij v evropsko bistvenega pomena za uresničitev resničnega in učinkovitega enotnega trga. Še posebej pa je treba spodbujati uporabo digitalne tehnologije pri inovacijah na področju pametnih prometnih sistemov ter njihovo preskušanje in široko uporabo na podlagi testnih rezultatov;

26. **poudarja**, da je vseevropska infrastruktura pogosto sad politik in investicijskih načrtov, ki se pripravljajo na nacionalni ravni v državah članicah, zato je infrastruktura preveč omejena na nacionalni geografski okvir;

27. **meni**, da je nujno omogočiti uvedbo obveznih evropskih projektnih obveznic (project bonds), da bi financirali obsežne projekte s srednjeročnimi ali dolgoročnimi gospodarskimi učinki. S tem mehanizmom bi povečali prepoznavnost ukrepov EU, zlasti pa njihovo učinkovitost. Mehanizem ima lahko zelo koristen vpliv na dinamiko notranjega trga in prispeva h krepitvi teritorialne kohezije;

28. **poudarja**, da morajo evropske projektne obveznice strukturne sklade dopolnjevati in ne zamenjati;

29. **poziva** Komisijo, naj čim prej pripravi predloge, kako bi bilo mogoče vzpostaviti povezana omrežja za oskrbo z energijo na ravni EU, da bi tako zagotovili zanesljivo oskrbo z energijo za vse državljane EU. Odbor želi, da bi ti predlogi zajemali tudi tiste regije EU, ki so v geografsko neugodnem položaju, kot so otoki in gorske regije;

30. **poziva**, naj se podrobneje preuči zamisel o euroobveznicah (*Euro-bonds*), ki bi z združitvijo dela javnega dolga vsem državam članicam območja eura omogočile, da posojila najemajo po trenutno najugodnejših obrestnih merah, omejile špekulacije glede nacionalnih posojil in prispevale k večji kakovosti pri usklajevanju proračunskih politik;

31. **meni**, da je treba predloge o elektronskem poslovanju in spletnih javnih naročilih povezati z vprašanjem hitrega in ultra hitrega širokopasovnega dostopa ter financiranja infrastrukture na celotnem ozemlju EU. Posebno pozornost je treba nameniti temu, da bodo vključene regije, ki so v geografsko neugodnem položaju in v katerih bi razvoj takšnih omrežij močno spodbudil gospodarski razvoj;

32. **opozarja**, da sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi ponuja veliko možnosti za večjo učinkovitost in s tem koristi za državljane. Evropsko komisijo poziva, naj upravno sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi oblastmi v skladu z načeli Pogodbe o delovanju Evropske unije obravnava kot nacionalne odločitve organizacijske narave, za katere ne veljajo predpisi o javnih naročilih;

33. **poudarja**, da so zlasti za lokalne in regionalne oblasti predpisi Unije o javnih naročilih zelo pomembni. **Izraža obžalovanje**, da je Komisija v razlagalnem sporočilu o oddaji naročil, ki so pod mejnimi vrednostmi, žal pokazala premalo posluha za vprašanja lokalnih in regionalnih oblasti, ter **vztraja**, da je zato v prihodnjih razpravah o tej temi treba poiskati rešitve, ki bodo zagotovile pravno varnost za lokalne in regionalne oblasti, čim večjo preglednost in enostavnost postopkov izbire in oddaje javnih naročil, zlasti takrat, ko želi naročnik omejiti število kandidatov, pozvanih k vložitvi ponudbe;

34. **meni**, da je treba okrepiti zunanjo razsežnost enotnega trga na podlagi načela vzajemnosti, da bi enotni trg postal „bazni tabor“ za spoprijemanje z globalizacijo in pripravo podjetij na mednarodno konkurenco, ter zato **podpira** vse pobude Komisije za usklajevanje mednarodnih standardov in standardov EU, zlasti socialnih in okoljskih; v nasprotnem primeru bi se lahko zaradi evropskih standardov zmanjšala konkurenčnost gospodarstva EU;

35. **poziva**, naj se v zakonodaji EU upoštevajo obveze glede dostopa na trg, ki jih je EU prevzela v okviru sporazuma o vladnih naročilih (STO). S tem bi zagotovili potrebno jasnost in pravno varnost za naročnike;

36. **opozarja**, da enotni trg ponuja možnosti na področju zaposlovanja, rasti in konkurenčnosti – zlasti v zvezi s trgovino s storitvami – ter da je treba začeti izvajati odločne strukturne spremljevalne politike za polno izkoriščanje teh možnosti. Odločno vztraja, da je treba ta vidik čim prej vključiti v akt za oživetev enotnega trga v povezavi z okrepljeno kohezijsko politiko, ki je tudi politika podpore konkurenčnosti EU, saj je to obvezna sestavina enotnega trga, instrument za izboljšanje življenjskega standarda in bistveno sredstvo za povezavo strategij regionalnega razvoja z evropskimi prednostnimi političnimi nalogami EU iz strategije Evropa 2020;

37. **poudarja** pomen industrije v gospodarstvu EU, ki krije 85 % stroškov za raziskave in razvoj podjetij ter je glavno gonilo povpraševanja po storitvah, in Komisijo poziva, naj ta vidik okrepi v končnem predlogu akta za enotni trg in ga ustrezno poveže z vodilno pobudo o industrijski politiki za dobo globalizacije;

38. **meni** tudi, da politika konkurence odločilno prispeva k sposobnosti podjetij v EU, da se soočijo z izzivi globalizacije, na primer glede spojitve in združevanj, sodelovanja med podjetji, prenosa znanja in tehnologije, podpore izvozu in inovacijam, pa tudi glede birokratskih in upravnih ovir za MSP; **izraža obžalovanje**, da v sporočilu politika konkurence ni omenjena, prav tako tudi ne povezava med cilji politike konkurence in Aktom za enotni trg, ter **poudarja**, da mora politika konkurence prispevati k visoko konkurenčnemu socialnemu tržnemu gospodarstvu;

39. **meni**, da prednosti notranjega trga niso enakomerno razporejene med posamezne regije v Evropi. To zadeva predvsem najbolj oddaljene regije, ki zaradi resnih omejitev, s katerimi se srečujejo, težje izkoristijo prednosti notranjega trga; zato priporoča diverzifikacijo evropske politike na področju notranjega trga v skladu s členom 349 PDEU, zlasti glede zagotavljanja storitev splošnega pomena in pojasnitve okvira za DDV.

Evropski državljani v središču enotnega trga

ODBOR REGIJ

40. **izraža obžalovanje**, da se to sporočilo ne osredotoča dovolj na vsakdanje težave državljanov EU v njihovem življenjskem okolju (zaposlovanje, stanovanje, izobraževanje, zdravje, prevoz itd.) in da Evropska komisija ni uveljavila vseh dosežkov iz Lizbonske pogodbe;

41. **meni**, da je evropski model, zlasti njegov socialni vidik, vir dolgoročne konkurenčnosti: spodbujanje motiviranih in uspešnih kvalificiranih delavcev ter podjetnikov, delodajalcev in raziskovalcev bo vedno bolj ključno za dolgoročno konkurenčnost na podlagi inovativnosti in kakovosti;

42. **priznava** velik pomen izobraževanja in usposabljanja za ustanavljanje podjetij, ki zagotavljajo rast, delovna mesta in socialno vključevanje, ki so pogoji za uspeh enotnega trga;

43. **podpira** predlog, da se oblikuje okvir kakovosti za pripravnštvo, ki je lahko odločilen za vključevanje mladih v Evropi na trg dela in njihovo mobilnost. Ta okvir, pripravljen s pomočjo socialnih partnerjev, bi zagotavljal minimalno raven pravic in obveznosti na področju delovnih pogojev in socialnega varstva ter vseboval določbe o plačilu ali drugih oblikah nadomestil za pripravnike, ki bi se razlikovala glede na prihodke v posamezni državi članici;

44. **meni**, da je treba spodbujati povezovanje in priznavanje diplom med državami članicami, ne da bi pri tem oblikovali

enotni evropski model izobraževanja. Vendar pa meni, da bi bilo treba cilj Evropske komisije, da posodobi direktivo o poklicnih kvalifikacijah (Direktiva 2005/36/ES), uresničiti samo na podlagi temeljite ocene obstoječega sistema. Cilj bi moral biti poenostavitev obstoječih predpisov in večja povezanost poklicev v okviru enotnega trga;

45. v zvezi s tem **ponovno opozarja**, da svetovna konkurenca ter usmeritev v gospodarstvo znanja in storitveno gospodarstvo prinašata nove izzive za razvoj kvalifikacij in izobraževanje. Delovna mesta z zahtevanimi nižjimi kvalifikacijami in slabo plačano delo ne smejo ustvarjati nove skupine „zaposlenih revnih oseb“. Zato je treba socialne storitve nujno osredotočiti zlasti na podporo tistim, na katere se to nanaša, in sicer s pomočjo izobraževanja, pravičnega plačevanja in delovnih pogojev za vse ter z določbami za večjo socialno mobilnost;

46. **poudarja**, da je treba nujno upoštevati specifičnost nalog javnih služb. Prednostni pomen storitev splošnega gospodarskega pomena, vključno s socialnimi storitvami, kot javnih dobrin prispeva k uspehu visoko konkurenčnega socialnega tržnega gospodarstva; poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti strateško vlogo pri spodbujanju rasti v Evropi, zlasti glede na pomen javnega sektorja na podnacionalni ravni, ki predstavlja 17,2 % BDP EU in 221 milijard evrov naložb, zato mora EU podpreti razvoj teh storitev;

47. **opozarja**, da Protokol o storitvah splošnega pomena in člen 14 Pogodbe o delovanju Evropske unije priznavata hkrati posebnost in raznolikost storitev splošnega pomena, vključno s socialnimi storitvami splošnega pomena, in primarno pristojnost držav članic za njihovo zagotavljanje, izvajanje in organizacijo, ter kljub temu poudarja, da je za široko diskrecijo, ki jo morajo imeti v skladu z Lizbonsko pogodbo regionalne in lokalne oblasti, potrebna pravna podlaga sekundarne zakonodaje, ki določa interakcijo z drugimi politikami EU. V zvezi s tem obžaluje, da Komisija ni še ničesar storila v tej smeri glede na člen 14 PDEU, s čimer je odločanje o vprašanih, o katerih bi moral po demokratičnih načelih odločati zakonodajalec, prepustila Evropskemu sodišču;

48. **opozarja**, da pravo EU na različne načine učinkuje na nacionalne sisteme socialnih storitev. V preteklosti je EU z zakonodajo s področja javnih naročil, konkurence in državne pomoči močno posegala v oblikovanje storitev splošnega pomena na lokalni ravni, ne da bi ponudnikom in uporabnikom teh storitev zagotovila resnično pravno varnost;

49. **poudarja**, da je bilo na 3. forumu o socialnih pravicah splošnega pomena, ki ga je organiziralo belgijsko predsedstvo EU, predloženih 25 konkretnih predlogov za prilagoditev prava EU posebnostim organizacije in financiranja socialnih storitev splošnega pomena, zlasti na področju državnih pomoči in načina sklepanja pogodb. Komisiji **predlaga**, da te predloge uporabi, zlasti v okviru revizije svežnja Monti-Kroes in poenostavitve veljavne zakonodaje Skupnosti, pa tudi ob upoštevanju, da se te storitve izvajajo predvsem na lokalni ravni in da obstaja zelo gosta mreža akterjev, ki so odgovorni za spodbujanje izvajanja teh storitev na lokalni ravni in za lokalne prebivalce;

50. **izraža obžalovanje**, da v Aktu za enotni trg ni omenjen evropski status združenj, ki pa so vendarle ključni socialni in ekonomski akterji, zlasti na področju socialnih storitev splošnega pomena;

51. **poudarja**, da v skladu s sodno prakso Sodišča EU koncesije za storitve ne sodijo v področje uporabe direktiv o javnih naročilih, ampak pod splošna načela iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (prepoved diskriminacije, načelo enake obravnave in preglednost), in da mora biti javnim naročnikom omogočeno, da storitve zagotavljajo na podlagi koncesije, če menijo, da je to najboljši način zagotavljanja te storitve splošnega pomena, in sicer tudi v primeru, ko je tveganje, povezano z uporabo storitev, četudi zelo omejeno, v celoti preneseno na imetnika koncesije⁽¹⁾. Zato **meni**, da ta sodna praksa zagotavlja ustrezno podlago za konsolidacijo zakonodaje, da bi ohranili ta status quo, in **nasprotuje** enotnemu postopku oddaje koncesij, ki bi oviral svobodo pri organiziranju in upravljanju lokalnih oblasti, zlasti z uveljavitvijo zahteve Skupnosti po predhodni objavi;

52. **meni**, da prosti pretok delavcev in storitev ne sme povzročiti socialnega dampinga. Štiri svoboščine enotnega trga je treba uskladiti s horizontalno socialno klavzulo, ki jo uvaja Lizbonska pogodba (člen 9 PDEU);

53. **poziva** Komisijo, da v skladu s členom 9 Pogodbe o delovanju Evropske unije in predlogom 29 Akta za enotni trg nemudoma izvede predhodno in poglobljeno oceno socialnega učinka vseh predlogov zakonodaje o enotnem trgu; izraža pripravljenost prispevati k delu Komisije in tako uporabiti regionalno znanje pri ocenah učinka, zlasti s sodelovanjem platforme OR za spremljanje strategije Evropa 2020 in mreže za subsidiarnost;

54. **ugotavlja**, da sedanje tolmačenje in izvajanje direktive o napotitvi delavcev prinašata težave glede spoštovanja temeljnih pravic in načela prostega pretoka delavcev; **izraža zadovoljstvo**, da so se službe Komisije, skupaj z državami članicami

in socialnimi partnerji, kot opazovalci, vključile v skupino strokovnjakov na visoki ravni za izvajanje te direktive, ki preučuje sedanje težave; **meni**, da je treba pri reviziji direktive upoštevati sklepe skupine strokovnjakov na visoki ravni ter pojasniti, kakšna sta ustrezna raven zaščite in manevrski prostor, ki ga morajo imeti socialni partnerji in države članice v primeru začasne mobilnosti delavcev.

Sredstva za dobro upravljanje enotnega trga

ODBOR REGIJ

55. močno **obžaluje** razkorak med ciljem dobrega upravljanja in predlaganimi ukrepi. V okviru skupnih prizadevanj za okrepitev notranjega trga bi bilo treba vsekakor upoštevati povezavo z lokalno in regionalno ravno, ne pa se osredotočati predvsem na odnose med nacionalnimi upravami in upravo EU;

56. **poudarja**, da imajo lokalne in regionalne oblasti v okviru enotnega trga dvojno vlogo. Z vidika svojih pooblastil, pristojnosti in politik imajo vidno vlogo pri izvajanju enotnega trga. Poleg tega so državljanom EU najbližje, saj zagotavljajo različne storitve za prebivalce. Tako lahko najbolj prepoznajo nespornosti, ki jih ustvarja enotni trg, in se odzovejo na pričakovanja državljanov. Lokalne in regionalne oblasti se zato ne smejo obravnavati zgolj kot prenašalke pri uresničevanju enotnega trga (izvajanju) od zgoraj navzdol, ampak morajo imeti tudi vlogo prenašalk od spodaj navzgor (seznanjanje s pričakovanji državljanov) ter tako prispevati k opredelitvi ravnovesja na enotnem trgu in zagotoviti zavezanost državljanov enotnemu trgu. To je pomembno pri opredeljevanju celovite strategije za oživitev enotnega trga, pa tudi pri nadaljnjem pregledu vseh 50 predlogov, ki jih bo predstavila Komisija;

57. **meni**, da je glede na število vpletenih akterjev z različnih ravni upravljanja in raznolikost zakonodajnih instrumentov s predložitvijo Akta za enotni trg zagotovljen primeren politični forum za učinkovito izvedbo načel upravljanja na več ravneh;

58. **podpira** pripravljenost Evropske komisije, da proces vzajemnega ocenjevanja direktive o storitvah razširi tudi na drugo ključno zakonodajo na področju enotnega trga, hkrati pa poudarja, da bo ocena učinkovito izvedena, če bodo v postopek vključene tudi druge zainteresirane strani, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi na področjih, ki so zanje pomembna, da bi to postal večstranski postopek. **Predlaga**, naj se ta postopek prednostno izvede za vse pobude Komisije glede javnih naročil, koncesij za storitve, storitev splošnega pomena, učinkovitega izvajanja Listine temeljnih pravic in mobilnosti delavcev;

⁽¹⁾ Sodba z dne 10. septembra 2009 v zadevi C-206/08, točke 72–75.

59. **predlaga**, naj se organizirajo regionalni forumi o notranjem trgu, usmerjeni v osnovne potrebe evropskih državljanov in pogoje za njihov dostop – v njihovem življenjskem okolju – do storitev, povezanih z njihovimi bistvenimi potrebami: zaposlovanja, usposabljanja, stanovanj, izobraževanja, prevoza, zdravstvenih storitev itd.;

60. **meni**, da predvsem EZTS zagotavljajo čezmejno preskušanje inovativnih praks na področju notranjega trga in zadovoljevanje osnovnih potreb državljanov;

61. **opozarja**, da neformalna orodja za reševanje težav, zlasti mreža Solvit, še vedno niso dovolj prepoznavna pri podjetjih in državljanih. Zato je treba izvesti strukturirano kampanjo obveščanja, da se MSP in državljanji seznani s temi mehanizmi in zunajsoodnimi rešitvami, ki jih omogočajo, ter da jim zagotovijo sredstva in dodatno osebje;

62. vse lokalne in regionalne oblasti **poziva**, naj se vključijo v sistem obveščanja o notranjem trgu, ki prispeva k dobremu delovanju notranjega trga in ustvarja prostor za sodelovanje in izmenjave med oblastmi različnih držav članic, Komisijo pa spodbuja, naj izvajanje tega sistema ne omeji zgolj na direktivo o storitvah in direktivo o priznavanju poklicnih kvalifikacij.

II. SKLEPNE UGOTOVITVE

Za pakt, ki bo uresničil trenutno pomembne strateške izzive

ODBOR REGIJ

63. **meni**, da je treba zaradi strateške narave trenutnih izzivov preseči okvir predlogov Komisije in – kot je predlagal Mario Monti v svojem poročilu predsedniku Barroso – skleniti pravi pakt med vsemi institucijami Skupnosti, državami članicami, njihovimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi, evropskimi državljani in podjetji, da bi skupaj ustvarili visoko konkurenčno socialno tržno gospodarstvo, ki se bo sposobno trajnostno odzvati na izzive;

64. **predlaga**, naj se pakt sklene na podlagi načel ravnotežja, predvidenih v Pogodbah, med učinkovitim izvajanjem temeljnih svoboščin enotnega trga, zagotavljanjem temeljnih pravic evropskih državljanov, spoštovanja načel kohezije in solidarnosti med evropskimi državljani in dobre izvedbe nalog, ki jih javne oblasti, vključno z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, zaupajo službam splošnega pomena, da bo vsem zagotovljen dostop do osnovnih storitev;

65. **meni**, da mora biti pakt razumljiv državljanom in njihovim MSP ter Komisiji služiti za podlago pri opredelitvi omejenega števila vodilnih pobud v njenem svežnju 50 predlogov, tako da se poveča prepoznavnost teh pobud pri državljanih in njihovih MSP, zlasti z vidika dejanskega učinka pobud na njihove življenjske in delovne pogoje v njihovem življenjskem okolju in na njihovem področju dela;

66. **predlaga**, naj se te vodilne pobude posebej spremljajo z vidika njihovega izvajanja in dejanskega učinka na življenje državljanov in MSP ter obsežnega obveščanja javnosti, potrebnega za razumljivost pakta in njegovih glavnih smernic izvajanja;

67. Evropski komisiji **predlaga**, naj zagotovi večjo razumljivost, zlasti v delu, posvečenem „povrnitvi zaupanja evropskih državljanov“, in v prvi sveženj ukrepov ob upoštevanju dosežkov Lizbonske pogodbe vključi vse predloge glede dostopa do osnovnih storitev, ki je ena največjih vsakdanjih težav evropskih državljanov; **priporoča**, da se v prvi sveženj ukrepov vključijo predlogi v zvezi z izvajanjem Listine o temeljnih pravicah (št. 29), reformo priznavanja poklicnih kvalifikacij in oblikovanjem „evropskega potnega lista usposabljanj“ (št. 33 in 35), izboljšanjem izvajanja direktive o napotitvi delavcev (št. 30), poenostavitvi predpisov v zvezi z javnimi naročili in storitvami splošnega gospodarskega pomena (št. 17 in 25), socialnim podjetništvom (št. 36), odpravljanjem fiskalnih ovir za evropske državljane (št. 42) in dostopnostjo nekaterih osnovnih bančnih storitev (št. 40);

68. **predlaga**, naj se poleg pakta, ki se uporablja za vse udeležene strani, kot je navedeno zgoraj, oblikujejo tudi teritorialni pakti, v okviru katerih bi lokalne in regionalne oblasti z uporabo prožnega regionalnega pristopa svoje dejavnosti in financiranje osredotočile na izvajanje strategije Evropa 2020 in njenih vodilnih pobud. Poseben poudarek je treba nameniti projektom, ki spodbujajo družbene inovacije v posamezni regiji in imajo čim večji družbeni vpliv. Za uporabo teritorialnih paktov in njihovo vsebino veljajo merila za dodeljevanje sredstev EU za projekte;

69. **meni**, da bi morala Komisija na podlagi člena 349 PDEU izvesti dodatno in stvarno študijo ter pri tem upoštevati pomanjkljivosti in težave, s katerimi se srečujejo najbolj oddaljene regije, ko se želijo vključiti na evropski notranji trg, izkoristiti njegove prednosti in izpolniti cilje strategije Evropa 2020.

V Bruslju, 1. aprila 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

III

(Pripravljalni akti)

ODBOR REGIJ

89. PLENARNO ZASEDANJE 31. MARCA IN 1. APRILA 2011

Mnenje Odbora regij – Sezonsko delo in premestitve znotraj podjetja

(2011/C 166/10)

ODBOR REGIJ

- poudarja, da je treba delavcem iz tretjih držav na ozemlju EU zagotoviti pravno varnost, zakonitost ter pravično in enako obravnavo;
- poudarja, da so migracije tesno povezane z razvojem, in dodaja, da izseljevanje kvalificiranih delavcev ne sme imeti negativnih gospodarskih posledic (bega možganov) za države v razvoju. Zato pozdravlja dejstvo, da direktive spodbujajo krožne migracije, kar bi lahko pozitivno vplivalo na trge dela držav članic in razvoj držav izvora;
- se je z zanimanjem seznanil s postopki pregleda v nacionalnih parlamentih tako glede predlogov kot stališč in argumentov, ki so v njih izraženi; na podlagi lastne analize meni, da sta oba predloga v skladu z načelom subsidiarnosti; poudarja, da mora biti dodana vrednost zakonodaje EU v prvi vrsti v njeni zmožnosti, da nacionalnim sistemom preprečuje zniževanje pravic;
- ponavlja pomen pravice držav članic, da v skladu s Pogodbo določajo število dovoljenj, hkrati pa poudarja, da morajo države članice lokalne in regionalne oblasti vključiti v proces odločanja o tem, koliko državljanov tretjih držav bodo sprejele na svoje ozemlje in kakšna naj bo njihova poklicna usposobljenost;
- opozarja, da je treba obe direktivi izvajati ob spoštovanju načela prednostne obravnave v Skupnosti;
- kljub temu meni, da lahko sezonsko delo in premestitve znotraj podjetja pomembno prispevajo k okrevanju nekaterih gospodarskih in proizvodnih panog v Evropi.

Poročevalec

Graziano Ernesto MILIA (IT/PES), predsednik pokrajine Cagliari

Referenčna dokumenta

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav v okviru premestitev znotraj podjetja
COM(2010) 378 konč.

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav zaradi sezonskega dela

COM(2010) 379 konč.

I. SPLOŠNE UGOTOVITVE**ODBOR REGIJ**

1. pozdravlja oba predloga direktiv, ki ju je Evropska komisija pripravila o pogojih vstopa in bivanja sezonskih delavcev iz tretjih držav ter o premestitvah državljanov tretjih držav znotraj podjetja, vendar poudarja, da je oba predloga treba obravnavati v luči sedanje razprave o zakonitem priseljevanju v EU in da je poglobljen skladen pristop takšne politike, ki upošteva tudi socialne vidike tega vprašanja, da bi tako ustvarili pravno varnost in zagotovili enako obravnavo ter spoštovanje temeljnih pravic;

2. opozarja Komisijo, da se je treba boriti proti nezakonitemu priseljevanju in vsakršni obliki nezakonitega dela in izkoriščanja državljanov tretjih držav v EU. Bistvenega pomena je po mnenju OR, da se državljanom tretjih držav, ki delajo v EU zakonito, zagotovijo pogoji za delo in bivanje v skladu s temeljnimi pravicami in zakonodajo, enaka obravnava kot za državljane EU ter boljše in polno vključevanje v družbo. V zvezi s tem zahteva popolno in brezpogojno spoštovanje temeljnih pravic, ki jih določa Listina EU o temeljnih pravicah, in opozarja, da ima slednja od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe enako polno pravno veljavo kot ustanovne pogodbe;

3. poudarja, da je treba delavcem iz tretjih držav na ozemlju EU zagotoviti pravno varnost (v smislu opredeljenega zakonodajnega okvira), zakonitost (v smislu spoštovanja zakonodaje) ter pravično in enako obravnavo. Regije, podregionalne „vmesne“ ravni (npr. pokrajine) in občine (vključno s podeželjem) so prve ozemelske skupnosti, ki zaznajo gospodarski in socialni vpliv pritoka zakonitih in nezakonitih priseljencev na svoje območje. Lokalne in regionalne oblasti so odgovorne za to, da ljudem ponudijo obsežno ponudbo storitev (sprejem, zdravstvo, splošno izobraževanje in poklicno usposabljanje, stanovanja itd.). Zato bi morala Komisija poudariti njihovo vlogo na terenu in pri upravljanju teh tokov;

4. poudarja, da so lokalne, podregionalne in regionalne oblasti glavni akterji najnoveše strategije Evropa 2020 za obvladovanje izzivov gospodarske in finančne krize, podnebnih

sprememb in energetskih virov ter posledično tudi politike zaposlovanja v EU. Vse te teme so – kakor je razvidno iz obeh predlogov direktiv – tesno povezane s politiko priseljevanja;

5. poudarja, da je zakonito priseljevanje resda v skupni pristojnosti EU in držav članic, vendar je izvajanje te politike tesno povezano z drugimi politikami, navedenimi v predlogih direktiv, kot so politika dela, zaposlovanja, socialna politika, politika socialne varnosti, lokalnih javnih storitev in storitev splošnega pomena, stanovanjska politika in druge, za katere so v številnih državah članicah na decentralizirani ravni pristojni regionalni, podregionalni in lokalni organi oblasti. Ti imajo torej pomembno vlogo pri zbiranju informacij in statističnih podatkov za ocenjevanje veljavne zakonodaje in pripravi novih ukrepov politik preseljevanja, zato je potrebno tesno partnerstvo z njimi;

6. poudarja, da so migracije tesno povezane z razvojem, in dodaja, da izseljevanje kvalificiranih delavcev ne sme imeti negativnih gospodarskih posledic (bega možganov) za države v razvoju. Zato pozdravlja dejstvo, da direktive spodbujajo krožne migracije, kar bi lahko pozitivno vplivalo na trge dela držav članic in razvoj držav izvora ⁽¹⁾;

7. se zaveda, da lahko krožne migracije ustvarijo koristne povezave med državami izvora in državami gostiteljicami ter prispevajo k spodbujanju dialoga, sodelovanja in vzajemnega razumevanja; predlaga, da se pri spodbujanju takšnih povezav uporabijo že obstoječi instrumenti in institucionalne strukture, kot je pobuda Odbora regij Evro-sredozemska skupščina lokalnih in regionalnih oblasti (ARLEM);

8. vendar opozarja, da krožne migracije ne smejo biti nadomestilo za trajne migracije in da je treba ustvariti učinkovite načine, s katerimi bi olajšali vračanje priseljencev in preprečili nedovoljeno priseljevanje;

⁽¹⁾ Glej mnenji CdR 296/2007 in CdR 210/2008.

9. se je z zanimanjem seznanil s postopki pregleda v nacionalnih parlamentih tako glede predlogov kot stališč in argumentov, ki so v njih izraženi; na podlagi lastne analize meni, da sta oba predloga v skladu z načelom subsidiarnosti; poudarja, da mora biti dodana vrednost zakonodaje EU v prvi vrsti v njeni zmožnosti, da nacionalnim sistemom preprečuje zniževanje pravic, ko gre za zaščito sezonskih delavcev in delavcev, premeščenih znotraj podjetja;

10. meni, da je zakonodaja na ravni EU o premestitvah nekaterih ključnih zaposlenih znotraj podjetja potrebna zaradi razlik med zakonodajami posameznih držav članic, ko gre za sprejemanje državljanov tretjih držav in njihove pravice, ko so premeščeni znotraj podjetja, zaradi potrebe po reševanju čezmejnih primerov in zagotavljanja boljšega izpolnjevanja mednarodnih obveznosti, ki jih ima EU v okviru STO. Poleg tega meni, da bi takšna zakonodaja EU povečala privlačnost trga dela EU za visokokvalificirane migrante in s tem prispevala h konkurenčnosti celotnega gospodarstva EU;

11. meni, da je potrebna zakonodaja na ravni EU o sezonskih delavcih zaradi obstoječih razlik med zakonodajami posameznih držav članic, ko gre za sprejemanje državljanov tretjih držav kot sezonskih delavcev in njihove pravice, potrebe po zagotovitvi enakih minimalnih pravic in boju proti zlorabam in nezakonitemu priseljevanju;

12. ponavlja pomen pravice držav članic, da v skladu s Pogodbo določajo število dovoljenj, hkrati pa poudarja, da morajo države članice v skladu z načelom subsidiarnosti in upravljanja na več ravneh lokalne in regionalne oblasti vključiti v proces odločanja o tem, koliko državljanov tretjih držav bodo sprejele na svoje ozemlje in kakšna naj bo njihova poklicna usposobljenost ⁽²⁾;

13. se po preučitvi obeh predlogov z vidika načela sorazmernosti strinja z izbiro zakonodajnega instrumenta (v obeh primerih direktive), saj državam članicam pušča potrebni manevrski prostor, ko gre za pogoje izvajanja direktive na nacionalni ravni, in omogoča upoštevanje posebnosti in potreb vsake posamezne države članice ter nacionalnih, regionalnih in lokalnih organov, ki so pristojni za njeno pravilno izvajanje;

14. kljub temu meni, da bi lahko nekatere elemente predlogov natančneje preučili z vidika načela sorazmernosti: direktivi ne smeta nalagati nesorazmernih zahtev posameznikom, ki želijo vstopiti v EU kot sezonski delavci ali delavci, premeščeni znotraj podjetja, ali njihovim delodajalcem, niti ne smeta povzročati nepotrebnih stroškov ali bremen nacionalnim regionalnim ali lokalnim oblastem pri njunem izvajanju. V zvezi s slednjim je treba dodati, da je 30-dnevni rok, v katerem morajo organi obravnavati vlogo ter jo odobriti ali zavrniti, morebiti

prekratek in lahko organom v številnih državah članicah povzroči precejšnje upravno in finančno breme;

15. opozarja, da je treba obe direktivi izvajati ob spoštovanju načela prednostne obravnave v Skupnosti, zlasti z vidika državljanov novih držav članic, za katere še vedno veljajo prehodne določbe; v ta namen bi lahko državam članicam in njihovim organom dovolili, da opravijo t. i. preskus trga dela (labour market test), s katerim bi preverili, ali za posamezno delovno mesto ni kandidata iz EU; v zvezi s tem se ne strinja s Komisijo, da ni potreben preskus trga dela v primeru premestitev znotraj podjetja;

16. obžaluje precejšnjo zamudo, s katero je Komisija predstavila oba predloga: skoraj pet let po politični zavezi, saj sta predloga del zakonodajnega svežnja o zakonitem priseljevanju iz decembra 2005. Poleg tega obžaluje, da sta bila zaradi težav pri razpravi o „enotnem dovoljenju“ oba procesa, ki bi morala potekati vzporedno, ločena. Ravno tako obžaluje, da sta predloga nastala v času, ko je gospodarska in finančna kriza po statističnih podatkih EU močno prizadela nekatere panoge, kot so kmetijstvo, živinoreja in pašništvo ⁽³⁾, turizem in gradbeništvo, ki so glavna področja sezonskega dela, in ki le počasi okrevajo po krizi. Gospodarski položaj se je tako glede na leto 2005, ko so bile sprejete politične zaveze o tej temi, spremenil, in bi bilo treba posodobiti ekonomske in statistične podatke ter podatke o zaposlenosti v zvezi z vplivom sezonskega dela na evropsko gospodarstvo;

17. kljub pozni pripravi predlogov in dodatnem času, ki bo potreben za zakonodajni postopek v EU in zatem na nacionalni ravni, meni, da lahko sezonsko delo in premestitve znotraj podjetja pomembno prispevajo k okrevanju nekaterih gospodarskih in proizvodnih panog v Evropi.

SPECIFIČNA PRIPOROČILA V ZVEZI S PREDLOGOMA

ODBOR REGIJ

18. pozdravlja uvedbo enotnega postopka vloge za sezonske delavce in premestitve znotraj podjetja, kar bo koristno za poenostavitev in bo zagotovilo transparentnost in zanesljivost upravnih postopkov, vendar se strinja s stališči nekaterih poslancev Evropskega parlamenta, da bi bilo še bolj učinkovito in nezapleteno, če bi sezonske delavce in premestitve znotraj podjetja uvrstili v področje uporabe t. i. direktive o enotnem dovoljenju ⁽⁴⁾, zato poziva zakonodajalce, da si še naprej prizadevajo za to;

⁽³⁾ Pašništvo in proizvodnja mleka sta v številnih državah članicah žrtev velikega nihanja cen in zahtevata takojšnje mehanizme nadzora trga in stabilizacije cen ter večjo pogajalsko moč živinorejcev in pastirjev, ki so šibki člen te verige.

⁽⁴⁾ COM(2007) 638 konč.: predlog direktive o enotnem postopku obravnavanja vlog za državljane tretjih držav, da lahko prebivajo in delajo na ozemlju države članice, ter o skupnih pravicah za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici.

⁽²⁾ Glej mnenji CdR 296/2007 in CdR 201/2009.

19. se strinja s predlogi, da lahko država članica zavrne vlogo, če je bil bodoči delodajalec v skladu z nacionalno zakonodajo kaznovan za neprijavljeno in/ali nezakonito delo; vendar vztraja, da mora biti ta ukrep odvrčilen narave in sorazmeren, ne pa kar avtomatski; avtomatska izključitev bodočega delodajalca brez upoštevanja teže ali narave prekrška bi prizadela iskalce zaposlitve iz tretjih držav.

PRIPOROČILA V ZVEZI S PREDLOGOM O SEZONSKIH DELAVCIH ODBOR REGIJ

20. poudarja, da so žal sezonski delavci iz tretjih držav trenutno v nekaterih državah članicah žrtve izkoriščanja in da morajo delati in živeti v razmerah, ki ne ustrezajo zakonsko predpisanim standardom. Razlog za to je pogosto neupoštevanje nacionalne zakonodaje na področju dela in socialne varnosti v praksi. Predlog bi moral zato določiti jasno opredeljen pravni okvir, ki bi prispeval k boju proti vsem nezakonitim oblikam sezonskega dela in delavcem iz tretjih držav zagotavljal primerne delovne pogoje. Da pa bi se izognili morebitni zlorabi ali nespoštovanju predpisov, bo moral nov zakonodajni okvir vsebovati nadzorne mehanizme, kot so nadzorovanje delovnih in bivalnih razmer, ter sodelovanje med evropskimi, nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi v obliki celostnega upravljanja na več ravneh. V zvezi s tem OR priporoča, da se uredi tudi delovanje agencij za zaposlovanje, da bi preprečili zlorabe in izkoriščanja;

21. opozarja na pomembno vlogo in pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti ter OR pri preprečevanju in odpravljanju diskriminacije in dehumanizacije migrantskih sezonskih delavcev z vidika visoke stopnje negotove zaposlitve in ranljivosti, ki sta značilni za sezonsko delo;

22. z veseljem ugotavlja, da je bila sprejeta ideja vizumov za daljše obdobje in večkratni vstop, da bi olajšali krožno mobilnost, kar je OR predlagal v enem svojih prejšnjih mnenj ⁽⁵⁾;

23. poudarja, da bi bilo dobro bolje opredeliti področje uporabe predloga in s tem sektorje, za katere velja, da bi preprečili zlorabe na področju dovoljenj za sezonsko delo v panogah, ki ne morejo veljati kot sezonske, če upoštevamo značilnosti pravega sezonskega dela v Evropi, oziroma z vidika duha in ciljev tega predloga. V večini držav OECD je med priseljenci prevelik delež takih s pogodbo za določen čas. Delež priseljenec z začasno zaposlitvijo je zlahka za najmanj 50 % višji od deleža državljanov EU, zaradi česar je treba preprečiti nespoštovanje predpisov in zlorabo sezonskega dela za legalizacijo oblik dela, ki so drugačne narave in začasne;

24. pozdravlja dejstvo, da bodo delodajalci na podlagi te direktive prisiljeni dokazati, da imajo sezonski delavci iz tretjih držav ustrezno in ne predrago namestitev. To je jasno priznanje

posebno ranljivega položaja sezonskih delavcev iz tretjih držav. Ugotavlja, da bo ta pravica precej večja od pravic, ki jih imajo sezonski delavci, ki so državljani EU, zato poziva države članice, da razmislijo o podobni obravnavi državljanov EU;

25. v zvezi s tem na podlagi študij in posvetovanj, ki jih je opravil poročevalec, opozarja, da lahko pri nekaterih sezonskih delih, npr. v kmetijstvu (živinoreja in vrtnarstvo) in gradbeništvu (veliki infrastrukturni projekti in gradbišča), delo traja dalj kot 6 mesecev, zato meni, da je zgornja meja preveč omejevalna in bi jo lahko podaljšali na 9 mesecev.

PRIPOROČILA V ZVEZI S PREDLOGOM O PREMESTITVAH ZNOTRAJ PODJETJA

ODBOR REGIJ

26. pozdravlja prizadevanja Komisije, da oblikuje globalni okvir na področju politike priseljevanja in da s tem predlogom poveča privlačnost gospodarstva EU za visokokvalificirane delavce mednarodnih podjetij s sedežem v tretjih državah, da bi bili lahko premeščeni v evropsko podružnico svojega podjetja in da bi lahko tam zakonito delali; v zvezi s tem poudarja, da se je treba po eni strani izogniti diskriminaciji in po drugi strani preprečiti, da bi načelo preference Skupnosti izgubilo veljavo, pri čemer je treba zagotoviti, da bodo za delavce, premeščene znotraj podjetja, veljali enaki delovni pogoji kot za zaposlene EU v podobnih položajih v državi bivanja; zato priporoča izpustitev omembe direktive o napotitvi delavcev pri opredelitvi pravic in pogojev glede premestitve delavcev znotraj podjetij;

27. prosi za pojasnilo, zakaj je iz predloga o premestitvah znotraj podjetja izvzet preskus trga dela. V zvezi s tem poudarja, da je v Direktivi 2009/50/ES („direktiva o modri karti“), ki se tudi nanaša na visokokvalificirane delavce iz tretjih držav, ta preskus predviden;

28. poleg tega poudarja, da bi bilo treba podjetja ali mednarodna podjetja iz tretjih držav, ki imajo registrirano podružnico v eni od držav članic EU, spodbujati k zaposlovanju tudi lokalnih visokokvalificiranih delavcev, da bi zagotovili poklicni razvoj visokokvalificiranih delavcev na lokalni ravni. Obstaja tveganje, da bi velika mednarodna podjetja iz tretjih držav zaposlovala samo nizkokvalificirane lokalne delavce in visokokvalificirane delavce iz tretjih držav. Na podlagi sedanjega predloga ni videti nobenega zagotovila, da bi pri delovnih mestih za vodstvene delavce, strokovnjake in pripravnike dajali prednost državljanom EU;

29. ugotavlja, da predlog direktive v sedanji obliki ne določa, da lahko država članica kot razlog za zavrnitev vloge navede javno zdravje, red ali varnost. Zato predlaga, da se ta razlog za zavrnitev doda v direktivo;

⁽⁵⁾ Glej mnenje CdR 296/2007.

30. pozdravlja dejstvo, da imajo delavci, ki so premeščeni znotraj podjetja, možnost, da lahko v okviru istega podjetja ali skupine delajo v različnih državah članicah, vendar opozarja, da predlog v sedanjí obliki (člen 16) ne dovoljuje izrecno, da bi države članice po tem, ko je prva država članica delavca sprejela, zavrnile vlogo, in meni, da bo to v nasprotju z njihovo pravico, da odločajo o tem, koliko državljanom tretjih držav dovolijo vstop na svoje ozemlje. Zato predlaga, da se predlog ustrezno popravi;

31. opozarja na nesorazmernost zahteve, v skladu s katero mora delavec iz tretje države dokazati, da ima kvalifikacije, ki se zahtevajo v državi članici sprejema, kar pomeni, da izpolnjuje pogoje nacionalne zakonodaje za opravljanje reguliranega poklica (člen 5(1)(d) in (e) predloga). Gre za preveliko zahtevo,

saj je v EU sistem priznavanja poklicnih kvalifikacij delavcev iz držav članic še vedno odprto vprašanje, kot poudarja nedavni akt za enotni trg. Zato naj Komisija to zahtevo spremeni tako, da bo manj omejujoča;

32. pozdravlja dejstvo, da predlog direktive o premestitvah znotraj podjetja spodbuja združevanje družin, in priznava, da bi lahko s posebnim sistemom za družinske člane delavcev, premeščenih znotraj podjetja, prispevali k večji privlačnosti trga dela EU zanje;

33. priporoča, da sozakonodajalci upoštevajo naslednje predloge za spremembo teh predlogov direktiv:

II. PRIPOROČILA ZA SPREMEMBE

Sezonski delavci – Predlog spremembe 1

Člen 6(3) predloga o sezonskih delavcih

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 6 Razlogi za zavrnitev 1. Države članice zavrnejo vlogo za sprejem v državo članico za namene te direktive, če niso izpolnjeni pogoji iz člena 5 ali je bila predložena dokumentacija pridobljena na goljufiv način oziroma je bila ponarejena ali prirejena. 2. Države članice lahko preverijo, ali zadevnega prostega delovnega mesta ne bi mogel zasesti delavec iz države članice ali EU oziroma tretjih držav, ki zakonito prebiva v tej državi članici in je že del njenega trga dela v skladu z zakonodajo Unije ali nacionalno zakonodajo, in če tak delavec obstaja, vlogo zavrnejo. 3. Države članice lahko vlogo zavrnejo, če je bil delodajalec v skladu z nacionalno zakonodajo kaznovan zaradi neprijavljenega dela in/ali nezakonitega zaposlovanja. 4. Države članice lahko vlogo zavrnejo na podlagi števila sprejetih državljanov tretjih držav.	Člen 6 Razlogi za zavrnitev 1. Države članice zavrnejo vlogo za sprejem v državo članico za namene te direktive, če niso izpolnjeni pogoji iz člena 5 ali je bila predložena dokumentacija pridobljena na goljufiv način oziroma je bila ponarejena ali prirejena. 2. Države članice lahko preverijo, ali zadevnega prostega delovnega mesta ne bi mogel zasesti delavec iz države članice ali EU oziroma tretjih držav, ki zakonito prebiva v tej državi članici in je že del njenega trga dela v skladu z zakonodajo Unije ali nacionalno zakonodajo, in če tak delavec obstaja, vlogo zavrnejo. 3. Države članice lahko vlogo zavrnejo, če je bil delodajalec v skladu z nacionalno zakonodajo kaznovan zaradi <u>ponavljajočih se ali resnih prekrškov v zvezi z neprijavljenim delom in/ali nezakonitim zaposlovanjem</u>. 4. Države članice lahko vlogo zavrnejo na podlagi števila sprejetih državljanov tretjih držav.

Obrazložitev

Kazni za delodajalce, ki kršijo zakonodajo, morajo biti sorazmerne in odvračilne, ne smejo pa biti avtomatske. Avtomatske kazni bi bolj škodile bodočemu delavcu iz tretje države kot delodajalcu.

Sezonski delavci – Predlog spremembe 2

Člen 11 predloga o sezonskih delavcih

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 11 <i>Trajanje prebivanja</i> 1. Sezonski delavci lahko v državi članici prebivajo največ šest mesecev v posameznem koledarskem letu, nato se morajo vrniti v tretjo državo. 2. V obdobju iz odstavka 1 in če so izpolnjena merila iz člena 5, lahko sezonski delavci podaljšajo pogodbo ali se kot sezonski delavci zaposlijo pri drugem delodajalcu.	Člen 11 <i>Trajanje prebivanja</i> 1. Sezonski delavci lahko v državi članici prebivajo največ šest devet mesecev v posameznem koledarskem letu, nato se morajo vrniti v tretjo državo. 2. V obdobju iz odstavka 1 in če so izpolnjena merila iz člena 5, lahko sezonski delavci podaljšajo pogodbo ali se kot sezonski delavci zaposlijo pri drugem delodajalcu.

Obrazložitev

V samem mnenju je pojasnjeno, da v nekaterih državah članicah in nekaterih panogah sezonski delavci delajo dalj kot šest mesecev. Zato predlagamo podaljšanje te omejitve.

Premestitve znotraj podjetja – Predlog spremembe 1

Člen 5 predloga o premestitvah znotraj podjetja

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 5 <i>Merila za sprejem</i> 1. Brez poseganja v člen 10 državljani tretje države, ki zaprosi za sprejem v skladu s to direktivo: (a) zagotovi dokazila, da gostiteljsko podjetje in podjetje s sedežem v tretji državi pripadata istemu podjetju ali isti skupini podjetij; (b) zagotovi dokazila, da je bil zaposlen v isti skupini podjetij najmanj 12 mesecev neposredno pred datumom premestitve znotraj podjetja, če tako določa nacionalna zakonodaja, in da ga bo mogoče po opravljeni nalogi premestiti nazaj v podjetje, ki pripada navedeni skupini podjetij in ima sedež v tretji državi; (c) predloži potrdilo delodajalca o napotitvi, ki vsebuje: (i) navedbo trajanja premestitve in kraja gostiteljskega podjetja ali podjetij v zadevni državi članici; (ii) dokazila, da bo v gostiteljskem podjetju ali podjetjih v zadevni državi članici zaposlen kot vodstveni delavec, strokovnjak ali diplomirani pripravnik; (iii) navedbo višine plačila med premestitvijo;	Člen 5 <i>Merila za sprejem</i> 1. Brez poseganja v člen 10 državljani tretje države, ki zaprosi za sprejem v skladu s to direktivo: (a) zagotovi dokazila, da gostiteljsko podjetje in podjetje s sedežem v tretji državi pripadata istemu podjetju ali isti skupini podjetij; (b) zagotovi dokazila, da je bil zaposlen v isti skupini podjetij najmanj 12 mesecev neposredno pred datumom premestitve znotraj podjetja, če tako določa nacionalna zakonodaja, in da ga bo mogoče po opravljeni nalogi premestiti nazaj v podjetje, ki pripada navedeni skupini podjetij in ima sedež v tretji državi; (c) predloži potrdilo delodajalca o napotitvi, ki vsebuje: (i) navedbo trajanja premestitve in kraja gostiteljskega podjetja ali podjetij v zadevni državi članici; (ii) dokazila, da bo v gostiteljskem podjetju ali podjetjih v zadevni državi članici zaposlen kot vodstveni delavec, strokovnjak ali diplomirani pripravnik; (iii) navedbo višine plačila med premestitvijo;

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
(d) zagotovi dokazila, da ima poklicne kvalifikacije, ki so v državi članici, v katero je bil sprejet, potrebne za delovno mesto vodstvenega delavca ali strokovnjaka, ali če gre za diplomiranega pripravnika, da ima zahtevano visokošolsko izobrazbo; (e) predloži dokumente, ki potrjujejo, da izpolnjuje pogoje, ki so v nacionalni zakonodaji za državljane Unije določeni za opravljanje reguliranega poklica, ki ga bo opravljala premeščena oseba; (f) predloži veljavno potno listino, kot jo določa nacionalna zakonodaja, po potrebi pa tudi vlogo za izdajo vizuma ali vizum; (g) brez poseganja v veljavne dvostranske sporazume predloži dokazila, da ima ali – če tako določa nacionalna zakonodaja – da je zaprosil za zdravstveno zavarovanje za vsa tveganja, za katera so običajno zavarovani državljani zadevne države članice, in sicer za obdobje, v katerem tako zdravstveno zavarovanje ter s tem povezana upravičenost do storitev in prejemkov nista zagotovljena s pogodbo o zaposlitvi ali na njeni podlagi; (h) ne pomeni nevarnosti za javni red, javno varnost ali javno zdravje. 2. Države članice zahtevajo izpolnitev vseh pogojev iz zakonov ali drugih predpisov in/ali splošno veljavnih kolektivnih pogodb, ki veljajo za napotene delavce v podobnem položaju v ustrezni poklicni panogi, in sicer glede navedbe višine plačila med premestitvijo. Kadar sistem za priznavanje splošne veljavnosti kolektivnih pogodb ni vzpostavljen, lahko države članice po lastni volji izhajajo iz kolektivnih pogodb, ki so splošno veljavne za vsa podobna podjetja na zemljepisnem območju ter za zadevne poklice ali gospodarske panoge, in/ali kolektivnih pogodb, ki so jih sklenili najbolj reprezentativni delodajalci in delovne organizacije na nacionalni ravni ter ki veljajo na ozemlju posamezne države članice. 3. Poleg dokazil iz odstavkov 1 in 2 vsak državljan tretje države, ki zaprosi za sprejem kot diplomirani pripravnik, predloži pogodbo o usposabljanju, ki vsebuje opis programa usposabljanja, njegovo trajanje in pogoje, v katerih se bo prosilca med izvajanjem programa nadzorovalo. 4. Če premestitev zadeva gostiteljska podjetja v več državah članicah, vsak državljan tretje države, ki zaprosi za sprejem v skladu s to direktivo, predloži dokazila o obveščanju, zahtevanem na podlagi člena 16(1)(b). 5. Vsaka sprememba, ki vpliva na pogoje za sprejem iz tega člena, se sporoči pristojnim organom zadevne države članice.	(d) zagotovi dokazila, da ima poklicne kvalifikacije, ki so v državi članici, v katero je bil sprejet, potrebne za delovno mesto vodstvenega delavca ali strokovnjaka, ali če gre za diplomiranega pripravnika, da ima zahtevano visokošolsko izobrazbo; (e) predloži dokumente, ki potrjujejo, da izpolnjuje pogoje, ki so v nacionalni zakonodaji za državljane Unije določeni za opravljanje reguliranega poklica, ki ga bo opravljala premeščena oseba; (f) predloži veljavno potno listino, kot jo določa nacionalna zakonodaja, po potrebi pa tudi vlogo za izdajo vizuma ali vizum; (g) brez poseganja v veljavne dvostranske sporazume predloži dokazila, da ima ali – če tako določa nacionalna zakonodaja – da je zaprosil za zdravstveno zavarovanje za vsa tveganja, za katera so običajno zavarovani državljani zadevne države članice, in sicer za obdobje, v katerem tako zdravstveno zavarovanje ter s tem povezana upravičenost do storitev in prejemkov nista zagotovljena s pogodbo o zaposlitvi ali na njeni podlagi; (h) ne pomeni nevarnosti za javni red, javno varnost ali javno zdravje. 2. Države članice zahtevajo izpolnitev vseh pogojev iz zakonov ali drugih predpisov in/ali splošno veljavnih kolektivnih pogodb, ki veljajo za napotene delavce v podobnem položaju v ustrezni poklicni panogi, in sicer glede navedbe višine plačila med premestitvijo. Kadar sistem za priznavanje splošne veljavnosti kolektivnih pogodb ni vzpostavljen, lahko države članice po lastni volji izhajajo iz kolektivnih pogodb, ki so splošno veljavne za vsa podobna podjetja na zemljepisnem območju ter za zadevne poklice ali gospodarske panoge, in/ali kolektivnih pogodb, ki so jih sklenili najbolj reprezentativni delodajalci in delovne organizacije na nacionalni ravni ter ki veljajo na ozemlju posamezne države članice. 3. Poleg dokazil iz odstavkov 1 in 2 vsak državljan tretje države, ki zaprosi za sprejem kot diplomirani pripravnik, predloži pogodbo o usposabljanju, ki vsebuje opis programa usposabljanja, njegovo trajanje in pogoje, v katerih se bo prosilca med izvajanjem programa nadzorovalo. 4. Če premestitev zadeva gostiteljska podjetja v več državah članicah, vsak državljan tretje države, ki zaprosi za sprejem v skladu s to direktivo, predloži dokazila o obveščanju, zahtevanem na podlagi člena 16(1)(b). 5. Vsaka sprememba, ki vpliva na pogoje za sprejem iz tega člena, se sporoči pristojnim organom zadevne države članice. <u>6. Državljanom tretjih držav, ki bi lahko ogrožali javni red, varnost ali zdravje, se vloga za namene te direktive zavrne.</u>

Obrazložitev

Predlog direktive v sedanji obliki ne določa, da lahko država članica kot razlog za zavrnitev vloge navede javno zdravje, red ali varnost. Zato OR predlaga, da se ta razlog za zavrnitev doda v direktivo.

Premestitve znotraj podjetja – Predlog spremembe 2

Člen 6 predloga o premestitvah znotraj podjetja

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Člen 6</i> <i>Razlogi za zavrnitev</i> 1. Države članice zavrnejo vlogo, če pogoji iz člena 5 niso izpolnjeni ali če so bili predloženi dokumenti pridobljeni nepošteno oziroma so bili ponarejeni ali prirejeni. 2. Države članice zavrnejo vlogo, če sta bila delodajalec ali gostiteljsko podjetje v skladu z nacionalno zakonodajo kaznovana zaradi neprijavljenega dela in/ali nezakonite zaposlitve. 3. Države članice lahko zavrnejo vlogo na podlagi števila sprejetih državljanov tretjih držav. 4. Če premestitev zadeva gostiteljska podjetja v več državah članicah, država članica, v kateri je bila vložena vloga, omeji zemljepisni obseg veljavnosti dovoljenja na države članice, v katerih so pogoji iz člena 5 izpolnjeni.	<i>Člen 6</i> <i>Razlogi za zavrnitev</i> 1. Države članice zavrnejo vlogo, če pogoji iz člena 5 niso izpolnjeni ali če so bili predloženi dokumenti pridobljeni nepošteno oziroma so bili ponarejeni ali prirejeni. 2. Države članice zavrnejo vlogo, če sta bila delodajalec ali gostiteljsko podjetje v skladu z nacionalno zakonodajo kaznovana zaradi <u>ponavljajočih se ali resnih prekrškov v zvezi z neprijavljenega dela in/ali nezakonitega zaposlovanja</u>. 3. Države članice lahko zavrnejo vlogo na podlagi števila sprejetih državljanov tretjih držav. 4. Če premestitev zadeva gostiteljska podjetja v več državah članicah, država članica, v kateri je bila vložena vloga, omeji zemljepisni obseg veljavnosti dovoljenja na države članice, v katerih so pogoji iz člena 5 izpolnjeni.

Obrazložitev

OR se strinja, da je treba delodajalcem, ki kršijo zakonodajo, naložiti določene kazni, ki pa morajo biti sorazmerne in odvračilne, ne pa avtomatske. Avtomatske kazni bi bolj škodile bodočemu delavcu iz tretje države kot delodajalcu.

Premestitve znotraj podjetja – Predlog spremembe 3

Člen 14(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<i>Člen 14</i> <i>Pravice</i> Ne glede na veljavno zakonodajo o delovnih razmerjih so osebe, premeščene znotraj podjetja, upravičene do: 1. pogojev za zaposlitev, ki veljajo za napotene delavce v podobnem položaju, kot jih določajo zakoni ali drugi	<i>Člen 14</i> <i>Pravice</i> Ne glede na veljavno zakonodajo o delovnih razmerjih so osebe, premeščene znotraj podjetja, upravičene do: 1. <u>enakih pogojev za zaposlitev, ki veljajo za zaposlene EU v podobnih položajih v državi bivanja</u> napotene

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
predpisi in/ali splošno veljavne kolektivne pogodbe v državi članici, v katero so bile te osebe sprejete v skladu s to direktivo. Kadar sistem za priznavanje splošno veljavnih kolektivnih pogodb ni vzpostavljen, lahko države članice po lastni volji izhajajo iz kolektivnih pogodb, ki so splošno veljavne za vsa podobna podjetja na zemljepisnem območju ter za zadevne poklice ali gospodarske panoge, in/ali kolektivnih pogodb, ki so jih sklenili najbolj reprezentativni delodajalci in delovne organizacije na nacionalni ravni ter ki veljajo na ozemlju posamezne države članice; 2. enakega obravnavanja, kot so ga deležni državljani države članice gostiteljice, kar zadeva: (a) svobodo združevanja, pripadnosti in članstva v organizaciji, ki zastopa delavce ali delodajalce, ali v kateri koli organizaciji, katere člani opravljajo poseben poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih nudijo te organizacije, in sicer brez poseganja v nacionalne predpise o javnem redu in javni varnosti; (b) priznavanje diplom, spričeval in drugih poklicnih kvalifikacij v skladu z zadevnimi nacionalnimi postopki; (c) določbe nacionalne zakonodaje glede področij socialne varnosti iz člena 3 Uredbe (ES) št. 883/04, in sicer brez poseganja v veljavne dvostranske sporazume. V primeru mobilnosti med državami članicami se brez poseganja v veljavne dvostranske sporazume ustrezno uporablja Uredba Sveta (ES) št. 859/2003; (d) plačilo pokojnin iz obveznega pokojninskega zavarovanja na podlagi predhodne zaposlitve delavca, ko se ta preseli v tretjo državo, in sicer brez poseganja v Uredbo (ES) št. 859/2003 in veljavne dvostranske sporazume; (e) dostop do blaga in storitev ter dobavo blaga in zagotavljanje storitev, ki so na voljo javnosti, razen socialnih stanovanj in svetovalnih storitev služb za zaposlovanje. Pravica do enakega obravnavanja iz odstavka 2 ne posega v pravico države članice, da v skladu s členom 7 odvzame dovoljenje ali zavrne njegovo podaljšanje.	delavce v podobnem položaju, kot jih določajo zakoni ali drugi predpisi in/ali splošno veljavne kolektivne pogodbe v državi članici, v katero so bile te osebe sprejete v skladu s to direktivo. Kadar sistem za priznavanje splošno veljavnih kolektivnih pogodb ni vzpostavljen, lahko države članice po lastni volji izhajajo iz kolektivnih pogodb, ki so splošno veljavne za vsa podobna podjetja na zemljepisnem območju ter za zadevne poklice ali gospodarske panoge, in/ali kolektivnih pogodb, ki so jih sklenili najbolj reprezentativni delodajalci in delovne organizacije na nacionalni ravni ter ki veljajo na ozemlju posamezne države članice; 2. <u>enakega</u> obravnavanja, kot so ga deležni državljani države članice gostiteljice, kar zadeva: (a) svobodo združevanja, pripadnosti in članstva v organizaciji, ki zastopa delavce ali delodajalce, ali v kateri koli organizaciji, katere člani opravljajo poseben poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih nudijo te organizacije, in sicer brez poseganja v nacionalne predpise o javnem redu in javni varnosti; (b) priznavanje diplom, spričeval in drugih poklicnih kvalifikacij v skladu z zadevnimi nacionalnimi postopki; (c) določbe nacionalne zakonodaje glede področij socialne varnosti iz člena 3 Uredbe (ES) št. 883/04, in sicer brez poseganja v veljavne dvostranske sporazume. V primeru mobilnosti med državami članicami se brez poseganja v veljavne dvostranske sporazume ustrezno uporablja Uredba Sveta (ES) št. 859/2003; (d) plačilo pokojnin iz obveznega pokojninskega zavarovanja na podlagi predhodne zaposlitve delavca, ko se ta preseli v tretjo državo, in sicer brez poseganja v Uredbo (ES) št. 859/2003 in veljavne dvostranske sporazume; (e) dostop do blaga in storitev ter dobavo blaga in zagotavljanje storitev, ki so na voljo javnosti, razen socialnih stanovanj in svetovalnih storitev služb za zaposlovanje. Pravica do enakega obravnavanja iz odstavka 2 ne posega v pravico države članice, da v skladu s členom 7 odvzame dovoljenje ali zavrne njegovo podaljšanje.

Obrazložitev

OR meni, da je treba zagotoviti enako obravnavo delavcev, premeščenih znotraj podjetja. Predlagana sprememba cilja v isto smer. Poleg tega direktivi o „modri karti“⁽⁶⁾ in direktiva o „rezidentih za daljši čas“⁽⁷⁾ zagotavljata enako obravnavo visoko kvalificiranim delavcem.

⁽⁶⁾ Glej člen 14(1)(a) Direktive Sveta 2009/50/ES o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene visokokvalificirane zaposlitve, UL L 155, 18.6.2009, str. 17.

⁽⁷⁾ Glej člen 11(1)(a) Direktive Sveta 2003/109/ES o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas, UL L 16, 23.1.2004, str. 44.

Premestitve znotraj podjetja – Predlog spremembe 4**Člen 16 predloga o premestitvah znotraj podjetja**

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Člen 16 <i>Mobilnost med državami članicami</i> 1. Državljanom tretjih držav, ki jim je bilo izdano dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj podjetja, v prvi državi članici, ki izpolnjujejo merila za sprejem iz člena 5 in zaprosijo za dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj podjetja, v drugi državi članici, se dovoli delo v katerem koli podjetju, ki ima sedež v navedeni državi članici in pripada isti skupini podjetij, ter pri strankah navedenega gostiteljskega podjetja pod pogoji iz člena 13(4), na podlagi dovoljenja za prebivanje, izdanega v prvi državi članici, in dodatnega dokumenta iz člena 11(4), če: (a) premestitev v drugih državah članicah ne traja dlje od dvanajst mesecev; (b) je prosilec pristojnemu organu druge države članice pred svojo premestitvijo v navedeno državo članico predložil dokumente iz člena 5(1), (2) in (3) v zvezi s premestitvijo v navedeno državo članico ter prvi državi članici predložil dokazila o taki predložitvi. 2. Če trajanje premestitve v drugo državo članico presega dvanajst mesecev, lahko druga država članica zahteva, naj se v navedeni državi članici vloži nova vloga za dovoljenje za prebivanje osebe, premeščene znotraj podjetja. Če se z zadevno zakonodajo za izvajanje mobilnosti zahteva vizum ali dovoljenje za prebivanje, se taki vizumi ali dovoljenja izdajo pravočasno, in sicer v takem roku, da opravljanje nalog ni ovirano, hkrati pa imajo pristojni organi na voljo dovolj časa za obravnavo vlog. Države članice ne zahtevajo, naj osebe, premeščene znotraj podjetja, zapustijo njihovo ozemlje, da bi vložile vloge za izdajo vizumov ali dovoljenj za prebivanje. 3. Premestitev v Evropsko unijo ne sme trajati več kot tri leta za vodstvene delavce in strokovnjake ter eno leto za diplomirane pripravnike.	Člen 16 <i>Mobilnost med državami članicami</i> 1. Državljanom tretjih držav, ki jim je bilo izdano dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj podjetja, v prvi državi članici, ki izpolnjujejo merila za sprejem iz člena 5 in zaprosijo za dovoljenje za osebo, premeščeno znotraj podjetja, v drugi državi članici, se dovoli delo v katerem koli podjetju, ki ima sedež v navedeni državi članici in pripada isti skupini podjetij, ter pri strankah navedenega gostiteljskega podjetja pod pogoji iz člena 13(4), na podlagi dovoljenja za prebivanje, izdanega v prvi državi članici, in dodatnega dokumenta iz člena 11(4), če: (a) premestitev v drugih državah članicah ne traja dlje od dvanajst mesecev; (b) je prosilec pristojnemu organu druge države članice pred svojo premestitvijo v navedeno državo članico predložil dokumente iz člena 5(1), (2) in (3) v zvezi s premestitvijo v navedeno državo članico ter prvi državi članici predložil dokazila o taki predložitvi. <u>2. Druga država članica ima pravico, da zavrne vlogo, ki se nanaša na njeno ozemlje, na podlagi enakih razlogov kot prva država članica. Člen 6 te direktive se uporablja mutatis mutandis.</u> 2.3. Če trajanje premestitve v drugo državo članico presega dvanajst mesecev, lahko druga država članica zahteva, naj se v navedeni državi članici vloži nova vloga za dovoljenje za prebivanje osebe, premeščene znotraj podjetja. Če se z zadevno zakonodajo za izvajanje mobilnosti zahteva vizum ali dovoljenje za prebivanje, se taki vizumi ali dovoljenja izdajo pravočasno, in sicer v takem roku, da opravljanje nalog ni ovirano, hkrati pa imajo pristojni organi na voljo dovolj časa za obravnavo vlog. Države članice ne zahtevajo, naj osebe, premeščene znotraj podjetja, zapustijo njihovo ozemlje, da bi vložile vloge za izdajo vizumov ali dovoljenj za prebivanje. 3.4. Premestitev v Evropsko unijo ne sme trajati več kot tri leta za vodstvene delavce in strokovnjake ter eno leto za diplomirane pripravnike.

Obrazložitev

OR meni, da predlog v sedanji obliki (člen 16) ne dovoljuje izrecno, da bi države članice po tem, ko je prva država članica delavca sprejela, zavrnile prijavo, in meni, da bo to v nasprotju z njihovo pravico, da odločajo o tem, koliko državljanom tretjih držav dovolijo vstop na svoje ozemlje. Zato predlaga, da se predlog ustrezno popravi.

V Bruslju, 31. marca 2011

Predsednica
Odbora regij
Mercedes BRESSO

Cena naročnine 2011 (brez DDV, skupaj s stroški pošiljanja z navadno pošto)

Uradni list EU, seriji L + C, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	1 100 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, papirna različica + letni DVD	22 uradnih jezikov EU	1 200 EUR na leto
Uradni list EU, serija L, samo papirna različica	22 uradnih jezikov EU	770 EUR na leto
Uradni list EU, seriji L + C, mesečni zbirni DVD	22 uradnih jezikov EU	400 EUR na leto
Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila), DVD, ena izdaja na teden	Večjezično: 23 uradnih jezikov EU	300 EUR na leto
Uradni list EU, serija C – natečaji	Jezik(-i) v skladu z natečajem(-i)	50 EUR na leto

Naročilo na *Uradni list Evropske unije*, ki izhaja v uradnih jezikih Evropske unije, je na voljo v 22 jezikovnih različicah. Uradni list je sestavljen iz serije L (Zakonodaja) in serije C (Informacije in objave).

Na vsako jezikovno različico se je treba naročiti posebej.

V skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 920/2005, objavljeno v Uradnem listu L 156 z dne 18. junija 2005, institucije Evropske unije začasno niso obvezane sestavljati in objavljati vseh pravnih aktov v irščini, zato se Uradni list v irskem jeziku prodaja posebej.

Naročilo na Dopolnilo k Uradnemu listu (serija S – razpisi za javna naročila) zajema vseh 23 uradnih jezikovnih različic na enem večjezičnem DVD-ju.

Na zahtevo nudi naročilo na *Uradni list Evropske unije* pravico do prejemanja različnih prilog k Uradnemu listu. Naročniki so o objavi prilog obveščeni v „Obvestilu bralcu“, vstavljenem v *Uradni list Evropske unije*.

Prodaja in naročila

Naročilo na razne plačljive periodične publikacije, kot je naročilo na *Uradni list Evropske unije*, je možno pri naših komercialnih distributerjih. Seznam komercialnih distributerjev je na spletnem naslovu:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sl.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) nudi neposreden in brezplačen dostop do prava Evropske unije. To spletišče omogoča pregled *Uradnega lista Evropske unije*, zajema pa tudi pogodbe, zakonodajo, sodno prakso in pripravljalne akte za zakonodajo.

Za boljše poznavanje Evropske unije preglejte spletišče <http://europa.eu>

Urad za publikacije Evropske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

SL